



© 1848 v. 10.

HERCZEG

ROCHEFOUCAULDNAK

M A X I M Á I

É S

MORÁLIS REFLEXIÓI,

három nyelven,

Németre fordította Schultz,

M a g y a r r a

K a z i n c z y F e r e n t z.



Bétsben és Triestben,
Geisztinger Könyvárosnál.

1 8 1 0.



MAXIMES
ET
RÉFLEXIONS MORALES
DU DUC
DE LA ROCHEFOUCAULD.
EN TROIS LANGUES.

TRADUITES
EN ALLEMAND PAR FREDERIC SCHULZ,
EN HONGRAIS
PAR
FRANÇOIS DE KAZINCZY.

De la Rochefoucauld's

S ä t z e

aus der höhern

Welt- und Menschenkunde.

In drey Sprachen.

Deutsch überfetzt von Friedrich Schulz ;

ungarifch

von

Franz von Kazinczy.

ELŐBESZÉD.

Nem akarván sem tsapodárság' vagy kérkedékenység' gyanújába esni, sem a' magamról való beszélléssel az Olvasónak únalmat okozni, egészen elhallgatom azt a' szerentsés történetet, melly engemet az itt napfényre lépő betses kézírásnak közre-botsátójává tett. Egyedül magáról a' munkáról, annak Szerzőjéről, 's arról a' szempontról, mellyből azt mind az eredeti nyelven mind a' magyar fordításban tekinteni kell, fogok annyit említeni, a' mennyi a' Publikum' elkészítésére szükségesnek látszik.

HERCZEG ROCHEFOUCAULD FERENTZ az 1613dik és 1680dik esztendők között élt, 's egygy volt a' XIV. Lajos' fényes századjának legszebb elméji közzül. Ha az

igaz érdemnek illenék mástól költsönözött ragyogvánnyal ditsekedni, ő több mint egy tekintetben méltán ditsekedhetnék; mert nem csak jeles virtusokkal tündöklő híres ösöknek lett unokája, hanem az azoktól reá maradt fényt új ditsőséggel tetézve olyan maradékoknak is adta-átal, a' kik arra tökéletesen méltók voltak. A' hajdani kornak meg nem vesztegetett együgyü erköltsei, az újabb idők' tsínosságával 's a' tudományok' szeretetével párosodva, nemzetségről nemzetségre általmenő tulajdonságai voltak ennek a' herczegi háznak, mind addig, míg Frantzia-országnak új revoluziója által mind titulusától — és attól ugyan fájdalom nélkül — megvált, mind egy igen érdemes örökösét, a' ki valamint az igaz Szabadságnak buzgó pártfogója, úgy a' zabolátlanságnak esküdt ellensége volt, méltatlan halállal elvesztette.

A' mi a' Morális Reflexiók' Íróját illeti, annak neveltetésére nem fordítatott annyi gond, a' mennyit talentomai érdemlettek volna; de a' természettől ekkor is kipótoltatott az, a' mit a' mesterség elmúlatott. Ke-

vés tudománnyal, de annál józanabb ésszel 's élesebb elmével bírt; 's a' mi még nagyobb ditséretére válik, a' maga idejebélieknek közönséges vallástétele szerént nem kevesebb mértékben ékeskedett feddhetetlen erköltsökökkel, mint egyebeket felyülhaladó okossággal.

De mind ennyi szép tulajdonságokkal sem kerülhette-el, hogy abba a' minden jó tzél, minden jó vezér és minden jó plánum nélkül való, 's ugyan azért nem tsak vétkes, hanem eggyzersmind nevetséges pártütésbe is ne keveredett volna, melly Frantzia-ország' történeteiben a' Parittyás háború nevezet alatt esméretes, és a' mellynek még XIII. Lajos' idejében vettetett-meg a' fundamentoma. A' Nagyok' hatalma, mellynek elébbeni széles határjait Kardinális Richelieu kemény és hathatós igazgatása olly igen öszveszorította, szüntelen küszködött már ennek a' hatalmas Ministernek életében is régi jussaiért; de tzéljának elérésére a' nyilvánóságos pártoskodások helyett az alattomos mesterkedéseket és titkos fortélyokat választotta eszközül. Annak halálával újra feléledett a' zenebonák' lelke.

XIV. Lajos' uralkodásának kezdete, midőn ez a' fejedelem az anyja' tótorsága alatt volt, igen alkalmas időnek látszott a' Nagyoknak arra, hogy megkötött kezeiket felszabadítsák, 's olyan állapotra tegyenek szert, mellyben az ország' dolgaihoz több szavok lehessen, 's azokat jobban kények szerént intézhessék. Rochefoucauld is, rész szerént a' közönséges vélekedés' árjától elragadtatván, rész szerént a' Longuevillei Herczegnének, ezen többnyire asszonyok' tetszése szerént folytatott támadás' egyik fő intézőjének, szerelmétől megszédítetvén, belé ártotta magát a' rossz ügynek védelmezésébe, érette a' Párisi Sz. Antal nevű külső-városban esett ütközetben vitézül hartzolt, 's eggyzersmind olly sebet is kapott, melly ötöt eggy ideig szeme' viláगतól megfosztotta.

Ezen pártütés által nem kevésbé ártott a' maga hírének, nem tsak azért, hogy eggy olly véteknek lett részese, mellyet nem egyéb, hanem tsak a' függetlenség' kívánása 's a' nagyra-vágyás szült, hanem azért is, hogy olly nyilvánóságosan bábjátéka lett eggy asszony-

hoz való vak szerelmének. Nem tett ugyan semmi újságot is, midőn magát ezen hajlandóságtól hagyta vezettetni, 's nem ő volt sem az első sem az utolsó, a' kinn a' szerelem hasonló tsinyt követett-el: (mert ki nem tudja, hogy sokszor a' szépek osztogatják-ki a' kárpiton belől azokat a' rollokat, mellyeket a' legnagyobb bajnokok a' világ' láttára és tsudájára játszanak, és hogy sokszor egy pár szép szemek végeznek mind a' hérósok' életéről, mind a' nemzetek' sorsáról?) de abban különöst tselekedett, hogy ezt a' történetet egy pár emlékeztető 's minden frantziák' nyelvén forgó versek által szerentsétlenségére mindenek előtt esméretessé 's elfelejthetlenné tette. Midőn a' fellyebb említett tsatában megsebesítetett, magára alkalmaztatta Duryernek, egy frantzia Tudósnak és Költőnek, következő értelmű verseit:

Hogy megnyerném szívét 's ama' gyöngy szemeket,
Trónust vívtam, 's vívni kész voltam egeket.

Utóbb, minekutánna ez a' szerelem félben szakadott, az azon való bosszankodását

is versbe foglalta, 's ezen két sort ekképp' változtatta-el:

Hogy megnyervén szívét, melly úgy elbódított,
Trónust vívtam, 's érte az Ég megvakított.

Azonban nem sokára megbánta valamint a' nevezett Herczegnével való szerelmét, úgy a' pártütők közzé való elegyedését is, 's alig várta, hogy azokat a' köteleket eloldozhassa, mellyek ötet mind az egyik mind a' másik felekezethez kaptolták. Kardinális R e t z, a' kinél kevés Historikus esmérte jobban az emberi szívet, nem tudván másképp' azt a' nyughatatlanságot megmagyarázni, mellyel ezen kimenekedését Rochefoucauld kívánta, azt állítja felöle, hogy természettől habozógondolkozású volt légyen. S u a r d, a' Párisi Nemzeti-Institutum' egyik tagja, a' ki Rochefoucauld' életét leírta, 's a' kinek írásából az ide iktatott jegyzéseknek egy részé is vétett, más okát adja a' dolognak, 's azt vátatja, hogy valamint a' mi Szerzőnknek a' maga engedelmes természetével, nyájas erköltseivel 's a' szép nem eránt való hajlandó-

ságával, egy olyan udvarban, a' hol mindenek részekre voltak szakadva, és a' hol a' neutralitás legalább is erőtlenségnek tartatott, nehéz volt volna valamelyik részre nem hajolni: úgy más felől azzal az egyebeknél messzebb-látó ésszel, józan okossággal, békességet-szerető szívvel és egyenes jó-lélekkel, mellyel mások felett bírt, lehetetlen volt egy olyan felekezethez sokáig vonnia, melly a' haza'-szeretetének színével vétkes szándékokat palástolt, mellynek minden tagjai a' közjónak félre-tételével a' magok' saját hasznokat keresték, a' mellyről egy szóval azt lehet mondani, hogy mind az igazgatásnak mind magának az okosságnak is gyalázatjára szolgált. Akármellyiknek legyen a' kettő közül igazsága, az bizonyos, hogy Rochefoucauld az udvar' lármáját a' magános élet' tsendességével tserélte-fel, 's abban kereste 's találta is nyúgodalmát. Az ő háza azolta a' böltesség' temploma, a' tsínos erköltsök' oskolája 's a' legszebb örömök' múlató-palotája volt. Valakik ranggal, ésszel, talentomokkal 's tsínos erköltsökkel megkülömböztettek, örömök-

nek 's ditsőségeknek tartották, ő hozzá seregleni 's vele társalkodni.

Így folytak kellemetesen a' barátság' örömeivel 's a' tudományok' elmés mülatságaival megédesítette legjobb napjai mind addig, míg a' vénség, lassú lépésekkel hozzája elérkezvén, az ő állhatatosságát, kemény próbára nem tette. Két kedves fiai közzül ugyan azon egy ütközetben az egyik elesett, a' másik megsebesítetett; maga pedig életének utolsó esztendeiben a' szélütésnek hosszas és kínos következéseit szenvedte. Gyermekai' gyászos élete meghasogatta édes-atyai szívét, de a' maga erőtlenségei 's testi fájdalmai nem fáraszthatták-el rend-kivül való békeséges-tűrését. A' halált tsendes és bátor lélekkel várta, 's akkor is megtetszett rajta, hogy nem sikeretlenül elmélkedett teljes életében olly sokat az emberi élet' dolgairól.

Két tudós munkát hagyott maga után : *Memoires*, vagy némelly maga idejebeli történetekről szóló tudósításokat, és ezen Gnómákat. Mind a' kettőt akkor készítette, midőn a' magános élet' tsendes árnyé-

kában a' legszebb elmékkal társalkodott. Memoirjait Bayle *) még Július-Caesár' Commentáriusainát is fellyebb betsülte, 's tökéletesen elhitette magával, hogy kevesen lehetnének még a' Régiek' legbuzgóbb tisztelőji közül is, a' kik vele e' részben egygy értelemben ne volnának. Ki nem esmeri ennek a' Tudós-
nak mély tudományát, éles elméjét, tiszta ízletét? és még is hibázott ezen magával olly erősen elhietetett állításában. Legalább a' maradék egészen másképp' ítelt az említett munka felől, 's már ma mindenek megeggyeznek abban, hogy az ugyan díszes tsínossággal van írva 's gyönyörűséggel olvastathatik, de Július-Caesárral nem vetekedhetik az elsőségért.

Rochefoucauld a' tudós világ előtt való betsületét leginkább Gnómájinak köszönheti. Ezt a' munkát, mihelytt megjelent, kívánva kapták, mohon olvasták, 's minden tudós Nemzetek a' magok nyelvekre fordították. Azolta egész a' mi időnkig számtalan kiadá-

*) Lásd Dictionn. hist. critique: CÉSAR a' G. jegyzés alatt.

sokat ért, és még most is, mint nálunk az Abéczés-könyvek, esztendőnként kisebb és nagyobb formában újra kinyomtatattatik, 's minden jobb-nevelésű frantziák könyv nélkül tanulják a' benne foglalt mondásokat.

Voltanak ugyan ennek a' munkának eleitől fogva oltsárlóji is; mert mellyik jó könyv volt valaha ilyenek nélkül? Mingyárt világra-jövedele után sokan keményen kiköltek ellene, 's azolta is minden időben találkoztak valamint magasztalóji, úgy alázóji is. Ezeknek ellenvetéseik közül legnevezetesebb az, a' melly szerint azzal vádoltatik, hogy' annak Szerzője az emberi természetet rágalmazza, 's nem láttatik semmi igaz virtust is feltenni az emberek felől. Ennek a' vádnak lehet valami fundamentoma; de minden esetre is tsak kevés mértékben érdekelheti a' Szerzőt. Ő az embereket olyanoknak festette a' millyeneknek látta. Ollyankor midőn az ország fel van fordúlva 's mindenek különböző szakadásokra vannak oszolva, legtöbb alkalmatosság vagy az emberek' megesmerésére, 's legtöbb okok serkentenek tselekedeteik' rugójinak nyo-

mozására ; ilyenkor az indúlatok szüntelen munkában lévén, az emberek' természete magát jobban kimutatja, a' szív a' maga legbelőbb rejtekeit felfedezi 's erőtlenségeit elfelejti bétakarni ; a' képmutatás magát elárúlja, 's a' maga haszna'-keresése hozzá férkezik mindenhez, az intéz mindent 's mindent megveszteget. — Azt sem kell elfelejteni, hogy Rochefoucauld midőn az Önnszeretetet minden tselekedetek' rugójának vette, nem valamely szorosán meghatározott 's ellene mondhatatlan szent igazságot akart mondani. Ő csak a' maga észre-vételeit írta-le, 's azokat, minthogy *sokakra* kiterjedők voltak, úgy fejezte-ki, mintha *mindenekre* kiterjedők voltak volna ; eggy felől mondásainak fontos rövidséget akarván adni, más felől pedig azt a' szabadságot követvén, mellyel mindennap élünk mind a' köz-beszédben mind a' könyvekben, midőn általán fogva 's minden tekintetben igaznak mondunk számtalanszor olyasmit, a' mi csak némely tekintetekben és bizonyos határok között igaz.

A' többi vádak nem érdemlenek figyelme-

tességet. Altaljában jóllehet egyszer más-szor megtörténik, hogy Szerzőnk az emberi szív' titkainak fejtegetésében elfáradván, a' tsumót, a' helyett hogy feloldaná, elvágja : mindazáltal tagadhatatlan, hogy olly munkát adott, a' melly némelly fogyatosok mellett is felette hasznos és szükséges mindeneknek, a' kik a' nagy-világban élni vagy a' nagyvilág' gondolkozása' módját a' magok' kárával együttjáró tapasztalás nélkül megismer-ni akarják. Senki sem esmérte ezt a' fényes játékszint jobban mint Rochefoucauld: senki sem festette-le az azon játszó személyeket elevenebben és igazábban mint ő.

Ennek a' betses munkának a' németek tsak 1789ben nyerték jó és gyönyörűséggel olvastatható fordítását Schulztól, egy olly Írójoktól, a' kit, kivált a' prósának kényesbb és udvari tsínosságot kívánó nemeiben, első érdemű Classicusnak esmernek. *)

Hogy az ő Tudósaik, a' kik külömben minden pallérozott nemzetek' tudománybéli
kin-

*) A' Frantzia Originál legelőbb 1665ben jelent-meg.

kintseit olly szorgalmasan igyekeznek a' magok' nyelvén megesmértetni, ezzel annyira elkéstek, annak okát nem egyébben, hanem azokban a' nagy nehézségekben kell keresni, mellyekkel ennek szerentsés általtétele öszve vagyon kaptasoltatva. A' frantzia nyelvben jeles számmal vagynak sokértelmű, vagy is olyan szók, mellyek hol egyet hol mást jelentenek. Különösen sokat lehet illyent találni az olyan kifejezések között, mellyek az emberi lelket, annak tehetségeit 's tulajdon-ságát jelentik, vagy is az embernek belső fiziognomiáját festik. Ez a' környülállás, melly külömben ennek a' nyelvnek egy igen nagy fogyatkozását teszi, sokszor nagy szorúltságba ejti nyelvének minden gazdagsága mellett is a' német Fordítót, ugymint a' ki gyakorta ugyan-azon egy szót külömb külömb helyeken külömb külömb szókkal, és néha, valahányszor előfordúl, tsak nem mindannyiszor más más szóval kéntelenítetik kitenni.

Ha német nyelvre nehéz ez Erköltsöt-festő Mondásokat jól fordítani, könnyen elgon-

dolhatni, melly sokkal nehezebb lehet magyarra. A' frantzia nyelv különösen az ezen könyvben előforduló dolgokra nézve olyan a' magyarhoz képest, a' millyen egy minden aprólékságot sebesen észre-vevő 's minden tsekélységről kellemetesen tsátsogni-tudó el-més asszony egy olyan érett-eszü 's nyomos gondolkozású férjfiúhoz képest, a' ki leg-örömebb tsak fontos dolgokról beszéll 's nem botsátkozhatik-le kitsinységekről való nyájas szószaporításra a' nélkül, hogy a' maga erőltetését rajta észre ne lehetne venni. A' mi nyelvünk távol van még attól is, hogy tsak a' német nyelv' gazdagságával is ditse-kedhetnék. Sok dolgoknak, mellyek ezen könyvben előfordúlnak, kifejezésére éppen nintsenek szavaink; sok ide való szavaink pedig ha meg vagynak is, nem elegendőképpen meghatározott értelműek. Ugyan azért alig lehet az efféle munkák' fordításában egy két lépést tennünk megakadás nélkül. De a' mi a' külföldi Literaturának már egynehány jeles darabjaival történt, az történt a' jelenvalóval is: a' fordítással együtt-járó nagy ne-

hézségek nem egyebet tselekedtek, hanem annál inkább lelkesítették azt a bátorságot, melly a magyar nemzetben még az Iróknak is megkülömböztető tulajdonságok láttatik lenni. 'S szerentsénkre olyan Tudósunk próbálta ezen a maga erejét, a kiben, a bátorsággal együtt a szükséges tudomány és jó ízlés is egyesülve vagyon; a kinek nyelvünk' legújabb tsínosságának nem kevés részét köszönjük; 's a kitől a tudós Publikum nem mást, hanem tsak jó és kedvellésre-méltó munkákat szokott várni.

A minden időbeli frantzia Tudósok' fejedelme, a ki a XIV. Lajos' századját mesterkézzel lefestette, azt írja az eredeti munka felel, hogy ez volt egy azok közzül, mellyek a frantzia nemzet' ízlését formálni leginkább segítették, és hogy ez szoktatta legelsőben a frantziákat gondolkozásra, 's gondolatjaiknak elevenen, tisztán és velősen való kifejezésére *). Lehetne e hát a magyar fordítás' hasz-

*) Un des ouvrages qui contribuèrent le plus à former le goût de la nation, et à lui donner un es-

nos voltáról is kételkedni, 's nem ígérhetnénk e neki a' hálados maradék előtt (hogy barátom' érdeméről inkább szemérmétesen mint kérkedve szólljak) ennek a' ditséretnek legalább egy részét?

A' Morális Reflexiók itt egyszerre három nyelven jelennek-meg. Azok a' hazának nem eléggé hálados gyermekei, a' kik öseik' nyelvét megvetvén, a' helyett frantziául vagy németül szeretnek olvasni, azt nyerik, hogy erre, kivált az ő nekik legszükségesebb könyvre könnyebben szert tehetnek, 's talám az olvasás közben egyszer másszor tsak újságki-

prit de justesse et de précision, fut le recueil des Maximes de François duc de la Rochefoucauld. Quoiqu'il n'y ait presque qu'une vérité dans ce livre, qui est que *l'amour-propre est le mobile de tout*, cependant cette pensée se présente sous tant d'aspects variés, qu'elle est presque toujours piquante: c'est moins un livre que des matériaux pour orner un livre. On lut avidement ce petit recueil: il accoutuma à penser, et à renfermer ses pensées dans un tour vif, précis et délicat. C'étoit un mérite que personne n'avoit eu avant lui en Europe depuis la renaissance des lettres. *Siècle de Louis XIV, Chap. XXXII.*

vánásból is a' magyar textusba belé tekintvén, hazai nyelvekről igazságosabban tanúlnak ítélni, 's hajlandóbbak lesznek eránta való bal vélekedéseket levetkezni. Mások, a' kik nyelvünket ugyan szeretik, de hozzá kevés bizodalommal viseltetnek, egy tekintettel láthatják itt, hogy az a' legtsínosabb nyelvekkel való öszvehasznítást is legalább nem szégyenelheti, és hogy bár melly mostoha környülállások között legyen is az azokkal való bajvívása, még sem mindenkor győzettek meg.

Kellemetes foglalatosság volna ezen utolsó igazságot példákkal bővebben megvilágosítani, az ezen könyvben előforduló gondolatokat kiszedegetvén azokat érdemek szerént megditsérni, 's az eredeti írást a' magyar fordítással gondosan egybevetni. De azonkívül hogy ez, az ezen kevés árkusokból álló könyvetskéhez illendő Előbeszédnek határjain jóval túl vinne, az Olvasók közzül is találkoznának, a' kik azt nekem, legalább ezen a' helyen, meg nem köszönnék. A' könyvek-ből meríthető gyönyörűségnek legnagyobb

édessége, azt mondja valahol HERDER, abban áll, ha az olvasás közben, mint valamely magános sétálás' alkalmatosságával, a' midőn nem is reménylenénk, itt virágra, amott gyümöltre, másutt ismét kellemetes forrásra akadunk, néhol pedig holmit kigyomlálni és jobbítani valót is találunk. — Hogy ezt a' gyönyörűséget a' figyelmes Olvasók mennél elébb kóstolhassák, eggy szóval sem kívánom őket tovább tartóztatni. — Nemes-Dömölkön, Június' 29dikén, 1805.

KIS JÁNOS.

1. Ce que nous prenons pour des vertus n'est souvent qu'un assemblage de diverses actions et de divers intérêts que la fortune où notre industrie savent arranger; et ce n'est pas toujours par valeur et par chasteté que les hommes sont vaillans et que les femmes sont chastes.

Was wir für Tugend halten, ist oft nichts, als ein Gewebe von Handlungen und Planen, die der Zufall oder unsre Thätigkeit an einander zu reihen weiß: und nicht immer aus Muth und Keuschheit sind die Männer tapfer, und die Weiber keusch.

A' mit az ember virtusnak vesz, gyakorta nem egyéb, mint holmi cselekedetek' 's célzások' szövédéke, melyeket a' történet vagy tulajdon munkásságunk öszvefűzni tud; 's nem mindenkor bátorságból bátor a' férjfi, az asszony nem mindenkor tiszta-élet' szeretetéből tiszta-életű.

2. L'amour-propre est le plus grand de tous les flatteurs.

Die Schmeicheley der Eigenliebe ist unter allen die siegendste.

Csapodárbb dolog nincs mint az önnszeretet.

3. Quelques découvertes que l'on ait faites dans le pays de l'amour-propre, il y reste encore bien des terres inconnues.

So viel Entdeckungen man auch im Gebiete der Eigenliebe gemacht hat: immer bleibt noch viel unbekanntes Land übrig.

Bár mennyi új föld találtatott legyen fel immár az önnszeretet' tartományában, de még temérdek ismeretlen föld van hátra feltalálni való.

4. L'amour-propre est plus habile que le plus habile homme du monde.

Die Eigenliebe ist ausgeleierter, als der ausgeleierteste Mensch in der Welt.

Az önnszeretet fortélyosabb mint a' legfortélyosabb ember.

5. La durée de nos passions ne dépend pas plus de nous que la durée de notre vie.

Die Dauer unserer Leidenschaften hängt nicht mehr von uns ab, als die Dauer unseres Lebens.

Kívánságaink' tartóssága csak úgy áll rajtunk mint életünk' hosszúra-nyúlása.

6. La passion fait souvent un fou du plus habile homme, et rend souvent habiles les plus sots.

Leidenschaft macht oft den gescheutesten Mann zum Tropf, und den größten Tropf zum gescheuten Mann.

A' passzió az okos embert is fa-Jan-kóvá teszi néha, néha pedig Mihókból is okos embert csinál. †

7. Ces grandes et éclatantes actions qui éblouissent les yeux, sont représentées par les politiques comme les effets des grands desseins, au lieu que ce sont d'ordinaire les effets de l'humeur et des passions. Ainsi la guerre d'Auguste et d'Antoine, qu'on rapporte à l'ambition qu'ils avoient de se rendre maîtres du monde, n'étoit peut-être qu'un effet de jalousie.

Grofse und glänzende Thaten, die das Auge blenden, werden von Politikern als Wirkungen grosser Plane vorgestellt, und gewöhnlich sind sie nur Kinder der Laune und Leidenschaft. So war der Krieg zwischen Augustus und Antonius, den man ihrem Ehrgeitze sich zu Herrn der Welt zu machen zuschreibt, vielleicht nur Wirkung der Eifersucht.

Azok a' nagy tettek, mellyek csillogásaikkal elvakítják az álmélkodó szemet, úgy adattnak-elő a' politicusok által, mint mélységes plánok' resultátumai; pedig igen gyakran csak aprólékos passziók' 's egy bohó gondolat' munkája. 'S az a' nagy had,

melly Augustus és Antónius közt folyt, talán csak egy szép asszony' szerelme miatt borította-el vérrel a' földet, nem azért, a' mint állítatik, hogy egyike vagy másika urává tégye magát a' világnak.

8. Les passions sont les seuls orateurs qui persuadent toujours : elles sont comme un art de la nature, dont les règles sont infaillibles; et l'homme le plus simple qui a de la passion persuade mieux que le plus éloquent qui n'en a point.

Die Leidenschaft allein ist es, die stets überredet. Sie ist gleichsam eine Kunst der Natur, deren Regeln nie irre führen, und der einfältigste Mensch von Leidenschaft begeistert, überredet siegender, als der Beredteste ohne Leidenschaft.

Egyedül a' passzió tud minden esetben győzni indításaival. Ő mintegy mestersége a' természetnek; reguláji hibázhatatlanok; 's a' legeggyűgyűbb ember, ha általa hevítetik, győzedelmesebben hat hallgatójira, mint a' legékeesebben-szólló, kit az nem hevít.

9. Les passions ont une injustice et un propre intérêt, qui fait qu'il est dangereux de les suivre, et qu'on s'en doit défier

Leidenschaft ist ungerrecht und eigennützig, und deshalb eine gefährliche Führerin, der man sich nicht vertrauen muss.

lors même qu'elles paroissent le plus raisonnables.

selbst wenn sie vernunftmässig scheint.

Az indulat igazságtalan 's önn hasznát tekinti, és e' miatt veszedelmes kálauz, kit még akkor is félve kell követnünk, midőn józannak látszik.

10. Il y a dans le coeur humain une génération perpétuelle de passions, en sorte que la ruine de l'une est presque toujours l'établissement d'une autre.

Im menschlichen Herzen liegt eine nicht auszurottende Brut von Leidenschaften, und das Ende der einen ist fast immer der Anfang einer andern.

Az emberi szívben úgy rajzanak az indulatok mint a' méh a' rajzás' idejében; úgy hogy az egyiknek vége csak nem mindenkor kezdete a' másiknak.

11. Les passions en engendrent souvent qui leur sont contraires: l'avarice produit quelquefois la prodigalité, et la prodigalité l'avarice; on est souvent ferme par foiblesse, et audacieux par timidité.

Oft erzeugen Leidenschaften andre, die ihnen ganz entgegen gesetzt sind: Geitz Verschwendung, Verschwendung Geitz. Oft ist man hartnäckig aus Schwäche, und verwegen aus Angst.

Egy indulat néha más ellenkező indulatot szül: a' fösvényiség vesztege-

tést, a' vesztegetés fösvenységet. Az ember néha nyakas — mert gyenge: néha mérész — mert fél.

12. Quelque soin que l'on prenne de couvrir ses passions par des apparences de piété et d'honneur, elles paroissent toujours au travers de ces voiles.

Man bestrebe sich, wie man will, Leidenschaft mit dem Schleyer der Frömmigkeit und des Ehrgefühls zu decken: immer wird sie darunter hervorsehen.

Palástold az indúlatot a' kegyesség' és becsúletszeretete' palástjával a' hogy' tetszik, de az ugyan mindég kiüti magát alóla.

13. Notre amour-propre souffre plus impatiemment la condamnation de nos goûts que de nos opinions.

Unsre Eigenliebe nimmt Tadel über unsre Lieblingsneigungen empfindlicher auf, als Tadel über unsre Ueberzeugungen.

Az önnszeretet nehezebben szenved, ha kedves fantaziáink nem nyerne javallást, mint midőn állításainkban ellenkeznek velünk.

14. Les hommes ne sont pas seulement sujets à perdre le souvenir des bienfaits et des injures, ils haïssent même ceux

Nicht blofs leicht vergessen können die Menschen Wohlthaten und Beleidigungen, selbst hassen können sie ihre Wohlthä-

qui les ont obligés, et cessent de haïr ceux qui leur ont fait des outrages; L'application à récompenser le bien et à se venger du mal leur paroît une servitude à laquelle ils ont peine à se soumettre.

ter, und ihre Beleidiger zu hassen aufhören. Das Bestreben, Gutes für Gutes und Böses für Böses zurückzugeben, dünkt ihnen ein Zwang, dem sie sich ungern unterwerfen.

Az ember azon felyül hogy el tudja felejteti mind a' vett jót mind a' megbántást, sokszor azt, a' ki vele jól tett, gyűlöli, azt pedig, a' ki bántotta, megszűn gyűlölni. Nehéz szolgálatnak tetszik neki az a' kéntelenség, hogy a' jóért jót, a' rosszért rosszat fizessen-vissza.

15. La clémence des princes n'est souvent qu'une politique pour gagner l'affection des peuples.

Die Herablassung der Fürsten ist oft nur Politik, die Zuneigung des Volkes zu gewinnen.

Az Uralkodók' leereszkedése néha csak fortélyoskodás; — a' Nép' hajlandóságát akarják rajta megvásárlani.

16. Cette clémence dont on fait une vertu, se pratique tantôt par vanité, quelquefois par paresse, souvent par crainte, et presque toujours

Diese Herablassung, die man zur Tugend macht, geht bald aus Eitelkeit, zuweilen aus Verdrossenheit, oft aus Furcht, und fast immer

par tous les trois ensemble.

aus allen dreyen zugleich hervor.

Ez a' virtusnak nézett kegyesség néha hiúságból ered, néha únatkozásból; gyakorta félelemből is; 's csaknem mindenkor mind a' háromból egyszersmind.

17. La modération des personnes heureuses vient du calme que la bonne fortune donne à leur humeur.

Die Mäßigung glücklicher Menschen liegt in dem ruhigen Gleichgewicht, welches das Glück ihrem Humor mittheilt.

A' szerencsés emberek' mérséklete azon nyúgodalomból ered, mellyet az ő kedveknek a' reájok mosolygó szerencse nyújt.

18. La modération est une crainte de tomber dans l'envie et dans le mépris que méritent ceux qui s'enivrent de leur bonheur; c'est une vaine ostentation de la force de notre esprit; enfin la modération des hommes dans leur plus haute élévation est un désir de paroître plus grands que leur fortune.

Mäßigung ist Besorgnis, den Neid und die Verachtung auf sich zu laden, welche alle, die sich in ihrem Glücke berauschen, verdienen. Sie ist eitles Schautragen unserer Seelenstärke. Sie ist bey Menschen auf der erhabensten Ehrenstufe, Begierde, gröfser zu scheinen, als das, was sie grofs macht.

A' mérséklet attól való tartalék, hogy azon irígységnek 's megvetésnek ne legyünk tárgyaivá, mellyet azok érdemlenek, a' kik magokat szerencséjük által el hagyták részegítetni. Hiú fitogtatása lelkünk' nagy voltának. A' legfennebb karba helyezetteknel pedig arra való vágyás, hogy nagyobbaknak tetszhessenek mint azok a' dolgok, mellyek őket nagyokká tették.

19. Nous avons tous assez de force pour supporter les maux d'autrui.

Wir sind alle stark genug, die Unfälle Anderer zu ertragen.

Mindenikünk elég erővel bír elviselni a' más' baját.

20. La constance des sages n'est que l'art de renfermer leur agitation dans leur cœur.

Die Unerschütterlichkeit der Weisen ist nichts, als die Kunst, Stürme im Herzen verschlossen zu halten.

A' Bölcsek' rettenhetetlen volta csak az a' mesterség, melly elfedve tudja vélek tartatni szíveknek zivatarjait.

21. Ceux qu'on condamne au supplice affectent quelquefois une constance et un mépris de la

Zum Tode Verurtheilte zeigen oft eine Unerschütterlichkeit und Verachtung des Todes, die

mort, qui n'est en effet que la crainte de l'envi-sager; de sorte qu'on peut dire que cette constance et ce mépris sont à leur esprit ce que le bandeau est à leurs yeux.

aus nichts anderm, als aus der Furcht, ihm ins Gesicht zu sehen, entspringen. Sie sind, könnte man sagen, ihrem Geiste das, was die Augenbinde ihren Augen ist.

Sokan a' halálra-íteltettek között bátor lélekkel látszanak megvetni a' halált. Ez az ő bátorságok nem egyéb, mint az a' félelem, hogy nem mernek szeme közzé nézni a' halálnak. E' szerint azt lehet mondanunk, hogy ez a' bátorság, ez a' halál' megvetése épen az az ő lelkeknek, a' mi szemeknek a' szemkötény.

22. La philosophie triomphe aisément des maux passés et des maux à venir; mais les maux présens triomphent d'elle.

Philosophie besiegt ohne Mühe bevorstehende Uebel, aber gegenwärtige besiegen sie.

A' philosophia könnyen triumfál az elmúlt bajon és a' jövődön: a' jelenvaló őrajta triumfál.

23. Peu de gens connaissent la mort: on ne la souffre pas ordinairement par résolution, mais

Wenig Menschen kennen den Tod. Gewöhnlich duldet man ihn nicht aus Vorsatz, sondern aus Un-
em-

par stupidité et par coutume; et la plupart des hommes meurent, parce qu'on ne peut s'empêcher de mourir.

empfindlichkeit und Gewohnheit; und die meisten Menschen sterben, weil man sie nicht daran verhindern kann.

Ritka ember ismeri a' halált. Közönségesen azt nem eltökéllésből állják-ki, hanem megbutulásból és szokásból; 's a' legtöbb ember azért hal meg, mert nem kerülhette-el, hogy meghaljon.

24. Lorsque les grands hommes se laissent abattre par la longueur de leurs infortunes, ils font voir qu'ils ne les soutenoient que par la force de leur ambition, non par celle de leur ame; et qu'à une grande vanité près, les héros sont faits comme les autres hommes.

Wenn große Menschen durch anhaltendes Missgeschick kleinmüthig werden, so zeigen sie dadurch, das sie es nur durch ihren Ehrgeitz und nicht durch Seelenstärke ertragen, und das, eine große Eitelkeit abgerechnet, die Helden wie alle andre Menschen sind.

Midőn a' nagy ember a' tartós nyomorúság alatt meg csökken, azt bizonyítja, hogy ő nem lelke' hanem kevélysége' nagy volta által túrte baját, és hogy a' nagy-ember egyedül abban volt nagyobb másoknál, hogy büszkesége nagyobb a' másokénál.

25. Il faut de plus grandes vertus pour soutenir la bonne fortune que la mauvaise.

Man bedarf weit größerer Tugenden, das Glück zu ertragen, als das Unglück.

Főbb virtusok kellenek a' szerencse' kedvezéseit kitúrni, mint üldözéseit.

26. Le soleil ni la mort ne se peuvent regarder fixement.

Den Tod, wie die Sonne, kann man nicht mit festen Blicken ansehen.

Halált, napot, nem nézhetni pislogás nélkül.

27. On fait souvent vanité des passions, même les plus criminelles ; mais l'envie est une passion timide et honteuse que l'on n'ose jamais avouer.

Man prahlt zuweilen mit Untugenden, selbst den strafbarsten ; aber der Neid ist eine scheue und verschämte, die man nie zu Schau zu tragen wagt.

Az ember gyakran kérkedik erőtlenségeivel, igen néha a' legvétkesebbel is. De az irígység félénk's világot-kerülő erőtlenség ; azt soha nem merjük láttatni.

28. La jalousie est en quelque manière juste et raisonnable, puisqu'elle ne tend qu'à conserver un bien qui nous appartient, ou que nous croyons nous

Eifersucht ist in gewisser Rücksicht gerecht und vernünftig, weil sie nur dahin abzielt, uns ein Gut zu bewahren, das unser ist, oder das wir für

appartenir; au lieu que l'envie est une fureur qui ne peut souffrir le bien des autres.

unser halten; aber der Neid ist eine Wuth, die Andre nicht im Besitz eines Gutes dulden kann.

A' féltékenység bizonyos tekintetben eszes és igazságos indulat, mert az ő célja az, hogy birtokában maradhassunk annak, a' mi miénk, vagy a' mit miénknek tartunk. De az irigység az a' neme a' dühödtségig-ment örülésnek, a' melly nem tűrheti, hogy más boldog.

29. Le mal que nous faisons ne nous attire pas tant de persécutions et de haine que nos bonnes qualités.

Was wir Uebels thun, zieht uns nie so viel Verfolgungen und Hafs zu, als unsre Vorzüge.

Az a' rossz, a' mit követünk, nem von ránk annyi gyűlölséget és bántást, mint a' mi jó rajtunk vagyon.

30. Nous avons plus de force que de volonté; et c'est souvent pour nous excuser à nous-mêmes, que nous nous imaginons que les choses sont impossibles.

Wir haben mehr Stärke, als guten Willen sie zu brauchen; und blofs um uns bey uns selbst zu entschuldigen, halten wir oft Dinge für unmöglich.

Több bennünk az erő, mint az akarat ezt az erőt használni; 's sokszor csak azért tartunk ezt 's amazt lehetetlennek, hogy kimenthessük magunkat magunk, előtt.

31. Si nous n'avions point de défauts, nous ne prendrions pas tant de plaisir à en remarquer dans les autres.

Wenn wir selbst keine Fehler hätten, würden wir sie nicht mit so grossem Wohlgefallen an Andern aufsuchen.

Ha nem volnának magunknak hibáink, nem gyönyörködnénk olly igen, másokban lelhetni azt.

32. La jalousie se nourrit dans les doutes; elle devient fureur, ou elle finit, sitôt qu'on passe du doute à la certitude.

Die Eifersucht nährt sich mit Zweifeln, und sie wird rasend oder hört auf, sobald man vom Zweifel zur Gewissheit übergeht.

A' féltékenység kétségből él, 's dühösséggé lesz vagy egészen megszűn, mihelytt a' kétséget bizonyosság váltja-fel.

33. L'orgueil se dédommage toujours, et ne perd rien lors même qu'il renonce à la vanité.

Immer hält sich der Stolz schadlos, und er verliert nichts, selbst wenn er Lobsprüche verschmäh't.

A' kevélység mindég talál poltolé-
kot, 's nem veszt semmit, még midőn a'
magasztalást eltiltja is.

34. Si nous n'avions
point d'orgueil, nous ne
nous plaindrions pas de
celui des autres.

*Wenn wir selbst kei-
nen Stolz hätten, würden
wir uns nicht über den
Stolz Anderer beschweren.*

Ha nem volnánk magunk kevélyek,
nem fakadnánk-ki mások ellen, hogy
azok.

35. L'orgueil est égal
dans tous les hommes, et
il n'y a de différence
qu'aux moyens et à la
manière de le mettre au
jour.

*Der Stolz ist sich bey
allen Menschen gleich,
und nur in den Mitteln
und in der Weise ihn zu
äufsern, ist er verschieden.*

A' kevélység egyenlő mindenben,
's a' külömbség csak abban áll, hogy
azt ki mi által és miként érezteti.

36. Il semble que la
nature, qui a si sagement
disposé les organes de
notre corps pour nous ren-
dre heureux, nous ait aus-
si donné l'orgueil pour
nous épargner la douleur
de connoître nos imper-
fections.

*Es ist, als ob die Na-
tur, welche die Organe
unsres Körpers zu glück-
lichem Genusse so weise
eingerichtet hat, uns auch
den Stolz zugetheilt hät-
te, um uns das schmerz-
liche Bewußtseyn unsrer
Mängel zu ersparen.*

Ügy tetszik, hogy a' természet a' ki a' mi boldogságunkra olly bölcsen szerkeztette testünk' orgánjait, a' kevélységet is azért adta belénk, hogy bennünket tökéletlenségeinknek kínos érzésétől megkíméljen.

37. L'orgueil a plus de part que la bonté aux remontrances que nous faisons à ceux qui commettent des fautes ; et nous ne les reprenons pas tant pour les en corriger, que pour leur persuader que nous en sommes exempts.

Der Stolz hat mehr, als die Gutherzigkeit, Antheil an den Vorstellungen, die wir denen thun, die gefehlt haben, und wir tadeln sie nicht sowohl, um sie zu bessern, als um ihnen zu zeigen, das wir von ihren Fehlern frey sind.

Több része van a' kevélységnek, mint a' jószívűségnek, azon 'oktatásokban, mellyeket azoknak adunk a' kik hibáztak; 's mi őket nem annyira azért feddjük hogy jobbakká tétessenek, hanem hogy nékiek ezt mutassuk, hogy mi mentek vagyunk az ő fogyatkozásaiktól.

38. Nous promettons selon nos espérances, et nous tenons selon nos craintes.

Wir versprechen, je nachdem wir hoffèn, und halten, je nachdem wir fürchten.

A' szerint ígérünk , a' hogy' szívünk reményl, 's a' szerint álljuk szavunkat, a' hogy' az retteg.

39. L'intérêt parle toutes sortes de langues et joue toutes sortes de personnages, même celui de désintéressé.

Der Eigennutz spricht jede Sprache, und spielt jede Rolle, selbst Sprache und Rolle der Uneigennützigkeit.

A' haszonkereset minden nyelvet beszéll, minden rollt játszik; még a' haszon-nem-kereső' rollját is játsza, ha megszorúl.

40. L'intérêt qui aveugle les uns, fait la lumière des autres.

Der Eigennutz, der Diesem die Augen zuhält, öffnet sie Jenem.

A' haszonkereset ennek befogja a' szemét, annak megnyitja.

41. Ceux qui s'appliquent trop aux petites choses deviennent ordinairement incapables des grandes.

Wer sich zu viel mit kleinen Dingen abgiebt, wird gewöhnlich unfähig zu grossen.

A' ki sokat üz apróságos dolgokat, közönségesen alkalmatlanná teszi magát nagy dolgoknak üzésére.

42. Nous n'avons pas assez de force pour suivre toute notre raison.

Wir sind nicht stark genug unserm Verstande ganz zu folgen.

Az ember nem bir elég erővel, szavat fogadni mindég az eszének.

43. L'homme croit souvent se conduire lorsqu'il est conduit ; et pendant que par son esprit il tend à un but , son cœur l'entraîne insensiblement à un autre.

Oft glaubt der Mensch, sich selbst zu leiten, wenn er geleitet wird, und während sein Verstand nach diesem Ziele strebt, führt sein Herz ihn unvermerkt nach jenem.

Az ember sokszor azt hiszi , hogy maga intézi magát , pedig intéztetik ; 's azalatt míg az okosság eme' cél felé vonszá , szíve alattomban ama' felé húzza-el.

44. La force et la faiblesse de l'esprit sont mal-nommées ; elles ne sont en effet que la bonne ou la mauvaise disposition des organes du corps.

Man sollte nicht sagen: Stärke und Schwäche des Geistes; sie sind in der That nichts anders, als gute oder schlechte Anlage der körperlichen Organe.

Nem jól van mondva : az elme' ereje vagy gyengesége , igazán szóllván az nem egyéb, mint a' test' orgánjainak jó vagy rossz dispositiója.

45. Le caprice de notre humeur est encore plus bizarre que celui de la fortune.

Der Unbestand unsers Humors ist weit launischer, als des Schicksals.

Kedvtelésünk' állhatatlansága fe-
lyűlmúlja a' legváltozóbb szerencse' ját-
sziságát.

46. L'attachement ou l'indifférence que les philosophes avoient pour la vie n'étoit qu'un goût de leur amour-propre, dont on ne doit non plus disputer que du goût de la langue ou du choix des couleurs.

Die Liebe oder Gleichgültigkeit, welche die Philosophen für das Leben zeigten, ist ein eigener Geschmack ihrer Eigenliebe über den man eben so wenig streiten muss, als über den Geschmack in Gerichten und Farben.

Az a' nagy vágyakozás vagy hi-
degség, mellyet a' philosophusok az
élet eránt mutattak, az ó önnszeretetek-
nek egy különös és nékiek-tulajdon
ízlete, mellyen épen úgy nem kell di-
sputálni, mint azon nem, hogy más
meg más száj és szem különböző étke-
's szint szeret.

47. Notre humeur met le prix à tout ce qui nous vient de la fortune.

Unser Humor giebt allen Gaben des Glücks ihren Werth.

A' szerencsének minden adománya a' mi tetszésünktől nyeri-meg a' maga becsét.

48. La félicité est dans le goût et non pas dans les choses ; et c'est par avoir ce qu'on aime qu'on est heureux, non par avoir ce que les autres trouvent aimable.

Glück liegt im Geschmack, nicht in der Sache; und der Besitz dessen, das man selbst gern hat, nicht dessen, das Andre gern haben, macht glücklich.

A' boldogság az ízletben fekszik, nem a' dolgokban magokban; 's annak birtoka tesz bennünket boldoggá, a' mit mi szeretünk, nem annak, a' mit más tart érdemesnek a' szeretetre.

49. On n'est jamais si heureux ni si malheureux qu'on se l'imagine.

Nie ist man so glücklich oder unglücklich als man glaubt.

Nem vagyunk sem olly igen szerencsések sem olly igen szerencsétlenek soha, mint véljük.

50. Ceux qui croient avoir du mérite se font un honneur d'être malheureux, pour persuader aux autres et à eux-mêmes qu'ils sont dignes d'être en butte à la fortune.

Wer Verdienste zu haben glaubt, macht sich eine Ehre aus seinem Unglücke, um Andre und sich selbst zu überzeugen, dafs er werth sey, mit dem Schicksale zu ringen.

A' kik azt hiszik, hogy bennekedem vagyon, kevélykednek abban hogy szerencsétlenek; magokkal és másokkal akarják látatni, hogy ők méltók, a' kikkel ölbe kapjon a' Sors.

51. Rien ne doit tant diminuer la satisfaction que nous avons de nous-mêmes, que de voir que nous désapprouvons dans un temps ce que nous approuvions dans un autre.

Nichts muß unsre Selbstzufriedenheit so sehr vermindern, als die Wahrnehmung, daß wir oft heute verwerfen, was wir morgen billigen.

Alig van valami, a' mi a' magunkkal való szertelen megelegetést inkább fogyaszthatja mint az a' tapasztalás, hogy ma nem javallhatjuk a' mit tegnap javallottunk.

52. Quelque différence qui paroisse entre les fortunes, il y a une certaine compensation de biens et de maux qui les rend égales.

Bey der grossen Ungleichheit der Glücksgüter waltet doch eine gewisse Vertheilung von Gütern und Uebeln ob, die alle gleich macht.

Bár melly nagy légyen a' külsömség, mellyet az emberek körül szerencsésekre nézve tapasztalunk, az mindazáltal bizonyos, hogy az ő szerencsések 's terheik közt van egy bi-

zonyos poltolék , melly alkalmasint egyenlővé téssen mindent.

53. Quelques grands avantages que la nature donne, ce n'est pas elle seule , mais la fortune avec elle , qui fait les héros.

So grosse Vorzüge auch die Natur gewähren kann, ist sie es doch nicht allein , sondern mit ihr das Glück , was Helden macht.

Bár melly nagyok légyenek azon elsőségek, mellyeket a' természet osztogat, mindazáltal nem egyedül ő teszi a' héróست, hanem ővele együtt a' szerencse.

54. Le mépris des richesses étoit dans les philosophes un désir caché de venger leur mérite de l'injustice de la fortune par le mépris des mêmes biens dont elle les privoit; c'étoit un secret pour se garantir de l'avilissement de la pauvreté; c'étoit un chemin détourné pour aller à la considération , qu'ils ne pouvoient avoir par les richesses.

Verachtung des Reichthums war bey den Philosophen ein geheimer Trieb, ihre Verdienste an dem ungerechten Schicksale durch Geringschätzung eben der Güter, die es ihnen versagte, zu rächen. Es war die Kunst, sich vor den Demüthigungen der Armuth zu schützen. Es war ein Umweg, den sie zu der Achtung nahmen, die sie nicht durch Reichthum gewinnen konnten.

A' gazdagság' megvetése a' philosophusokban titkos arra törekedés volt, hogy a' magok' érdemeikért az igazságtalan szerencsén épen azon javak által, mellyeket az őtőlök megtagadott, bosszút állhassanak. Meg akartak menekedni általa a' szegénység' alázatjaitól. Ezen tekervényes úton igyekeztek jutni tekintetre, hová gazdagság által nem juthattanak.

55. La haine pour les favoris n'est autre chose que l'amour de la faveur. Le dépit de ne la pas posséder se console et s'adoucit par le mépris que l'on témoigne de ceux qui la possèdent ; et nous leur refusons nos hommages, ne pouvant pas leur ôter ce qui leur attire ceux de tout le monde.

Der Haß gegen Günstlinge, ist nichts anders, als Liebe zur Gunst. Der Unmuth, diese nicht zu besitzen, tröstet und mildert sich durch die Verachtung derer, die sie besitzen, und wir verweigern ihnen unsre Huldigungen, weil wir ihnen nicht nehmen können, was ihnen die Huldigungen aller übrigen verschafft.

Midón azok ellen dudogunk, kiket a' szerencse felvitt, azt mutatjuk, hogy magunk szeretnénk olly szerencsések lenni mint ők. Azon támadt bánatunk, hogy a' szerencse' kedvezését nem ér-

heténk-el, enyhülést és vigasztalást talál azoknak gyűlölésében, a' kik azt elérték; 's megtagadjuk tőlök hódolásunkat, minthogy azt, a' mi nékiek közönséges hódolást szerzett, tőlök el nem vehetjük.

56. Pour s'établir dans le monde, on fait tout ce qu'on peut pour y paroître établi.

In der grossen Welt Fuß zu bekommen, thut man alles, um zu zeigen, das man schon Fuß darin habe.

Ha ki lábat akar kapni a' nagy-világban, egész erővel igyekszik mutatni, hogy azt már kapott.

57. Il semble que nos actions aient des étoiles heureuses ou malheureuses, à qui elles doivent une grande partie de la louange et du blâme qu'on leur donne.

Es scheint, als ob über unsre Handlungen ein glückliches oder unglückliches Gestirn walte, dem sie einen grossen Theil des Lobes und des Tadels danken, die auf sie fallen.

Úgy tetszik, mintha az emberek' cselekedeteit valamelly szerencsés vagy szerencsétlen csillagzatok intéznék, kiknek nagy részben köszönhetik azon dicséretet vagy gáncsot, melly azokra hárámlik.

58. Il n'y a point d'accidens si malheureux dont les habiles gens ne tirent quelque avantage, ni de si heureux que les imprudens ne puissent tourner à leur préjudice.

Kein Zufall ist so unglücklich, aus welchem kluge Leute nicht einigen Vortheil zögen, keiner so glücklich, den unüberlegte nicht zu ihrem Nachtheil wenden könnten.

Nincs olly szerencsétlen történet, mellyből az eszes ember hasznot ne vonjon, sem olly szerencsés, mellyből kárt ne tudjon magára húzni a' gondolatlan.

59. La fortune tourne à l'avantage de ceux qu'elle favorise.

Alles lenkt das Glück zum Vortheile seiner Günstlinge.

A' szerencse minden eseteket hasznokra fordítja azoknak, a' kiket kedvébe fogadott.

60. La sincérité est une ouverture de cœur. On la trouve en fort peu de gens; et celle que l'on voit d'ordinaire n'est qu'une fine dissimulation pour attirer la confiance des autres.

Aufrichtigkeit ist Eröffnung des Herzens. Man trifft sie bey wenig Menschen, und die man gewöhnlich sieht, ist nichts, als feine Verstellung, womit man das Vertrauen Anderer gewinnen will.

A' character' igaz voltát szívömlendezés teszi. Kevés emberben találjuk azt; 's a' mit közönségesen látunk, nem egyéb mint a' legravaszbb fortély, mellyel meg akarjuk nyerni másoknak bizodalját.

61. L'aversion du mensonge est souvent une imperceptible ambition de rendre nos témoignages considérables, et d'attirer à nos paroles un respect de religion.

Oft ist Abscheu vor Lügen nichts, als versteckter Ehrgeitz, unsern Aussagen Gewicht und unsern Worten Eideswerth zu verschaffen.

A' hazugság' útálatja sokszor csak titkos büszkeség, tekintetet adni állításinknak, 's szavainkat olly tiszteletessé tenni mint másoknak esküvéseik.

62. La vérité ne fait pas autant de bien dans le monde que ses apparences y font de mal.

Die Wahrheit stiftet nicht so viel Nutzen in der Welt, als ihr Schein Schaden.

Az igazság soha nem szűl annyi jót a' világon, mint ál fénye kárt.

63. Il n'y a point d'éloges qu'on ne donne à la prudence: cependant, quelque grande qu'elle soit,

Man verschwendet unbedingtes Lob an die Klugheit, und doch kann sie in ihrem allerhöchsten Gra-

eile ne sauroit nous assurer du moindre événement.

Grade , uns für den Erfolg selbst der geringsten Sache nicht gut stehen.

Mi magasztalásokat nem ád az ember az okosságnak! És még is, légyen ő bár melly nagy, a' legkissebb dolog' szerencsés elsülése eránt sem állhat soha jót.

64. Un habile homme doit régler le rang de ses intérêts, et les conduire chacun dans son ordre. Notre avidité le trouble souvent, en nous faisant courir à tant de choses à la fois, que pour désirer trop les moins importantes, on manque les plus considérables.

Ein kluger Mann muss seine Plane zu ordnen wissen, und jeden in seiner Reihe durchführen. Oft mengt sie voreilige Begehrlichkeit durch einander und treibt uns zu so vielen Dingen auf einmal, dass wir, indess wir nach unwichtigen greifen, die wichtigern verfehlen.

Az eszes embernek a' maga nézéseit rendbe kell szedni tudni, 's érteni kell, mellyiket mellyíke után hajtsa vége felé. A' mohon-kapás sokszor öszvetéveszti a' rendet, 's olly sokféle dolgokhoz nyúlat velünk egyszerre, hogy midón a' szük-

ségteleneket úzzük, elmúlasztjuk a' fontosokat.

65. La bonne grace est au corps ce que le bon sens est à l'esprit.

Guter Anstand ist dem Körper, was Mutterwitz dem Geist ist.

A' jó-mód az a' testnek, a' mi a' léleknek a' természetes józan ész.

66. Il est difficile de définir l'amour: ce qu'on en peut dire est que, dans l'ame, c'est une passion de régner; dans les esprits, c'est une sympathie; et dans le corps, ce n'est qu'une envie cachée et délicate de posséder ce que l'on aime, après beaucoup de mystères.

Es ist schwer zu sagen, was Liebe ist. Nur dies weiß man von ihr: in der Seele ist sie Leidenschaft zu herrschen; im Verstande, Sympathie; im Körper, ein versteckter geheimnißvoller Drang zu besitzen, was man liebt.

Nehéz meghatározni, mi a' szerelem. Csak azt tudjuk róla mondani, hogy a' lélekben uralkodásra-vágyás; az elmében sympathia; a' testben valamely ismeretlen kívánság bírni a' mit szeretünk, nagy titkolódások mellett.

67. S'il y a un amour pur et exempt du mélange de nos autres passions, c'est celui qui est caché

Wenn es eine reine, von jeder Beymischung anderer Leidenschaften freye, Liebe giebt: so

au fond du cœur, et que nous ignorons nous-mêmes.

ist es die, welche im Innersten des Herzens versteckt liegt, und die wir selbst nicht kennen.

Ha vagyon tiszta, minden más passziótól ment szerelem, úgy az bizonyosan az, melly rejtve fekszik a' szív' mélyében, és a' mellyet magunk sem ismerünk.

68. Il n'y a point de déguisement qui puisse longtems cacher l'amour où il est, ni le feindre où il n'est pas.

Es giebt keine Verstellung, welche die Liebe da wo sie ist, lange verbergen, oder sie heucheln könnte, da wo sie nicht ist.

Nincs tettetés, melly sok ideig titkoljon szerelmet a' hol van, és a' melly sok ideig színlje, a' hol nincs.

69. Il n'y a guère de gens qui ne soient honteux de s'être aimés quand ils ne s'aiment plus.

Es giebt wenig Leute, die sich nicht schämten, einander geliebt zu haben, wenn sie einander nicht mehr lieben.

Kevesen vannak, a' kik ne pirúlnának hogy egymást szerették, mikor többé nem szeretik.

70. Il faut demeurer d'accord, à l'honneur de la vertu, que les plus grands malheurs des hommes sont ceux où ils tombent par leurs crimes.

(*Schulz a' maga fordításában ezt a' szakaszt elhagyta, és helyette maga csinált eggyet.*)

A' virtus' dicsőségére kéntelenek vagyunk megvallani, hogy az embereknek azok a' legnagyobb szerencsétlenségeik, a' mellyekbe tulajdon vétkek által estenek.

71. Si on juge de l'amour par la plupart de ses effets, il ressemble plus à la haine qu'à l'amitié.

Schliesst man auf die Liebe nach den meisten ihrer Wirkungen, so hat sie mehr vom Hasse, als von der Freundschaft.

Ha a' szerelmet legtöbbszöri műveinél fogva akarjuk megítélni, kéntelenek vagyunk azt mondani, hogy inkább hasonlít gyűlölséghez, mint barátságához.

72. On peut trouver des femmes qui n'ont jamais eu de galanterie; mais il est rare d'en trouver qui n'en aient jamais eu qu'une.

Man mag Weiber finden, die nie Liebschaften gehabt haben; aber selten eine, die nur Eine gehabt hätte.

Nem mondhatni, hogy nincs asszony, a' kinek soha nem volt alatto-

mos szerelme: de ritka felől mondhatni-el, hogy csak egy volt.

73. Il n'y a que d'une sorte d'amour, mais il y en a mille différentes copies.

Es giebt nur Ein Original von der Liebe, aber tausend verschiedene Kopieen.

A' szerelemnek csak egy az originalja. Copiája ezer van, 's mindegyike különbözö.

74. L'amour, aussi bien que le feu, ne peut subsister sans un mouvement continuel, et il cesse de vivre dès qu'il cesse d'espérer ou de craindre.

Die Liebe kann, wie das Feuer, nicht ohne ewiges Anfachen bestehen, und sie stirbt, sobald sie zu fürchten oder zu hoffen aufhört.

A' szerelem, valamint a' tűz, nem tarthat szünetlen gerjesztés nélkül, 's elalszik, mihelytt nincs mit remélnie vagy féltenie.

75. Il en est du véritable amour comme de l'apparition des esprits: tout le monde en parle, mais peu de gens en ont vu.

Mit der wahren Liebe ist es wie mit Gespensterscheinungen: alle Welt weifs davon zu erzählen, aber wenig Leute haben sie gesehen.

Az igaz szerelem' dolga olyan mint a' kísérteteké: minden ember pengeti

róla a' nyelvét, 's kevés van, a' ki látta.

76. L'amour prête son nom à un nombre infini de commerces qu'on lui attribue, et où il n'a non plus de part que le doge à ce qui se fait à Venise.

Die Liebe borgt ihren Namen einer unendlichen Menge von Verhältnissen, an denen sie nicht mehr Theil hat, als der Doge an dem, was zu Venedig beschlossen wird.

A' szerelem számtalan szövetezéseknek kölcsönözi nevét, mellyekben csak annyi a' része, mint a' Szultánnak a' Díván' végzéseiben.

77. L'amour de la justice n'est, en la plupart des hommes, que la crainte de souffrir l'injustice.

Gerechtigkeitsliebe ist bey den meisten Menschen Besorgnifs, Ungerechtigkeiten zu leiden.

Az igazság' szeretete a' legtöbb emberben csak attól való tartalék, hogy maga talál szenvedni igazságtalanságot.

78. Le silence est le parti le plus sûr pour celui qui se défie de soi-même.

Schweigen ist der sicherste Weg für den, der sich auf sich selbst nicht verlassen zu können glaubt.

A' ki magához nem bízik, nem bánhat okosabban, mint ha hallgat.

79. Ce qui nous rend si changeans dans nos amitiés, c'est qu'il est difficile de connoître les qualités de l'ame, et facile de connoître celles de l'esprit.

Was uns in unsern Freundschaften so veränderlich macht, ist der Umstand, das es schwer hält, die Vorzüge der Seele, und das es leicht ist, die Vorzüge des Verstandes kennen zu lernen.

Az, hogy illy változók vagyunk barátságinkban, onnan jó, mert nehéz kiismerni a' lélek' tulajdonságait, az elméét könnyű.

80. Nous ne pouvons rien aimer que par rapport à nous, et nous ne faisons que suivre notre goût et notre plaisir quand nous préférons nos amis à nous-mêmes; c'est néanmoins par cette préférence seule que l'amitié peut être vraie et parfaite.

Wir lieben alles nur in Bezug auf uns; nur unserem Geschmack und Vergnügungen folgen wir, wenn wir unsre Freunde uns selbst vorziehen; und doch kann nur durch diesen Vorzug Freundschaft wahr und vollkommen werden.

Az ember magára nézve szeret mindent a' mit szeret, 's magát nézi, saját örömét keresi még akkor is, midőn barátjait elébe teszi magának. És még is a' barátság csak az efféle áldozatok által lesz igazi szép barátság.

81. La réconciliation avec nos ennemis n'est qu'un désir de rendre notre condition meilleure, une lassitude de la guerre, et une crainte de quelque mauvais événement.

Aussöhnung mit unsern Freunden ist nichts, als Verlangen, unsre Stimmung behäglich zu machen, ist Ueberdruß des Krieges, und Besorgniß vor etwanigen schlimmen Folgen.

Midón barátinkkal megbékélünk, egyedül arra törekedünk, hogy állapotunkat jobbá tehessük. Belé úntunk a' harczba, 's attól tartunk, hogy végre még valami kedvetlen dolog talál érnei.

82. Quand nous sommes las d'aimer, nous sommes bien-aises qu'on nous devienne infidèle, pour nous dégager de notre fidélité.

Wenn wir zu lieben überdrüssig sind, ist es uns recht, wenn man uns untreu wird, um von unserer Treue losgesprochen zu seyn.

Mikor megúntunk szeretni, kedvesen vesszük, ha erántunk hűségtelenekké lesznek. Így szép szerrel szabadúlunk - meg a' béklyó' hordásától.

83. Il est plus honteux de se défier de ses amis que d'en être trompé.

Man sollte sich mehr schämen, gegen seine Freunde mißtrauisch, als von ihnen betrogen, zu seyn.

Rútabb gyanakodni barátink ellen mint általok megcsalattatni.

84. Nous persuadons souvent d'aimer les gens plus puissans que nous, et néanmoins c'est l'intérêt seul qui produit notre amitié; nous ne nous donnons pas à eux pour le bien que nous leur voulons faire, mais pour celui que nous en voulons recevoir.

Oft überreden wir uns, das wir Leute lieben, die mächtiger sind, als wir, und doch ist es blofs Eigennutz, der bey unserer Freundschaft zum Grunde liegt. Wir hangen nicht an ihnen, weil wir etwas für sie thun wollen, sondern weil sie etwas für uns thun sollen.

Sokszor elhítetjük magunkkal, hogy szeretjük a' kik nagyobbak nálunknál. Pedig ez a' mi szeretetünk nem egyéb, hanem haszonlesés. Nem azért tapadtunk beléjük hogy ők vegyék nekünk hasznunkat, hanem hogy mi vegyük nekik.

85. Notre défiance justifie la tromperie d'autrui.

Unser Misstrauen rechtfertigt den Betrug Anderer.

Bízatlanságunk igazolja a' mások' csalárd voltokat.

86. Comment prétendons-nous qu'un autre gar-

Wie willst du, das ein Anderer dein Geheim-

de notre secret, si nous ne pouvons le garder nous-mêmes ?

nifs verschweigen soll, wenn du es selbst nicht kannst?

Hogyan kívánhatjuk, hogy más ki ne beszéllje titkunkat, ha magunk nem hallgathatjuk-el ?

87. L'amour - propre nous augmente ou nous diminue les bonnes qualités de nos amis à proportion de la satisfaction que nous avons d'eux; et nous jugeons de leur mérite par la manière dont ils vivent avec nous.

Die Eigenliebe vergrößert oder verkleinert die Vorzüge unsrer Freunde nach Verhältniß unsrer Zufriedenheit mit ihnen, und wir berechnen ihre Verdienste nach ihrem Benehmen gegen uns.

Az önnszeretet a' szerint nagyítja vagy fogyasztja barátink' jó tulajdonságaikat, a' mint velek inkább vagy kevesebbé megelégedve vagyunk, 's a' szerint becsüljük érdemeiket, a' hogy' velünk bánják.

88. Tout le monde se plaint de sa mémoire, et personne ne se plaint de son jugement.

Alle Welt beklagt sich über schwaches Gedächtniß, und kein Mensch über schwachen Verstand.

Kiki hallatja azt a' panaszt, hogy emlékezete gyenge: nem azt senki, hogy gyenge az értelme.

89. Il n'y en a point qui pressent tant les autres que les paresseux, lorsqu'ils ont satisfait à leur paresse, ils veulent paroître diligens.

Niemand treibt andere so drückend, als der Verdrossene, wenn er aus seiner Verdrossenheit erwacht ist, um thätig zu scheinen.

Senki sem unszol mást annyira szorgalomra mint a' rest mikor belé únt a' resteskedésbe 's munkásnak akar látszani.

90. La plus grande ambition n'en a pas la moindre apparence lorsqu'elle se rencontre dans une impossibilité absolue d'arriver où elle aspire.

Die höchste Ehrsucht hat nicht den entferntesten Schein derselben, wenn sie die unbedingte Unmöglichkeit vor sich findet, ihre Entwürfe durchzusetzen.

A' legdühödtebb nagyra-vágyás is épen nem látszik nagyra-vágyásnak, mikor győzhetetlen akadályok közt van, elérni oda, a' hová igyekezett.

91. Détromper un homme préoccupé de son mérite, c'est lui rendre un aussi mauvais office que celui que l'on rendit à ce fou d'Athènes qui croyoit que tous les vaisseaux qui arrivoient dans le port étoient à lui.

Einem seine Selbstzufriedenheit nehmen, heißt ihm denselben schlechten Dienst leisten, den man jenem Narren zu Athen leistete, der alle Schiffe, die im Hafen ankamen, für seine hielt.

Túkröt tartván annak elébe, a' ki önmagába felette szerelmes, néki éppen olly kelletlen szolgálatot nyújtunk, mint midőn egy valaki azt az Athénai örültet hozta volt eszére, a' ki azt hitte, hogy minden hajó, melly a' Piréeusban kiköt, övé.

92. Les vieillards aiment à donner de bons préceptes, pour se consoler de n'être plus en état de donner de mauvais exemples.

Alte Leute mögen gern gute Lehren geben, um sich zu trösten, dass sie nicht mehr im Stande sind, böse Beyspiele zu geben.

Az öregek örömet osztogatják a' jó tanácsokat; sajnálják, hogy többé nem adhatnak rossz példát.

93. Les grands noms abaissent, au lieu d'élever, ceux qui ne les savent pas soutenir.

Grofse geerbte Namen drücken, wenn man sie nicht aufrecht erhalten kann, statt zu erheben, nieder.

A' reánk szállt csillogó nevek, ha azokhoz képest nem élhetünk, a' helyett hogy emelnének, földig nyomnak bennünket.

94. La marque d'un mérite extraordinaire est de

Ein Beweis von außerordentlichen Verdiensten

voir que ceux qui l'envient le plus sont contraints de le louer.

ist dies: wenn die giftigsten Neider derselben gezwungen sind, ihre Lobredner zu werden.

Szer felett való érdemnek jele, ha legmérgeoseb irígyeink kéntelenek magasztalóink lenni.

95. C'est une preuve de peu d'amitié, de ne s'appercevoir pas du refroidissement de celle de nos amis,

Es zeigt von lauer Freundschaft, wenn wir nicht bemerken, dass unsere Freunde lau werden.

Kevés barátságáról mutat bennünk mások eránt észre nem venni hogy mások hülnek erántunk.

96. On s'est trompé lorsqu'on a cru que l'esprit et le jugement étoient deux choses différentes: le jugement n'est que la grandeur de la lumière de l'esprit; cette lumière pénètre le fond des choses; elle y remarque tout ce qu'il faut remarquer, et apperçoit celles qui semblent imperceptibles. Ainsi il faut demeurer d'accord que c'est l'étendue de la lumière de l'esprit qui pro-

Man irrt, wenn man glaubt, dass Verstand und Beurtheilungskraft zwey verschiedene Dinge sind. Letztere ist nichts als Scharfblick des erstern. Dieser Scharfblick dringt auf den Grund jeder Sache, bemerkt, was bemerkt werden muss, und erforscht, was sich nicht entdecken will. So muss man eingestehen, dass der höhere Grad von Scharfblick des Verstandes alle

duit tous les effets qu'on attribue au jugement.

Wirkungen hervorbringt, die man der Beurteilungskraft zuschreibt.

Csalatkozna^k a' kik azt hiszik, hogy az elmésség és az értelem két különböző dolog. Ez csak élesenlátása amannak. Ez az élesenlátás béhat minden dolog' velejére, megsejti a' mi sejteni való, 's felkapja a' mi rejtve akara maradni. E' szerint meg kell vallanunk, hogy az mind az elme' tisztánlátásának míve, a' mit az értelem' mívének veszünk.

97. Chacun dit du bien de son cœur, et personne n'en ose dire de son esprit.

Jedermann spricht gut von seinem Herzen, niemand wagt ein gleiches von seinem Verstande.

Kiki dicséri szíve' jóságát. Elméje' jóságáról minden hallgat.

98. La politesse de l'esprit consiste à penser des choses honnêtes et délicates.

Feinheit des Verstandes besteht darin, dass man reine und zarte Sachen denkt.

A' széplelkűség abban áll, hogy az ember illendőséggel eggyező 's kellemes képeknek adjon szállást lelkében.

99. La galanterie de l'esprit est de dire des choses flatteuses d'une manière agréable.

Galanterie des Verstandes darin, schmeichelhafte Dinge gefällig eingekleidet zu sagen.

Az elmésség' galanteriája abban áll, hogy kedves dolgokat kedves mód-
dal tudjunk mondani.

100. Il arrive souvent que des choses se présentent plus achevées à notre esprit, qu'il ne les pourroit faire avec beaucoup d'art.

Oft stellen sich Dinge dem Verstande in so vollendeter Gestalt dar, als er sie durch grosse Kunst nicht hätte hervorbringen können.

A' dolgok sokszor olly elvégzett alakban kelnek a' lélek' elébe, a' hogy' az őket a' legnagyobb mesterkedéssel sem tudta volna maga elébe terjeszteni.

101. L'esprit est toujours la dupe du cœur.

Immer hat das Herz den Verstand zum Besten.

A' szív mindég csínyt ejt az eszen.

102. Tous ceux qui connoissent leur esprit ne connoissent pas leur cœur.

Wer seinen Verstand kennt, kennt nicht immer sein Herz.

Nem következik, hogy a' ki ismeri az eszét, szívét is ismeri.

103. Les hommes et les affaires ont leur point

Menschen und Begebenheiten haben ihren eig-

de perspective. Il y en a qu'il faut voir de près pour en bien juger, et d'autres dont on ne juge jamais si bien que quand on en est éloigné.

nen Gesichtspunkt. Es giebt einige, die man in der Nähe sehen muss, um sie zu beurtheilen, und andre, die man nie richtiger beurtheilt, als wenn man sie aus der Ferne sieht.

Tulajdon néző-pontja van mind az embernek, mind a' dolgoknak; némelyiket közlelről kell szemlélni hogy rólok helyesen ítélhessünk, némelyikről akkor ítélnék igazán, ha távolról látjuk.

104. Celui-là n'est pas raisonnable à qui le hasard fait trouver la raison, mais celui qui la connoît, qui la discerne, et qui la goûte.

Nicht der ist vernünftig, der durch Zufall nach Vernunft handelt, sondern der sie kennt, sie wählt, in ihr lebt.

Nem az az eszes ember, a' ki vaktában tész' eszes tettet, hanem a' ki tudja mit kíván az ész, a' ki szabadján választja azt, 's benne él, hal.

105. Pour bien savoir les choses, il en faut savoir le détail; et comme il est presque infini, nos connoissances sont toujours

Um ein Ding ganz zu kennen, muss man es seinen kleinsten Theilen nach kennen; und da diese zahllos sind, so müssen unsre

unsre

superficielles et imparfaites.

unsre Kenntnisse beständig oberflächlich und unvollständig seyn.

Hogy a' dolgokat igazán ismerjük, arra az kívántatik, hogy legkissebb részeikben ismerjük; 's minthogy ezek a' részek felette sokak, isméretünknek mindég tökéletlennek kell maradni.

106. C'est une espèce de coquetterie de faire remarquer qu'on n'en fait jamais.

Es ist eine Art von Koketterie, merken zu lassen, das man keine habe.

Eggy' neme a' koketteriének, éreztetni, hogy bennünk nincs koketterié.

107. L'esprit ne sauroit jouer long-temps le personnage du cœur.

Der Verstand kann nicht lange die Rolle des Herzens spielen.

Az elme nem játszhatja sokáig a' szív' rollját.

108. La jeunesse change ses goûts par l'ardeur du sang, et la vieillesse conserve les siens par l'accoutumance.

Die Jugend wechselt in ihrem Geschmack nach dem Drange des Bluts, und das Alter behält den seinen aus Gewohnheit.

Az ifjú ember változtatja hajlandóságait, mert vére hév: az öreg ember

megmarad a' magáéi mellett, mert megszokta őket.

109. On ne donne rien si libéralement que ses conseils.

Mit nichts ist man freygebiger, als mit Rath.

Semmit sem osztogatunk szívesebben mint tanácsot.

110. Plus on aime une maîtresse, et plus on est près de la haïr.

Je feuriger man sein Mädchen liebt, desto fertiger ist man, sie zu hasen.

Minél forróbban szereted Kedvesedet, annál közelébb jársz azon ponthoz, hogy gyűlöld.

111. Les défauts de l'esprit augmentent en vieillissant, comme ceux du visage.

Die Fehler des Verstandes vermehren sich mit dem Alter, wie die Fehler der Bildung.

Az elme' hijánosságai azon szerint nőnek esztendeinkkel, mint az ábrázatái.

112. Il y a de bons mariages, mais il n'y en a point de délicieux.

Es giebt gute Ehen, aber keine köstliche.

Jó házasság van: nincs gyönyörűség.

113. On ne se peut consoler d'être trompé par ses ennemis et trahi par ses amis, et l'on est souvent satisfait de l'être par soi-même.

Man ist untröstlich, von seinen Feinden betrogen und von seinen Freunden getäuscht zu seyn, und läßt es sich oft gefallen, wenn man es durch sich selbst ist.

Nem lelünk vígasztalást midőn barátjaink megcsaltanak, 's ellenségeink csínyt ejtettek rajtunk: azon pedig, ha önnmagunk csalhattuk-meg magunkat, gyakorta még örvendünk.

114. Il est aussi facile de se tromper soi-même sans s'en appercevoir, qu'il est difficile de tromper les autres sans qu'ils s'en aperçoivent.

Sich selbst zu betrogen, ohne es zu merken, ist so leicht, als es schwer ist, Andre zu betrügen, ohne das sie es merken.

Szint olly könnyű magunknak megcsalni önn-magunkat, a' nélkül hogy megsejtenénk, mint a' melly nehéz másokat megcsalnunk, hogy ők meg ne sejtsék.

115. Rien n'est moins sincère que la manière de demander et de donner des conseils. Celui qui en demande paroît avoir une déférence respectu-

Nichts ist so wenig aufrichtig gemeynt, als Bitte um Rath und Mittheilung von Rath. Wer darum bittet, scheint seinem Freunde achtungsvol-

ense pour les sentimens de son ami, bien qu'il ne pense qu'à lui faire approuver les siens et à le rendre garant de sa conduite; et celui qui conseille paye la confiance qu'on lui témoigne d'un zèle ardent et désintéressé, quoiqu'il ne cherche le plus souvent, dans les conseils qu'il donne, que son propre intérêt ou sa gloire.

le Aufnahme seiner Meynung zu gewähren, während er seine eigene ihm anschaulich und ihn zum Bürgen seines Benehmens zu machen denkt; wer ihn mittheilt, bezahlt das Vertrauen, das man ihm bezeigt, mit thätiger uneigennütziger Theilnahme, ob er gleich oft in dem Rathe, den er giebt, seinen eignen Vortheil oder seinen Stolz sucht.

Eggy eggy hamisbb bánás nincsen, mint a' tanácskérés és a' tanácsadás. A' ki kéri, azt látszik mutatni, hogy tekintettel van barátja' ítélete eránt; holott őtet csak arra szorítja, hogy javallja szándékát, 's légyen kezesévé cselekedetének. Ellenben a' ki tanácsot nyújt, buzgó 's maga hasznát nem néző szívességgel látszik fizetni akarni a' benne vetett bizodalmat; pedig inkábbára mindég a' maga hasznát vagy dicsőségét keresi a' nyújtott tanácsban.

116. La plus subtile de toutes les finesses est de savoir bien feindre de tom-

Die feinste List ist die, in die gelegte Falle sich unverdächtig gefan-

ber dans les pièges qu'on nous tend; et l'on n'est jamais si aisément trompé que quand on songe à tromper les autres.

gen geben zu können; und nie ist es leichter, uns zu betrügen, als wenn wir beschäftigt sind, Andre zu betrügen.

Nincs messzebb vitt ravaszság, mint magunkat a' kitett kelepcczében észrevehetetlenül megfogatni hagynunk; 's soha sem járunk közelébb a' csalattáshoz, mint midőn mást akarunk reászedni.

117. L'intention de ne jamais tromper nous expose à être souvent trompés.

Der Vorsatz, nie zu betrügen, setzt uns in Gefahr, oft betrogen zu werden.

Az a' szép feltétel, hogy mást soha meg nem csalunk, azon szerencsétlenségnek tesz-ki bennünket, hogy sokszor megcsalattassunk.

118. Nous sommes si accoutumés à nous déguiser aux autres, qu'à la fin nous nous déguisons à nous-mêmes.

Wir sind es so gewohnt, uns gegen Andre zu verstellen, dass wir uns am Ende gegen uns selbst verstellen.

Annyira megszoktuk a' tettetést mások eránt, hogy végre magunk eránt is álorczába öltözünk.

119. On fait plus souvent des trahisons par foiblesse que par un dessein formé de trahir.

Man begeht öfter aus Schwachheit, als aus Vorsatz, einen Verrath.

Többször csal az ember erőtlen-
ség-
ből mint akarva.

120. On fait souvent du bien pour pouvoir impunément faire du mal.

Nicht selten thut man Gutes, um ungestraft Böses thun zu können.

Az ember sokszor jót tesz , hogy
azután büntetlen' tehessen rosszat.

121. Si nous résistons à nos passions, c'est plus par leur foiblesse que par notre force.

Wenn du deinen Leidenschaften nicht erliegst, so dank' es mehr ihrer Schwäche, als deiner Stärke.

Ha megesik , hogy erőt vettünk in-
dúlatainkon, köszönjük azt inkább az
azok' gyenge voltoknak , mint a' ma-
gunk' erőnknek.

122. On n'auróit guére de plaisir si l'on ne se flattoit jamais.

Man würde nie Freude haben, wenn man sich nie schmeichelte.

Kevés öröme volna az embernek ,
ha magának nem hízelkedhetnék.

123. Les plus habiles affectent toute leur vie de

Die Ausgelerntesten geben sich immerfort für

blâmer les finesses, pour s'en servir en quelque grande occasion et pour quelque grand intérêt.

Feinde der List aus, um durch sie irgend eine große That oder einen wichtigen Plan auszuführen.

A' legfortélyosbb emberek mindég a' fortély ellen csevegnek. Valamelly nagy akalmatossággal, valamelly nagy czélra magok akarnak fortéllyal élni.

124. L'usage ordinaire de la finesse est la marque d'un petit esprit; et il arrive presque toujours que celui qui s'en sert pour se couvrir en un endroit se découvre en un autre.

Immer listig seyn, deutet auf einen kleinlichen Geist, und fast beständig geschieht es, dass der, der sich dadurch auf der einen Seite deckt, auf der andern eine Blöfse giebt.

A' ki mindég fortéllyal él, azt mutatja, hogy szűk értelemmel bír; 's úgy tapasztalni, hogy a' ki így az egyik lyukat akarja köpenyegével eltakarni, a' másikat fedifel.

125. Les finesses et les trahisons ne viennent que de manque d'habileté.

List und Verrath entstehen aus Mangel an umfassender Klugheit.

Ravaszkodás 's hitszegés kis lélek' jele.

126. Le vrai moyen d'être trompé, c'est de se

Der wahre Weg, betrogen zu werden, ist,

croire plus fin que les autres.

sich für klüger zu halten, als Andre.

Nincs igazbb út arra, hogy megcsalatassunk, mint magunkat okosabbaknak hinni másoknál.

127. Le premier mouvement de joie que nous avons du bonheur de nos amis ne vient pas toujours de la bonté de notre nature, ni de l'amitié que nous avons pour eux; c'est le plus souvent un effet de l'amour-propre, qui nous flatte de l'espérance d'être heureux à notre tour, ou de retirer quelque utilité de leur bonne fortune.

(Rochefoucauldnek itt egygy más Gnómája áll mind a' francia Originálban, mind a' Schulz' német fordításában. Lehetetlen volt érthetővé tenni, 's elhagytam.)

Barátink' szerencséjén támadt örömnünknek első mozdúlatja nem mindég jele szívünk' jóságának és barátink' igaz szeretetének. Sok ízben az csak az önnszeretet' míve, melly nekünk azzal a' reménnyel hízelkedik, hogy valaha mi is szerencsések leszünk, vagy azzal bíztat, hogy ennek az ő szerencséjeknek reánk is hárámlik valamelly haszna.

128. Il souffit quelque-fois d'être grossier pour n'être pas trompé par un habile homme.

Oft ist es genug, roh zu seyn, um nicht von einem Abgefeymten betrogen zu werden.

Sokszor elég, otrombának lenni, hogy az ember a' legpróbáltabb csalfa' kezei között is kisikamljon.

129. La foiblesse est le seul défaut qu'on ne sauroit corriger.

Schwachheit ist der einzige Fehler, der nicht zu verbessern steht.

Az erőtlenység az az egy fogyatkozás, mellyen a' javítás nem fog.

130. Le moindre défaut des femmes qui se sont abandonnées à faire l'amour, c'est de faire l'amour.

Der kleinste Fehler der galanten Weiber ist, dass sie galant sind.

Legkissebb hibája a' szerelmet-tartó asszonyoknak a' szerelmet-tartás.

131. Il est plus aisé d'être sage pour les autres que de l'être pour soi-même.

Es ist weit leichter, für Andre, als für sich, weise zu seyn.

Könnyebb más' számára lennünk eszeseknek, mint a' magunkéra.

132. Les seules bonnes copies sont celles qui nous font voir le ridi-

Die einzigen guten Kopien sind die, welche das Lächerliche erbärm-

eule des méchans origi-
naux.

*licher Originale ins Licht
setzetz.*

Egyedül azok a' copiák jó copiák,
mellyek érezhetőleg látatják a' nyomorúlt
originálok' nevetségességeit.

133. On n'est jamais
si ridicule par les qualités
que l'on a que par celles
que l'on affecte d'avoir.

*Nie macht man sich
durch die Eigenheiten, die
man hat, so lächerlich,
als durch die, welche man
gern haben möchte.*

Az ember soha nem teszük azok
a' különösségek, a' mellyekkel bír, olly
nevetségessé, mint a' mellyekkel bírni
szeretne.

134. On est quelque-
fois aussi différent de soi-
même que des autres.

*Man ist oft mit sich
selbst so sehr in Wider-
spruch, als mit Andern.*

Az ember sok esetekben hasonlat-
lanabb magához mint akárkihez egyéb-
hez.

135. Il y a des gens
qui n'auroient jamais été
amoureux s'ils n'avoient
jamais entendu parler de
l'amour.

*Es giebt Leute, die
nie verliebt geworden wü-
ren, wenn sie nie von
der Liebe hätten sprechen
hören.*

Némelly embernek eszébe sem jut-
na hogy szeressen, ha nem hallotta vol-
na hogy más szeret.

136. On parle peu quand la vanité ne fait pas parler.

Man redet wenig, wenn die Eitelkeit uns nicht reden macht.

Keveset beszél az ember, ha a' hiúság nem beszélletti.

137. On aime mieux dire du mal de soi-même que de n'en point parler.

Lieber sagt man Böses von sich, als gar nichts.

Az ember kész rosszat is mondani magáról, csak magát emlegethesse.

138. Une des choses qui fait que l'on trouve si peu de gens qui paroissent raisonnables et agréables dans la conversation, c'est qu'il n'y a presque personne qui ne pense plutôt à ce qu'il veut dire, qu'à répondre précisément à ce qu'on lui dit. Les plus habiles et les plus complaisans se contentent de montrer seulement une mine attentive, en même temps que l'on voit dans leurs yeux et dans leur esprit un égarément pour ce qu'on leur dit, et une précipitation pour retourner à ce qu'ils

Eine von den Ursachen, warum man bey Konversationen so wenig verständige und unterhaltende Leute findet, ist die, dass man fast immer mehr auf das zu denken pflegt, was man treffend antworten will. Die Feinsten und Gefälligsten begnügen sich, die Miene der Aufmerksamkeit zu machen, während man in ihrem Aug' und Geiste Entfernung von dem, was man sagt, und plötzlichen Rückfall auf das bemerkt, was sie sagen wollen. Man vergisst, dass es kein glückliches Mit-

veulent dire; au lieu de considérer que c'est un mauvais moyen de plaire aux autres, ou de les persuader, que de chercher si fort à se plaire à soi-même, et que bien écouter et bien répondre est une des plus grandes perfections qu'on puisse avoir dans la conversation.

tel ist, Andern zu gefallen und sie zu gewinnen, wenn man sich selbst so eifrig zu gefallen sucht, und das die Kunst, gut zuzuhören und gut zu antworten, die allerhöchste ist, die man bey der Konversation zeigen kann.

Egyik oka annak, hogy a' társaságokban olly kevés az eszes és magát kedveltetni-tudó ember, az, hogy kiki inkább azon töri fejét, hogy mit mondjon, mint hogy illőleg mit feleljen. A' kiknek legtöbb módjok van, megelégszenek vele, ha ott ülnek figyelmeznilátszó képpel, holott ki lehet látni szemeken, hogy elméjük távol kalandoz, 's magokat elfelejtve, minden nyomon oda esnek-vissza, a' mit mondani akartak volt. Nem látják, hogy épen nem szerencsés eszköz az a' másoknak-tetszésre és a' mások' megnyerésére, midőn olly felette nyugtalanúl igyekszünk önnmagunknak tetszeni; 's hogy jól tudni figyelmezni 's jól tudni felelni, egyike a' legelső tökéletességeknek,

mellyek által a' társaságokban magunkra fényt vonhatunk.

139. Un homme d'esprit seroit souvent bien embarrassé dans la compagnie des sots.

Ein Mann von Verstand müßte oft sehr verlegen seyn unter Leuten von keinem.

Az eszes ember sokszor el fogna azok közt akadni, a' kik nem azok.

140. Nous nous vantons souvent de ne nous point ennuyer; nous sommes si glorieux que nous ne voulons pas nous trouver de mauvaise compagnie.

Oft rühmen wir uns, keine lange Weile zu haben, und wir sind so stolz, das wir uns in keiner einschläfernden Gesellschaft befinden wollen.

Gyakorta, magunknak-tetszve, azt mondjuk, hogy nem únatkozunk - meg magunkban, 's büszkébbek vagyunk mint hogy megvallani akarhatnánk, hogy gyáva társaságban vagyunk.

141. Comme c'est le caractère des grands esprits de faire entendre en peu de paroles beaucoup de choses, les petits esprits, au contraire, ont le don de beaucoup parler et de ne rien dire.

Wie es der Charakter großer Geister ist, viel Sinn in wenig Worte zu legen, so ist es die Gabe kleiner, viel zu sprechen und nichts zu sagen,

Valamint a' jó fejnek tulajdona , hogy kevés szóval sokat mond : úgy viszont tulajdona a' rossznak, hogy sokat cseveg 's nem mond semmit.

142. C'est plutôt par l'estime de nos propres sentimens que nous exagérons les bonnes qualités des autres, que par l'estime de leur mérite ; et nous voulons nous attirer des louanges lorsqu'il semble que nous leur en donnons.

Mehr aus Achtung für unsre Beurtheilungskraft, vergrößern wir die Vorzüge Anderer , als aus Achtung für ihre Verdienste , und wir wollen Lobsprüche für uns, während wir sie ihnen zu geben scheinen.

Inkább tulajdon ítéletünknek , mint az idegen érdemnek becsülése cselekszi, hogy tisztelettel szóllunk a' mások' dicséretes tulajdonsága felől ; 's önn-magunknak vadászungk dicséretet , midőn úgy tetszik , hogy azt mi adunk másoknak.

143. On n'aime point à louer, et on ne loue jamais personne sans intérêt. La louange est une flatterie habile , cachée , et délicate , qui satisfait différemment celui qui la donne et celui qui la reçoit : l'un la prend com-

Man lobt ungern und man lobt nie jemand ohne Eigennutz. Lob ist eine listige, versteckte, feine Schmeicheley, die anders dem sanft thut, der sie macht, anders dem, dem sie gilt. Dieser nimmt sie als Preis seiner Ver-

me une récompense de son mérite; l'autre la donne pour faire remarquer son équité et son discernement.

dienste an, und jener giebt sie, um seine Billigkeit und Beurtheilungskraft ins Licht zu setzen.

Az ember nem örömet dicsér, 's nem dicsér semmit önnön haszna nélkül. A' dicséret ravasz, alattomos 's szépnemű hízelkedés, melly kétféleképen csiklándja azt a' ki adja, és azt a' kinek adatik. Eggyike úgy veszi, mint érdemeinek tartozó bérét, másika úgy adja, mint azt a' módot, melly az ő lelke' egyenességét 's ítélete' igazságos voltát éreztetheti másokkal.

144. Nous choisissons souvent des louanges empoisonées, qui font voir par contre-coup, en ceux que nous louons, des défauts que nous n'osons découvrir d'une autre sorte.

Wir wählen oft heimtückische Lobsprüche, die durch einen Gegenstoß an denen, die wir loben, die Fehler hervorspringen lassen, die wir auf keine andere Art bemerkbar zu machen wagen.

Az ember néha mérgezett magasztalásokat választ, mellyek a' magok' ellendőfések által a' magasztalt személyeken olly fogyatkozásokat szem-

léltetnek, mellyeket nem vala bátorságunk más úton kimutatni.

145. On ne loue d'ordinaire que pour être loué.

Gewöhnlich lobt man, um gelobt zu werden.

Közönségesen csak azért dicsérünk, hogy minket is dicsérjenek.

146. Peu de gens sont assez sages pour préférer le blâme qui leur est utile à la louange qui les trahit.

Wenig Menschen sind weise genug, nützlichen Tadel täuschendem Lobe vorzuziehen.

Kevés ember bír elég ésszel, elébe tenni a' hasznos gáncsot az ártalmas dicséretnek.

147. Il y a des reproches qui louent, et des louanges qui médisent.

Es giebt Vorwürfe, die Lob, und Lobsprüche, die Afterreden sind.

Van gáncs, a' melly magasztalás: van dicséret, a' melly gyalázat.

148. Le refus de la louange est un désir d'être loué deux fois.

Lobsprüche ablehnen heißt: zweymal gelobt werden wollen.

Nem fogadni-el a' dicséretet, sokszor csak annyi, mint azt akarni, hogy kétszer dicsérjenek.

149. Le désir de mériter les louanges qu'on

Verlangen, die Lobsprüche, die man uns macht,

nous donne fortifie notre vertu; et celles qu'on donne à l'esprit, à la valeur, et à la beauté, contribuent à les augmenter.

macht, zu verdienen, befestiget unsre Tugend; und die man dem Verstande, dem Muthe und der Schönheit giebt, helfen sie mit erhöhen.

Az a' vágyás, melly meg akarja érdemleni a' nyújtott dicséretet, lelünknek új erőt ad a' virtusra; elmés-ségünk', vitéz voltunk', szépségünk' magasztalásai pedig gyarapítják azokat.

150. Il est plus difficile de s'empêcher d'être gouverné que de gouverner les autres.

Es ist weit schwerer, sich von Andern nicht beherrschen lassen, als Andere zu beherrschen.

Nehezebb az embernek magát kormányozni nem hagyni mint másokat kormányozni.

151. Si nous ne nous flattions point nous-mêmes, la flatterie des autres ne nous pourroit nuire.

Wenn wir uns selbst nicht schmeichelten, könnte uns die Schmeicheley Anderer nicht schaden.

Ha magunk nem hízelkednénk magunknak, a' mások' hízelkedése nekünk nem tenne kárt.

152. La nature fait le mérite, et la fortune le met en œuvre.

Die Natur schafft das Verdienst, das Glück hebt es heraus.

• Érdemet a' természet ád : a' szerencse csak fénybe hozza.

153. La fortune nous corrige de plusieurs défauts que la raison ne sauroit corriger.

Das Glück verbessert manche Fehler an uns, welche die Vernunft nicht verbessern könnte.

A' történet sok fogyatkozásinktól megment, mellyektől az ész meg nem tudott menteni.

154. Il y a des gens dégoûtans avec du mérite, et d'autres qui plaisent avec des défauts.

Es giebt Leute von Verdiensten, die widrig sind, und andre, die bey ihren Fehlern gefallen.

Némelly ember minden tökéletességei mellett szenvedhetetlen : más némelly minden hibáji mellett kedves.

155. Il y a des gens dont tout le mérite consiste à dire et à faire des sottises utilement, et qui gâteroient tout s'ils changeoient de conduite.

Es giebt Leute, deren ganzes Verdienst darin besteht, alberne Dinge mit Nutzen zu thun und zu sagen, und die alles verderben würden, wenn sie ihr Benehmen änderten.

Vannak, kiknek minden érdemek abban áll, hogy a' legsületlenebb szót 's tettet is haszonnal tudják mondani 's

tenni, és a' kik mindent fonákúl tennének, ha módjokat megváltoztatnák.

156. La gloire des grands hommes se doit toujours mesurer aux moyens dont ils se sont servis pour l'acquérir.

Der Ruhm großer Männer muss beständig nach den Mitteln abgemessen werden, wodurch sie ihn errangen.

A' nagy emberek' dicséretét mindig azon módokhoz kell mérsékleni, mellyek által azt szerzették.

157. Les rois font des hommes comme des pièces de monnoies: ils les font valoir ce qu'ils veulent; et l'on est forcé de les recevoir selon leur cours, et non pas selon leur véritable prix.

Die Könige stempeln Menschen, wie Münzen: sie geben ihnen den Werth, welchen sie wollen; und man ist gezwungen, sie nach ihrem Cours, nicht aber nach ihrem Schroot, zu nehmen.

A' királyok úgy bélyegzenek embert mint pénzt. Annak teszük, a' mi nek akarják; 's mi osztán kéntelenek vagyunk őket nem belső becsek, hanem a' rajtok való nyomtaték szerint venni.

158. Ce n'est pas assez d'avoir de grandes qualités, il en faut avoir l'économie.

Nicht genug ist es, große Vorzüge zu haben: man muss damit zu wirthschaften wissen.

Nem elég, nagy tulajdonságokkal bírni: gazdálkodni is kell tudni velek.

159. Quelque éclatante que soit une action, elle ne doit pas passer pour grande lorsqu'elle n'est pas l'effet d'un grand dessein.

So blendend eine That auch seyn mag; für groß darf sie nicht gelten, sobald sie nicht Wirkung eines grossen Entwurfs ist.

Légyen a' tett bár melly ragyogó, de nagynak venni nem lehet, hanemha nagy szándék szülte.

160. Il doit y avoir une certaine proportion entre les actions et les desseins, si on en veut tirer tous les effets qu'elles peuvent produire.

Es muß ein gewisses Verhältniß zwischen Handlungen und Entwürfen seyn, wenn man alle Folgen daraus ziehen will, die sie hervorbringen können.

A' tett és szándék közt valamelly proportiónak kell lenni, ha mind azon kedvező következéseket akarjuk kihúzni belőlök, mellyeket szülhetnek.

161. L'art de savoir bien mettre en œuvre de médiocres qualités dérobe l'estime, et donne souvent plus de réputation que le véritable mérite.

Die Kunst, mittelmäßige Vorzüge geschickt herauszuheben, stiehlt Achtung, und verschafft oft mehr Ruf, als wahres Verdienst.

A' középszerű tulajdonságokkal élni-tudás tekintetet lop magára, 's gyakorta nagyobb nevet szerez mint a' való érdem.

162. Il y a une infinité de conduites qui paroissent ridicules, et dont les raisons cachées sont très sages et très solides.

Sehr oft scheint ein Benehmen lächerlich, dem häufig geheime, sehr weise, sehr überlegte Ursachen zum Grunde liegen.

Ezer meg' ezer bánást lehetne nevezni, mellyek nevetségeseknek tetszenek, és a' mellyek még is igen bölcs, igen meggondolt okokon állanak.

163. Il est plus facile de paroître digne des emplois qu'on n'a pas que de ceux qu'on exerce.

Es ist weit leichter, der Würden werth zu scheinen, die man nicht besitzt, als derer, die man bekleidet.

Könnyebb méltóknak látszanunk azon méltóságokra, mellyekkel nem bírunk, mint a' mellyeket viselünk.

164. Notre mérite nous attire l'estime des honnêtes gens, et notre étoile celle du public.

Unsre Verdienste verschaffen uns das Lob rechtlicher Menschen, und unser Gestirn das Lob der Welt.

A' jó emberek' becsülését érdemeink szerzik-meg: a' világot csillagzataink.

165. Le monde récompense plus souvent les apparences du mérite que le mérite même.

Die Welt belohnt öfter den Schein von Verdienst, als das Verdienst selbst.

A' világ többször jutalmazza az érdem' színét mint magát az érdemet.

166. L'avarice est plus opposée à l'économie que la libéralité.

Der Geitz ist der Wirthschaftlichkeit mehr entgegengesetzt, als die Freygebigkeit.

A' fösvényység inkább van ellenére a' gazdaságnak mint a' bőven-költés.

167. L'espérance, toute trompeuse qu'elle est, sert au moins à nous mener à la fin de la vie par un chemin agréable.

Die Hoffnung, so trügerisch sie ist, dient wenigstens, uns auf anmuthigem Pfade zum Ziele des Lebens zu führen.

Bár melly csalfa a' remény, legalább az a' jó vagyon benne, hogy bennünket kies ösvényen vezet-el az élet' határáig.

168. Pendant que la paresse et la timidité nous retiennent dans notre de-

Wenn Verdrossenheit oder Scheu uns in den Gränzen der Pflicht erhal-

voir, notre vertu en a souvent tout l'honneur.

ten, fällt oft davon alle Ehre auf unsre Tugend.

Sokszor a' restség és gyáva félelem tartóztatnak bennünket tisztünknek határai közt, és még is az egész becsület virtusunkat éri érte.

169. Il est difficile de démêler si un procédé net, sincère et honnête, est un effet de probité ou d'habileté.

Es ist schwer zu beurtheilen, ob ein reines, offnes, redliches Betragen aus Redlichkeit und Klugheit entspringe, oder nicht.

Nehéz dolog meghatározni, ha valamelly tiszta, igaz, szép tett jóságának munkája e, vagy ravaszságé.

170. Les vertus se perdent dans l'intérêt, comme les fleuves se perdent dans la mer.

Die Tugenden verlieren sich in den Eigennutz, wie die Ströme sich in das Meer verlieren.

A' virtusok úgy enyésznek - el a' haszonlesésben, mint a' tenger' árjaiban a' folyamok.

171. Nous sommes si préoccupés en notre fa-
veur, que souvent ce que nous prenons pour des vertus n'est que des vices

Wir sind so zu Gunsten unser eingenommen, dass oft, was wir für Tugend halten, nichts ist, als ein Laster, das ihr ähnelt,

qui leur ressemblent et que l'amour-propre nous déguise.

und das die Eigenliebe uns verkleidet vorführt.

Annyira el vagyunk foglalva magunk eránt az önnszeretet által , hogy a' mi nekünk virtusnak látszik, gyakor-ta nem egyéb , mint ahhoz hasonlító vétek , mellyet álorczában vezet felénk a' hiúság.

172. Il y a diverses sortes de curiosités : l'une d'intérêt, qui nous porte à désirer d'apprendre ce qui nous peut être utile ; et l'autre d'orgueil, qui vient du désir de savoir ce que les autres ignorent.

Es giebt zweyerley Arten von Neugier : des Eigennützes , die uns antreibt , zu lernen , was nützen kann , und des Stolzes , die aus dem Triebe hervorgeht , zu wissen , was andre nicht wissen.

A' tudni-szeretés' viszketegségének sok neme vagyon ; eggyik neme a' haszonnézésé , melly bennünket annak buzdít tanulására , a' mi javunkra válhat : másik a' kevélységé , melly azt akarja vélünk tudatni , a' mit más nem tud.

173. Il vaut mieux employer notre esprit à supporter les infortunes qui

Es ist besser , wir brauchen unsern Verstand , gegenwärtige Unfälle zu

nous arrivent, qu'à prévoir celles qui nous peuvent arriver.

ertragen, als kommende zu erforschen.

Jobb hasznát vesszük az észnek, midőn arra fordítjuk, hogy tőrje-el a' ránk jött bal eseteket, mint midőn azt akarjuk általa előre látni, a' mik benünket érni fognak.

174. La constance en amour est une inconstance perpétuelle, qui fait que notre cœur s'attache successivement à toutes les qualités de la personne que nous aimons, donnant tantôt la préférence à l'une, tantôt à l'autre: de sorte que cette constance n'est qu'une inconstance arrêtée et renfermée dans un même sujet.

Beständigkeit in der Liebe ist eine ewige Unbeständigkeit, vermöge deren unser Herz nach und nach an allen Vorzügen der geliebten Person hängt, und bald diesem bald jenem den Vorrang giebt; so ist diese Beständigkeit nichts, als Unbeständigkeit, an denselben Gegenstand gebunden und auf ihn eingeschränkt.

A' szerelem' állandósága szünetlen állhatatlanság, melly által szívünk a' szeretett tárgynak mindenik tulajdonságaiba tapad, 's majd ennek adja közötök az elsőséget, majd amannak; úgy hogy ez az állandóság nem egyéb mint merő állhatatlanság, melly azon-egy

tárgyon lebdes és egyedül arra szorítatott.

175. Il y a deux sortes de constance en amour : l'une vient de ce que l'on trouve sans cesse dans la personne que l'on aime de nouveaux sujets d'aimer ; et l'autre vient de ce qu'on se fait un honneur d'être constant.

Es giebt zwey Arten von Beständigkeit in der Liebe : die eine entspringt daher , dass man immerfort neue Gegenstände an der geliebten Person findet ; die andre daher , dass man eine Ehre darin sucht , beständig zu seyn.

A' szerelembeli állandóságnak kétő a' neme : az egyik onnan ered, hogy a' szeretett személyen mindég új okokat lelünk azt szeretni ; a' másik onnan, hogy becsületet keresünk az állandóságban.

176. La persévérance n'est digne ni de blâme ni de louange, parcequ'elle n'est que la durée des goûts et des sentimens, qu'on ne s'ôte et qu'on ne se donne point.

Beharrlichkeit ist eine Tugend , die weder grossen Tadel noch grosses Lob verdient , weil sie nichts ist , als die Dauer von Launen und Gefühlen , die man sich weder nehmen noch geben kann.

Az állandóság nem érdemel sem gáncsot sem dicséretet ; mert az olly képzeletek' 's érzések' tartóssága, mel-

lyeket sem nem adhatunk magunknak, sem le nem rázhatunk.

177. Ce qui nous fait aimer les nouvelles connoissances n'est pas tant la lassitude que nous avons des vieilles, ou le plaisir de changer, que le dégoût de n'être pas assez admirés de ceux qui nous connoissent trop, et l'esperance de l'être davantage de ceux qui ne nous connoissent pas tant.

Was uns an neue Bekanntschaften fesselt, ist nicht so sehr Ueberdruß der alten, oder Vergnügen am Wechsel, als Empfindlichkeit, von denen, die uns zu gut kennen, nicht genug, und Hoffnung, von denen, die uns nicht so gut kennen, mehr bewundert zu werden.

Bennüket az új ismerkedések felé . nem annyira a' régiekbe-únatkozás vagy a' csere' kívánatossága vonsz, mint az azon támadott neheztelés, hogy azok által, a' kik bennüket jól ismertek, nem csudáltatunk eléggé, vagy annak reméllése, hogy azok által, a' kik még kevésbbé ismérnek, inkább fogunk csudáltatni.

178. Nous nous plaignons quelquefois légèrement de nos amis, pour justifier par avance notre légèreté.

Oft beklagen wir uns nur leichthin über unsre Freunde, um in voraus unsre Unbeständigkeit zu rechtfertigen.

Megesik, hogy barátink ellen könnyűleg panaszkodunk; hogy előre mentek légyünk közelítő elhűlésünk miatt.

179. Notre repentir n'est pas tant un regret du mal que nous avons fait, qu'une crainte de celui qui nous en peut arriver.

Unsre Reue ist nicht sowohl ein reuiges Bekenntnifs des Uebels, das wir gethan haben, als Besorgnifs vor dem, das uns daraus erwachsen kann.

Megbánásunk nem annyira bánkódó megismérete az általunk elkövetett rossznak, mint azon rossztól való tartalék, mellyet az reánk vonszhat.

180. Il y a une inconstance qui vient de la légèreté de l'esprit, ou de sa foiblesse qui lui fait recevoir toutes les opinions d'autrui; il y en a une autre qui est plus excusable, qui vient du dégoût des choses.

Es giebt eine Unbeständigkeit, die aus Flüchtigkeit oder Schwachheit des Verstandes entspringt, die diesem alle Meinungen anderer aufdringt; und eine andre mehr zu entschuldigende, die aus Ueberdruß hervorgeht.

Van egy állhatatlanság, melly az ész' könnyűségéből vagy gyengeségéből úgy ered, hogy amaz a' mások' vélekedéseiket mind reá tolja az észre;

és egy másik inkább menthető, melly únatkozásból ered.

181. Les vices entrent dans la composition des vertus, comme les poisons entrent dans la composition des remèdes. La prudence les assemble et les tempère, et elle s'en sert utilement contre les maux de la vie.

Die Laster mischen sich zum Stoffe der Tugenden, wie die Gifte zum Stoffe der Heilmittel. Die Klugheit sammlet und versetzt sie, und bedient sich ihrer mit Nutzen gegen die Uebel im menschlichen Leben.

Néha a' vétek segélli a' virtust, mint a' hogyan a' méreg hasznos az orvosi szerekre. Az okosság választást tesz benne 's mérsékli, 's hasznosan él velük az élet' bajai ellen.

182. Ily a des crimes qui deviennent innocens et même glorieux par leur éclat, leur nombre, et leur excès. De là vient que les voleries publiques sont des habiletés, et que prendre des provinces injustement s'appelle faire des conquêtes.

Es giebt Verbrechen, die unschuldig, selbst rühmlich durch Glanz, Anzahl und Grösse werden; daher kömmt es, das Dieberey vor aller Augen, Geschicklichkeit, und ungerechte Wegnahme von Ländern, Eroberung heisst.

Némelly vétkek ártatlanokká, sőt még dicséretesekké is lesznek ragyogások, számok 's nagy voltok által. In-

nen vagyon, hogy fényes nappal lopni, élni-tudás' mesterségének tartatik, 's egész tartományokat igazságtalanúl elfoglalni, katonai virtusnak.

183. Nous avouons nos défauts pour réparer par notre sincérité le tort qu'ils nous font dans l'esprit des autres.

Wir gestehen unsre Fehler ein, um durch Aufrichtigkeit den Schaden zu tilgen, den sie uns bey Andern thun.

Az ember megvallja a' maga botlásait, hogy a' szép vallástét által azt a' kárt, mellyet ezek néki a' mások' ítéletében ejtettének, jóvá tegye.

184. Il y a des héros en mal comme en bien.

Es giebt Helden im Bösen wie im Guten.

A' rossznak azonként vagynak hérosai mint a' jónak.

185. On ne méprise pas tous ceux qui ont des vices, mais on méprise tous ceux qui n'ont aucune vertu.

Man verachtet nicht Alle, die Laster haben, aber Alle, die auch nicht Eine Tugend haben.

Nem mind útáltatnak azok, a' kiknek vannak vétkeik: de igen mind azok, a' kikben nincs semmi érdem.

186. Le nom de la vertu sert à l'intérêt aussi utilement que les vices.

Der Name der Tugend dient dem Eigennutz ebenso vortheilhaft, als das Laster.

A' virtus' nevezete szint úgy sikeresen szolgálja a' haszonlesést mint a' vétek.

187. La santé de l'ame n'est pas plus assurée que celle du corps; et quoique l'on paroisse éloigné des passions, on n'est pas moins en danger de s'y laisser emporter que de tomber malade quand on se porte bien.

Die Gesundheit der Seele ist nicht fester als die Gesundheit des Körpers; und wenn man von Leidenschaften entfernt scheint, ist man nicht weniger in Gefahr, von ihnen hingerissen, als krank zu werden, wenn man sich wohl befindet.

A' lélek' egésséges volta nem tartósbb mint a' testé; 's ámbár úgy tetszik, hogy minden indulattól mentek vagyunk, szint olly könnyű elragadtatunk általok, mint hirtelen megbetegedünk, midőn semmi bajunk nincs.

188. Il semble que la nature ait prescrit à chaque homme dès sa naissance des bornes pour les vertus et pour les vices.

Es scheint, als ob die Natur jedem Menschen bey seiner Geburt sein Ziel im Laster und in der Tugend gesteckt habe.

Ugy tetszik, hogy a' természet minden ember körül kiszabta, mihelytt született, mind virtusainak, mind vétkeinek a' határt.

189. Il n'appartient qu'aux grands hommes d'avoir de grands défauts.

Nur grossen Menschen kömmt es zu, grosse Fehler zu haben.

Csak nagy-embereknek áll jól nagy fogyatkozásokkal bírni.

190. On peut dire que les vices nous attendent dans le cours de la vie comme des hôtes chez qui il faut successivement loger; et je doute que l'expérience nous les fit éviter s'il nous étoit permis de faire deux fois le même chemin.

Man könnte sagen: die Laster erwarteten uns auf dem Wege des Lebens wie Gastwirthe, bey denen man nach und nach einkehren muss; und ich zweifle, dass uns die Erfahrung vorüber bringen könnte, wenn wir den Weg zweymal machen dürften.

Azt mondhatni, hogy a' botlások az embert úgy várják az élet' útján mint azok a' fogadósok, kiknél egymás után bé kell szállani; 's nagyon kétkem, hogy ha még egyszer meglehetnénk útunkat, a' káros tapasztalás el tudná e őket velünk kerültetni?

191. Quand les vices nous quittent, nous nous flattons de la créance que c'est nous qui les quittons.

Wenn die Laster uns verlassen, schmeicheln wir uns mit dem Wahne, wir hätten sie verlassen.

Mikor a' véték oda-hagyta az embert, ő azzal a' képzelettel hízeltkedik magának, hogy a' vétket ő hagyta-oda.

192. Il y a des rechûtes dans les maladies de l'ame comme dans celles du corps. Ce que nous prenons pour notre guérison n'est le plus souvent qu'un relâche ou un changement de mal.

Es giebt Rückfälle bey den Krankheiten der Seele, wie bey denen des Körpers. Was wir für Genesung halten, ist oft nur Stillstand oder Vertauschung des Uebels.

A' lélek' nyavalyájiban szint úgy vannak visszaro gyások mint a' testéiben. A' mit gyógyulásnak vettünk, sokszor nem egyéb mint rövid pihe nés, vagy új neme a' nyavalyának.

193. Les défauts de l'ame sont comme les blessures du corps : quelque soin qu'on prenne de les guérir, la cicatrice paroît toujours; et elles sont à tout moment en danger de se rouvrir.

Fehler der Seele sind wie Wunden des Körpers: so sorgfältig man sie auch zu heilen sucht, Narben bleiben immer, und jeden Augenblick sind sie in Gefahr, wieder aufzubrechen.

A' lélek' hibáji olyanok mint a' test' sebei. Gyógyítsuk a' hogy' tet-
szik, mindég meglátszik forradása, 's
soha sem tudjuk bizonyosan, nem fa-
kadnak e fel megint.

194. Ce qui nous em-
pêche souvent de nous
abandonner à un seul vice
est que nous en avons plu-
sieurs.

*Was uns oft verhin-
dert, einem einzelnen La-
ster nachzuhangen, ist
dies, das wir mehrere
haben.*

Sokszor az embert az vonja - el
eggy véteknek üzésétől, hogy többet
üz eggynél.

195. Nous oublions ai-
sément nos fautes lors-
qu'elles ne sont sues que
de nous.

*Wir vergessen unsre
Vergehungen leicht, wenn
niemand darum weiß,
als wir.*

Könnyen felejtjük botlásainkat,
ha magunkon kívül nincs senki a' ki
tudja.

196. Il y a des gens de
qui l'on ne peut jamais
croire du mal sans l'avoir
vu; mais il n'y en a point
de qui il nous doit sur-
prendre en le voyant.

*Es giebt Leute, von
denen man nichts Böses
glauben kann, wenn man
es nicht gesehen hat; aber
es giebt niemand, an dem
es uns befremden dürfte,
wenn wir es sehen.*

Vannak, a' kik felől el nem hihetjük, hogy rosszat követhetnek-el, ha nem láttuk hogy elköverték: de senki sincs, a' kin csudálkozunk hogy elkövehette, ha látjuk hogy elkövette.

197. Nous élevons la gloire des uns pour abaisser celle des autres; et quelquefois on loueroit moins M. le Prince et M. de Turenne, si on ne les vouloit point blâmer tous deux.

Wir erheben den Ruhm dieses, um den Ruhm jenes Mannes zu schmähern, und oft würde man Karl den Zwölften und Friedrich den Zweyten weniger loben, wenn man nicht beyde tadeln wollte.

Ezt és amazt dicsérjük, hogy ezt és amazt annál inkább gyalázhassuk; 's megesk, hogy Pétert és Pált kevésbbé magasztalnánk, ha az nem volna célunk, hogy mind kettejeket gáncsoljuk.

198. Le désir de paroître habile empêche souvent de le devenir.

*Die Begierde, auszu-
lernt zu scheinen, verhindert oft, es zu werden.*

Annak óhajtása, hogy jártasoknak tartattassunk, azt cselekszi, hogy nem leszünk soha azok.

199. La vertu n'iroit pas si loin si la vani-

Die Tugend gienge nicht so weit, wenn ihr

té ne lui tenoit compa- *nicht die Eitelkeit Gesell-*
gnie. *schaft leistete.*

A' virtus nem menne olly messzé-
re, ha a' hiúság egyyütt nem menne
vele.

200. Celui qui croit
pouvoir trouver en soi-mê-
me de quoi se passer de
tout le monde, se trompe
fort; mais celui qui croit
qu'on ne peut se passer
de lui, se trompe encore
davantage.

*Wer in sich selbst so
viel zu finden glaubt, dass
er alle Uebrige missen
könne, irrt; aber wer
glaubt, dass man ihn nicht
messen könne, irrt noch
mehr.*

A' ki azt hitette-el magával, hogy
el lehet mások nélkül, nagyon megcsal-
ja magát: de még inkább csalatkozik,
a' ki azt hiszi, hogy mások nem lehet-
nek-el nélküle.

201. Les faux honnê-
tes gens sont ceux qui dé-
guisent leurs défauts aux
autres et à eux-mêmes.
Les vrais honnêtes gens
sont ceux qui les connois-
sent parfaitement et les
confessent.

*Unächt redliche Men-
schen sind die, welche
vor Andern und sich selbst
ihre Fehler verstecken;
wahrhaft redliche die,
welche sie genau kennen
und eingestehen.*

Nem-igazán-becsúletes ember, a'
ki a' maga hibájit mások előtt 's ma-

ga előtt elrejtí. Az igazán-becsületes-ember, a' ki tökéletesen ismeri hibáját, 's nem általlja megvallani.

202. Le vrai honnête homme est celui qui ne se pique de rien.

Der wahrhaft redliche Mann ist der, welcher in nichts vollkommen seyn will.

Az igazán-becsületes ember, a' ki semmiben nem affectál tökéletességet.

203. La sévérité des femmes est un ajustement et un fard qu'elles ajoutent à leur beauté.

Die Zurückhaltung der Weiber ist ein Anstrich und eine Verzierung ihrer Schönheit.

Szép asszonyaink' begyessége pipere és orczafesték; nevelni akarják általa szépségeket.

204. L'honnêteté des femmes est souvent l'amour de leur réputation et de leur repos.

Ihr unbescholtenes Benehmen ist oft Achtung für ihren guten Ruf und Liebe zur Ruhe.

Az ő feddhetetlen viseletek gyakorta csak becsületek' féltése 's bajke-rülés.

205. C'est être véritablement honnête homme que

Das heisst ein wahrhaft redlicher Mann seyn.

de vouloir être toujours
exposé à la vue des hon-
nêtes gens.

*wenn man sich den Bli-
cken redlicher Männer
hingiebt.*

Az igazán derék-ember, a' ki mindég
akarja, hogy lássák a' derék-emberek.

206. La folie nous suit
dans tous les temps de la
vie. Si quelqu'un paroît
sage, c'est seulement par-
ceque ses folies sont pro-
portionnées à son âge et
à sa fortune.

*Die Thorheit folgt uns
durch jede Periode des
Lebens. Wenn jemand
weise scheint, liegt es da-
rin, dass seine Thorhei-
ten seinem Alter und Ver-
mögen angemessen sind.*

A' bolondság nyomon jár együtt
velünk az életnek minden szakain. Ha
ez vagy amaz eszesnek tetszik, az on-
nan jó, mert az ő bolondságai korához
's vagyonjához hozzá illenek.

207. Il y a des gens
niais qui se connoissent
et qui emploient habile-
ment leur niaiserie.

*Es giebt Tröpfe, die
wissen, dass sie es sind,
und den Ruf für solche
zu gelten geschickt zu nu-
tzen verstehen.*

Vannak gubók, a' kik tudják hogy
gubók, 's hasznát tudják venni hogy
gubók.

208. Qui vit sans folie
n'est pas si sage qu'il le
croit.

*Wer sich keine Narr-
heit zu Schulden kommen
lässt, ist nicht so weise,
als er glaubt.*

A' ki nem követ-el holmi bohóságot, koránt sincs annyi esze mint gondolja.

209. En vieillissant on devient plus fou et plus sage.

Mit dem Alter steigt man in Thorheit und Weisheit.

Minél tovább él az ember, annál inkább nő, 's fogy is egyszersmind, az esze.

210. Il y a des gens qui ressemblent aux vau-devilles, qu'on ne chante qu'un certain temps,

Es giebt Leute, die Aehnlichkeit mit den Gassenliedern haben: jeder man singt sie eine Weile, so matt und widrig sie auch sind.

Sok ember olyan mint némelly nóta; minden dallja egygy ideig, ha melly bohó 's ízetlen is.

211. La plupart des gens ne jugent des hommes que par la vogue qu'ils ont, ou par leur fortune.

Die meisten Leute beurtheilen die Menschen blofs nach dem Eifer, womit man sich um sie drängt, oder nach ihrem Vermögen.

Az ember' becsét legtöbben azon tolongás szerint szabják-meg, a' mel-

lyet körülte látnak, vagy erszénye szerint.

212. L'amour de la gloire, la crainte de la honte, le dessein de faire fortune, le desir de rendre notre vie commode et agréable, et l'envie d'abaisser les autres, sont souvent les causes de cette valeur si célèbre parmi les hommes.

Ruhmsucht, Furcht vor Schande, Plan auf höhere Rollen, Verlangen nach einem angenehmen und bequemen Leben, Begierde andre herabzusetzen: dies sind oft die Quellen jenes Heldenmuths, der unter den Menschen einen so grossen Namen hat.

Dicsőség' szeretete, szégyenvallástól való félelem, fenntebb polczokra vágyás, az a' kívánság, hogy életünknek több kényt 's kedvességet adhasunk, hogy lenyomhassunk másokat, ezek sokszor az okai annak a' nagylelkűségnek, melly olly czifra nevet nyert az emberek között.

213. La valeur est dans les simples soldats un métier périlleux qu'ils ont pris pour gagner leur vie.

Bey gemeinen Soldaten ist Tapferkeit ein gefährliches Handwerk, zu dem sie, um sich zu nähren, gegriffen haben.

Közönséges katonákban a' vitézség veszedelmes kézimunka, mellyre azért adták magokat, hogy élődhessenek.

214. La parfaite valeur et la poltronnerie complète sont deux extrémités où l'on arrive rarement. L'espace qui est entre deux est vaste, et contient toutes les autres espèces de courage. Il n'y a pas moins de différence entre elles qu'entre les visages et les humeurs. Il y a des hommes qui s'exposent volontiers au commencement d'une action, et qui se relâchent et se rebutent aisément par sa durée. Il y en a qui sont contents quand ils ont satisfait à l'honneur du monde, et qui font fort peu de chose au-delà. On en voit qui ne sont pas toujours également maîtres de leur peur; d'autres se laissent quelquefois entraîner à des terreurs générales; d'autres vont à la charge parcequ'ils n'osent demeurer dans leurs postes. Ils'en trouve en qui l'habitude des moindres périls affermit le courage, et les prépare à s'exposer à de plus grands. Il y en a

Reine Tapferkeit und erklärte Feigheit sind zwey Extreme, zu denen man selten gelangt. Der Raum zwischen beyden ist groß, und umfaßt alle übrige Arten von Muth, die unter sich so ungleich sind, als die Gesichter und Gemüthsarten. Es giebt Menschen, die im Anfange der Schlacht Gefahr suchen, und in der Dauer leicht nachlassen und es überdrüssig werden. Es giebt andre, die zufrieden sind, wenn sie der allgemeinen Ehre genug gethan haben, und die wenig über diese hinaus thun; andre, die nicht immer gleichmäfsig ihrer Furchtsamkeit Meister sind; andre, die sich durch das allgemeine Schrecken mit fortreissen lassen; andre, die sich einlassen, weil sie nicht wagen, auf ihren Posten zu bleiben; andre, die aus kleinern Gefahren Muth ziehen, und durch sie an gröfsere gewöhnt werden; andre endlich, die dem Hieb

qui sont braves à coups d'épées, et qui craignent le coups de mousquet; d'autres sont assurés aux coups de mousquet, et appréhendent de se battre à l'épée. Tous ces courages de différentes espèces conviennent, en ce que la nuit augmentant la crainte et cachant les bonnes et les mauvaises actions, elle donne la liberté de se ménager. Il y a encore un autre ménagement plus général; car on ne voit point d'homme qui fasse tout ce qu'il seroit capable de faire dans une occasion s'il étoit assuré d'en revenir; de sorte qu'il est visible que la crainte de la mort diminue quelque chose de la valeur.

aber nicht dem Schusse, oder dem Schufs aber nicht dem Hiebe stehen. Alle diese verschiedene Arten von Muth treffen darin zusammen, dafs die Nacht, welche die Furchtsamkeit vermehrt und grosse wie kleine Thaten verdeckt, Freyheit läfst, sich zu schonen. Noch allgemeiner ist ein anderer Grund sich zu schonen: niemand thut, was er thun würde, wenn er gewifs wäre, davon zu kommen. So ist es klar, dafs die Furcht vor dem Tode der Tapferkeit etwas entzieht.

A' tökéletes vitézség és a' tökéletes gyávaság két végpont, hová ritka ember jut-el. Temérdek a' kettő közt a' hézag, 's magában foglalja a' katonai virtusnak minden egyéb nemeit, mellyek olly hasonlatlanok egymáshoz mint az emberek' ábrázatjaik 's

gondolkozások. Némelly keresi a' veszélyt a' csata' elején, de tüze lankad és elalszik, ha tart a' csata. Eggy másik megelégli, ha megfelelt annak a' mit tőle az úgy nevezett becsület kívánt, 's ennél többet nem teszen. Ez nem mindenkor tud erőt venni félelmén: azt néha megszállja a' köz rettegés; amaz pedig néki megy' a' tűznek, mert posztján nem mer veszteg maradni. Némelly magát kis veszélyekhez szoktatja, 's ez által bátorságot kap, nagyoknak készülvén ellenekbe. Némelly bátran kél szabalkozásra 's a' puskától fél: némelly a' puskától nem fél 's a' kardtól retteg. Mind ezen különböző nevei a' bátorságnak öszvejönnek abban, hogy a' félelmet-nevelő 's mind nagy mind nem-nagy tetteket elfedő éj mindennek szabadon hagyja a' maga kímélését, ha néki úgy tetszik. 'S ezen maga-kímélésnek van még eggy közönsegebb oka is: Senki sem tesz' annyit, a' mennyit fogna, ha tudná hogy ott nem marad; 's innen világos, hogy

a' haláltól való félelem bágyasztja a' vitézséget.

215. La parfaite valeur est de faire sans témoins ce qu'on seroit capable de faire devant tout le monde.

Wahre Tapferkeit besteht darin, dass man ohne Zeugen thut, was man unter aller Welt Augen zu thun fähig wäre.

Az igaz vitézség abban áll, hogyha valaki tanú nélkül megteszi azt, a' mit az egész világ' szemléltére fogna tenni tudni.

216. L'intrépidité est une force extraordinaire de l'ame, qui l'éleve au-dessus des troubles, des désordres, et des émotions que la vue des grands périls pourroit exciter en elle: c'est par cette force que les héros se maintiennent en un état paisible, et conservent l'usage libre de leur raison dans les accidens les plus surprenans et les plus terribles.

Unerschrockenheit ist eine ungewöhnliche Stärke der Seele, die über die Verlegenheit, Unruhe und Stürme erhaben ist, welche der Anblick grosser Gefahren in ihr erregen könnte; und diese Stärke ist es, welche die Helden in ruhigem Gleichgewicht erhält, und ihnen den freyen Gebrauch ihrer Vernunft bey den überraschendsten und fürchterlichsten Vorfällen bewahrt.

A' rettenhetetlenség az a' rend kívűl való ereje a' léleknek, melly által

felyülemelkedik minden rémülésen, tartalékon 's ijedtségen, a' miket a' nagy veszély' látása támaszthatna; 's ez az erő az, a' melly a' hősokat hideg vérrel hagyja lenni, 's azt cselekszi, hogy ők a' legrettenetesebb 's legváratlanabb esetekben is fejeknek tökéletesen hasznát vehetik.

217. L'hypocrisie est un hommage que le vice rend à la vertu.

Scheinheiligkeit ist eine Huldigung, die das Laster der Tugend bringt.

A' képmutatás az a' tisztelet, mellyel a' gonoszság hódol a' virtusnak.

218. La plupart des hommes s'exposent assez dans la guerre pour sauver leur honneur; mais peu se veulent toujours exposer autant qu'il est nécessaire pour faire réussir le dessein pour lequel ils s'exposent.

Die meisten Menschen stehen in Schlachten ziemlich fest, um ihre Ehre nicht zu verlieren; aber wenige so fest, als es nöthig ist, die Entwürfe derentwegen sie sich stellen.

Sokan vannak a' kik a' harcban eléggé kitészik magokat, hogy becsületeket megtarthassák: de ritka, a' ki mindég kész légyen, magát annyira kitenni, a' mennyire szükség, hogy az az

ügy, melly miatt magát kitette, győz-
zön.

219. On ne veut point perdre la vie, et on veut acquérir de la gloire; ce qui fait que les braves ont plus d'adresse et d'esprit pour éviter la mort, que les gens de chicane n'en ont pour conserver leur bien.

Man will das Leben nicht verlieren und man will Ehre erringen: daher kommt es, dass Fausthelden mehr Gefügigkeit und Witz haben, den Tod zu vermeiden, als Federhelden, sich ihr Eigenthum zu erhalten.

Az ember nem szeretné elveszteni életét, 's szeretne dicsőségre jutni. Ez cselekszi, hogy a' kik egymást ökölrel bántják, több okossággal 's gyakorlottsággal bírnak elhárítani a' halált, mint a' kik pennával szurkálódnak, megtartani vagyonjokat.

220. Il n'y a guère de personnes qui dans le premier penchant de l'âge ne fassent connoître par où leur corps et leur esprit doivent défaillir.

Es giebt wenige Menschen, die beym ersten Eintritt ins Alter nicht verriethen, wo ihr Körper und Geist zuerst schwach werden dürften.

Kevés ember van, a' ki belépvén érettebb korába, el ne árúlná, hol fogna teste is elméje is legelébb hanyatlást érzeni.

221. Il en est de la reconnoissance comme de la bonne foi des marchands, elle entretient le commerce ; et souvent nous ne payons pas parcequ'il est juste de nous acquitter, mais pour trouver plus facilement des gens qui nous prêtent.

Es ist mit der Erkenntlichkeit, wie mit Treu und Glauben unter Kaufleuten: sie unterhält den gesellschaftlichen Verkehr; und wir bezahlen nicht, weil es billig ist abzutragen, sondern um desto leichter jemand zu finden, der uns borgt.

A' háládatosság olyan portéka, mint a' kereskedők közt az ígérettartás; az tartja-fenn az adást, vevést; 's gyakorta nem azért fizetünk, mert il-
lő lefizetni a' mivel tartozunk, hanem hogy bizonyosabban kapjunk embert a' ki kölcsön adjon, ha ismét megszorúlunk.

222. Tous ceux qui s'acquittent des devoirs de la reconnoissance ne peuvent pas pour cela se flatter d'être reconnoissants.

Nicht alle, welche die Pflichten der Erkenntlichkeit abthun, können darum sich schmeicheln, erkenntlich zu seyn.

Azért hogy valaki a' tartozat' kötelességeinek megfelelt, nem mindég hízeltkedhetik magának, hogy háládatos.

223. Ce qui fait le mécompte dans la recon-

Dafs man sich in der Erkenntlichkeit verrech-

noissance qu'on attend des graces que l'on a faites, c'est que l'orgueil de celui qui donne et l'orgueil de celui qui reçoit ne peuvent convenir du prix du bienfait.

net, die man für Gefälligkeiten erwartet, kommt daher, dass der Stolz des Gebers mit dem Stolze des Empfängers über ihren Preis sich nicht vereinigen kann.

Hogy az ember olly csúfúl megcsalja magát calculusaiban, midón a' maga jótétemenyeiért köszönetet vár, onnan jó, mert az adó' kevélysége és a' vevő' kevélysége meg nem alkhatnak a' jótét' árán.

224. Le trop grand empressement qu'on a de s'acquitter d'une obligation est une espèce d'ingratitude.

Zu grosse Eiligkeit, Verbindlichkeiten zu bezahlen, ist eine Art von Undank.

Igen is nyugtalan' igyekezni annak lefizetésén a' mivel a' vett jóért tartozunk, egyik neme a' háládatlanságnak.

225. On donne plus aisément des bornes à sa reconnaissance qu'à ses espérances et qu'à ses desirs.

Leichter setzt man seiner Erkenntlichkeit, als seinen Hoffnungen und Wünschen Grenzen.

Az ember hamarább szab határt háládatosságának, mint reményeinek 's kívánságainak.

226. L'orgueil ne veut pas devoir, et l'amour-propre ne veut pas payer.

Der Stolz will nicht schuldig seyn, und die Eigenliebe nicht bezahlen.

A' kevélység tartozni nem akar, az önnszeretet fizetni nem.

227. Le bien que nous avons reçu de quelqu'un veut que nous respections le mal qu'il nous fait.

Das Gute, das wir empfangen haben, verlangt, dass wir das Uebel ruhiger tragen, was man uns zufügt.

A' mástól vett jó azt kívánja, hogy viseljük békével a' tőle vett rosszat.

228. Rien n'est si contagieux que l'exemple, et nous ne faisons jamais de grands biens ni de grands maux qui n'en produisent de semblables. Nous imitons les bonnes actions par émulation, et les mauvaises par la malignité de notre nature, que la honte retenoit prisonnière, et que l'exemple met en liberté.

Nichts ist so ansteckend als Beyspiel, und wir stiften nie viel Gutes oder viel Böses, was nicht ähnliches Gutes oder Böses hervorbrächte. Gute Handlungen ahmen wir aus Wetteifer, und böse, aus der natürlichen Verkehrtheit nach, die von der Scham gefangen gehalten und durch das Beyspiel in Freyheit gesetzt wurde.

Semmi sincs ragadóbb mint a' példa, 's az ember nem tehet sem valamely nevezetes jót, sem valamely nevezetes rosszat, hogy az hasonló jót vagy rosszat ne szűljön. A' jónak dicséretes vetélkedésből csináljuk mását, a' rossznak természetünk' visszásságából, mellyet a' szégyen fogva tartott, a' példa pedig szabadságba tett.

229. C'est une grande folie de vouloir être sage tout seul.

Es ist eine grofse Narrheit, allein weise seyn zu wollen.

Nagy bolondság az emberben, azt akarni, hogy csak neki légyen helyén az esze.

230. Quelque prétexte que nous donnions à nos afflictions, ce n'est souvent que l'intérêt et la vanité qui les causent.

Was für Gründe wir auch unserm Leide unterlegen, fast immer sind es Eigennutz und Eitelkeit, die es hervorbringen.

Adjunk kesergéseinknek bár melly hímes okot, annyi mindazáltal bizonyos, hogy azok csaknem mindég hiúságból 's a' magunk' szer felett való szeretetéből erednek.

231. Il y a dans les afflictions diverses sortes d'hypocrisie. Dans l'une, sous prétexte de pleurer la perte d'une personne qui nous est chère, nous nous pleurons nous-mêmes; nous pleurons la diminution de notre bien, de notre plaisir, de notre considération; nous regrettons la bonne opinion qu'on avoit de nous. Ainsi les morts ont l'honneur des larmes qui ne coulent que pour les vivans. Je dis que c'est une espèce d'hypocrisie, parceque dans ces sortes d'afflictions on se trompe soi-même. Il y a une autre hypocrisie qui n'est pas si innocente, parcequ'elle impose à tout le monde; c'est l'affliction de certaines personnes qui aspirent à la gloire d'une belle et immortelle douleur. Après que les temps qui consume tout, a fait cesser celle qu'elles avoient en effet, elles ne laissent pas d'opiniâtrer leurs pleurs, leurs plaintes, et

Beym Leidtragen finden mehrere Arten von Heuchelei statt. Bald beweinen wir in einer geliebten Person uns selbst, wir beweinen den Abfall unsers Vermögens, unsrer Freuden, unsers Ansehns. So fällt auf die Todten die Ehre der Thränen, die den Lebenden fließen. Ich sage, dies sey eine Art von Heuchelei, weil man bey dieser Gattung von Leid sich selbst täuscht; es giebt eine andre, die nicht so unschuldig ist, weil sie alle Welt täuscht, die, wenn gewisse Personen nach dem Ruhm einer schönen, einer ewigen Traurigkeit ringen. Wenn die alles lindernde Zeit die, welche sie wirklich fühlten, gestillt hat, so fahren sie immer noch hartnäckig fort, zu weinen, zu klagen, zu seufzen; sie spielen die Rolle der Wehklagenden, und streben, durch alle ihre Handlungen zu überführen, dass ihre Niederge-

leurs soupirs ; elles prennent un personnage lugubre , et travaillent à persuader par toutes leurs actions que leur déplaisir ne finira qu'avec leur vie. Cette triste et fatigante vanité se trouve d'ordinaire dans les femmes ambitieuses. Comme leur sexe leur ferme tous les chemins qui menent à la gloire, elles s'efforcent de se rendre célèbres par la montre d'une inconsolable affliction. Il y a encore une autre espèce de larmes qui n'ont que de petites sources , qui coulent et se tarissent facilement : on pleure pour avoir la réputation d'être tendre ; on pleure pour être plaint ; on pleure pour être pleuré, enfin on pleure pour éviter la honte de ne pleurer pas.

schlagenheit nur mit ihrem Leben enden werde. Diese jammernde beschwerliche Eitelkeit findet man gewöhnlich bey Weibern , die auffallen wollen. Da ihr Geschlecht ihnen alle Zugänge zum Ruhm verschließt, so quälen sie sich, durch Schautragen eines unüberwindlichen Grams berühmt zu werden. Es giebt noch eine andre Art von Thränen, die aus armen kleinen Quellen kommen und leicht fließen und leicht stocken : man will sich den Ruf eines zarten Herzens, man will sich Bedauern, man will sich Thränen erweinen ; und man weint endlich noch, um der Schande zu entgehen, daß man nicht geweint habe.

A' kesergéseken sok neme léhelyt a' képmutatásnak. Majd önmagunkat siratjuk, midőn egy szeretett személy' halálán kesergünk ; 's ilyenkor vagyonunknak, örömeinknek, tekintetünknek fogyását siratjuk ; azon

bánkódunk, hogy oda van a' ki bennünket kedvellt. 'S e' szerint azon könnyű által melly csak az élőkért foly, a' holtak tiszteltetnek. Azt mondom tehát, hogy ez egyik neme a' képmutatásnak, mert az efféle kesergésekben az ember önnmagát csalja-meg. De van egy más képmutatás is, 's az nincs illy ártatlan, mert mindent megcsal; az, midőn némellyek egy örökké tartó szép kesergés' dicsőségére vágyanak. A' minden kint megenyhítő idő az általok valóban érzett fájdalmat már megenyhítette, 's ők még is megmaka-csítják magokat, 's nem szűnnek-meg sírni, nyögni; a' vigasztalhatatlant játszák, 's minden cselekedetek el akarja hitetni a' világgal, hogy bánatjok éltekkal együtt fogy-el. Ezt a' bús, unadékos hiúságot leginkább a' kevély asszonyszemélyeken tapasztaljuk. Minthogy nemek zárva tartja előttök a' dicsőségnek minden nyíladékit, a' vigasztalást nem lelhető epedés' alakja által igyekeznek megkülömböztetni magokat. Továbbá van a' sírásnak

még egy más neme is, melly nyomorúlt 's kiseded kútfőből ered; hamar fakad, hamar fogy. Sírnak, hogy őket érzékenyszívűeknek tartsuk; sírnak, hogy szánjuk; sírnak, hogy sirattassanak. Sokszor csak azért sírnak, mert szégyelnek nem sírni.

232. Nous ne regrettons pas toujours la perte de nos amis par la considération de leur mérite; mais par celle de nos besoins et de la bonne opinion qu'ils avoient de nous.

Nicht immer bedauern wir den Verlust unsrer Freunde in Rücksicht ihrer Verdienste, sondern oft in Rücksicht unsrer Bedürfnisse und der günstigen Begriffe, die sie von uns hatten.

Barátink' halálát siratván, sokszor nem az ő érdemeikre nézve siratjuk őket, hanem tulajdon szükséginkre nézve, és hogy nincs az többé, a' ki bennünket tekintetere méltóztatott.

233. Nous nous consolons aisément des disgraces de nos amis lorsqu'elles servent à signaler notre tendresse pour eux.

Wir trösten uns ohne Mühe über die Unfälle unsrer Freunde, wenn sie dienen, unsre Zärtlichkeit für sie bemerkbar zu machen.

Könnyen lél az ember vígasztalást barátja' szerencsétlenségét keseregvén,

ha az módot ád, erántok való szívességüNKet látszatóvá tenni.

234. Il semble que l'amour-propre soit la dupe de la bonté, et qu'il s'oublie lui-même lorsque nous travaillons pour l'avantage des autres. Cependant c'est prendre le chemin le plus assuré pour arriver à ses fins; c'est prêter à usure sous prétexte de donner; c'est enfin s'acquérir tout le monde par un moyen subtil et délicat.

Es scheint, dass die Eigenliebe von der Gutherzigkeit gegüngelt wird, und dass sie sich selbst vergießt, wenn wir zu Gunsten Anderer arbeiten: indessen dies heißt, den sichersten Weg zu seinem Ziele nehmen; es heißt auf Wucher leihen, während man zu geben scheint; es heißt endlich, alle Menschen durch eine feine und edle Wendung für sich erobern.

Úgy látszik, hogy az önnszeretet játéka a' jószívűségnek, és hogy az elfeletkezett magáról, midőn a' mások' javán dolgozik. Pedig nem választhat bizonyosbb ösvényt célja felé. Dúzs uzsorára ád kölcsön midőn ingyen látszik adni, 's a' legszebb, legravaszbbs móddal mindent megnyér magának.

235. Nul ne mérite d'être loué de sa bonté s'il n'a pas la force d'être méchant; tout autre

Niemand verdient das Lob der Herzensgüte, wenn er nicht Kraft genug hat, böse zu seyn:

bonté n'est le plus souvent que paresse ou impuissance de la volonté.

jede andre Gutherzigkeit ist oft nichts als Verdrossenheit oder Unvermögen des Willens.

Senki nem érdemes hogy szíve' jó-sága miatt dicsértessék, hanemha elég erővel bír, rossz is lehetni. Minden más jóság inkábbára tunyaság's akaratnak tehetetlensége.

236. Il n'est pas si dangereux de faire du mal à la plupart des hommes que de leur faire trop de bien.

Bey den meisten Menschen ist es nicht so gefährlich ihnen Leides zu thun, als zu viel Gutes.

Sok emberrel kevésbbé veszedelmes rosszúl bánni, mint igen is jól.

237. Rien ne flatte plus notre orgueil que la confiance des grands, parce que nous la regardons comme un effet de notre mérite, sans considerer qu'elle ne vient le plus souvent que de vanité ou d'impuissance de garder le secret. Ainsi on peut dire, que la confiance est quelquefois comme un relachement de l'ame, qui cherche à se soulager du

Nichts schmeichelt mehr unserm Stolz als das Vertrauen der Grossen, weil wir es für die Wirkung unsrer Verdienste halten; wir vergessen, dass es oft aus Eitelkeit oder Unvermögen, ein Geheimniß zu bewahren, entspringt. So kann man sagen, dass Vertrauen oft gleichsam eine Ermattung der Seele ist, welche die Last, die sie

poids dont elle est pressée.

drückt, dadurch zu erleichtern sucht.

Hiúságunkat semmi nem csiklándja inkább mint a' Nagyok' bizodalma, mert azt saját érdemünk' mívének nézzük, 's felejtjük hogy az ónálók hiúságból eredhet, vagy onnan, hogy nem tudják magokba zárni titkokat. E' szerint azt mondhatni, hogy az efféle meghitel mintegy eltikkadása a' léleknek; könnyíteni akar általa az ötet nyomó terhen.

238. On peut dire de l'agrément séparé de la beauté, que c'est une symétrie dont on ne sait point les règles, et un rapport secret des traits ensemble, et des traits avec les couleurs et l'air de la personne,

Man kann sagen, daß Anmuth im Wesen, von der Schönheit getrennt, eine Art von Symmetrie ist, deren Regeln man nicht kennt: eine geheime Sympathie aller Züge mit den Tinten und dem ganzen Aeussern.

Azt mondhatni, hogy a' kecs, különvéve a' szépségtől, egy valamelly symmetria, mellynek regulájit nem ismerjük; egy valamelly titkos sympathiája a' vonásoknak egymáshoz, s' a' vonásoknak a' színekhez és az egész külsőhöz.

239. La coquetterie est le fond et l'humeur des femmes; mais toutes ne la mettent pas en pratique, parceque la coquetterie de quelques unes est retenue par la crainte ou par la raison.

Die Koketterie der Weiber ist der Grundzug ihres Charakters, ist ihre Natur; aber nicht alle setzen sie in Handlung, weil sie bey einigen durch Furchtsamkeit oder Verunzucht gebunden wird.

Az asszonyi szívnek csalfáskodás a' fő karaktere; abból van szöve egész valóságok. De nem veszi munkába mindenike, mert némellyiknél a' félelem, némellyiknél az okosság fogva tartja.

240. On incommode souvent les autres, quand on croit ne les pouvoir jamais incommoder.

Oft ist man andern lästig, wenn man glaubt, ihnen nie lästig seyn zu können.

Sokszor megesik, hogy elúntatunk másokat, midőn azt hisszük, hogy nem fognánk soha elúntathatni.

241. Il y a peu de choses impossibles par elles-mêmes, et l'application pour les faire réussir nous manque plus que les moyens.

Es giebt wenig an sich unmögliche Dinge; und mehr Verdrossenheit als Armuth an Hülfsmitteln ist es wenn man sie nicht möglich macht.

Kevés dolog van magában-lehetetlen; 's inkább vagyunk elégséges eltö-

kéllésnek híjával végre hajtani feltéteinket , mint eszközöknek , mellyek oda vigyenek.

242. La souveraine habilité consiste à bien connoître le prix des choses.

Die allerhöchste Weltklugheit besteht darin , dafs man den Werth der Dinge genau kennt.

A' legfőbb eszesség a' dolgok' üzésében abban áll, hogy igazán ismerjük a' dolgok' becsét.

243. C'est une grand habilité que de savoir cachér son habilité.

Grofse Weltklugheit ist die , die sich zu verbergen versteht.

Nagy okosság a' dolgok' üzésében, elrejtteni tudni az okosságot.

244. La fidélité qui paroît en la plupart des hommes, n'est qu'une invention de l'amour-propre pour attirer la confiance; c'est un moyen de nous élever au-dessus des autres, et de nous rendre dépositaires des choses les plus importantes.

Treue ist bey vielen Menschen nichts , als ein Kunstgriff der Eigenliebe , um Vertrauen zu gewinnen: es ist ein Mittel , uns über Andre zu erheben und uns zu Theilnehmern höchstwichtiger Dinge zu machen.

A' hűség sokakban csak önnszere tet' fortély, megnyerni másoknak bizodalját; arra szolgáló eszköz , hogy

magunkat másoknál feljebb vigyük, 's igen fontos dolgok' depositáriusivá te- gyük.

245. La magnanimité méprise tout pour avoir tout.

Hoher Muth ver- schmäht alles, um alles zu bekommen.

A' nagyszívűség megvét mindent, hogy bírjon mindent.

246. L'interêt met en œuvre toutes sortes de vertus et de vices.

Der Eigennutz giebt allen Arten von Tugenden und Lastern den Schwung.

A' haszonlesés munkába vesz minden virtust, minden vétket.

247. L'humilité n'est souvent qu'une feinte sou- mission dont on se sert pour soumettre les autres : c'est un artifice de l'or- gueil, qui s'abaisse pour s'élever ; et, bien qu'il se transforme en mille manières, il n'est jamais mieux déguisé et plus ca- pable de tromper que lorsqu'il se cache sous la figure de l'humilité.

Demuth ist oft nichts als vorgegebene Unter- werfung, um sich Andre zu unterwerfen. Es ist ein Kunstgriff des Stol- zes, der sich erniedrigt, um sich zu erheben; und mag er sich in tausend Gestalten umkleiden, nie ist er besser verkleidet und fähiger zu täuschen, als wenn er sich unter dem Mantel der Demuth zeigt.

Az alázatosság sokszor csak színlelt hunnyászkodás, hogy másokat megalázhassunk. Álnok mestersége a' kevélységnek, melly lelapúl hogy felszállhasson; és, öltözzék bár ezer meg' ezer alakba, de jobban soha el nem rejtett, csalni soha sem alkalmasabb, mint midőn az alázatosság' álorczáját vészi-fel.

248. Il y a des personnes à qui les défauts si-ent bien, et d'autres qui sont disgraciées par leurs bonnes qualités.

Einigen Leuten stehen Fehler gut; andre sind, bey ihren guten Eigenschaften widrig.

Némellynek jól áll még a' hiba is: némelly a' legjobb tulajdonság által is visszás.

249. Il est aussi ordinaire de voir changer les goûts qu'il est extraordinaire de voir changer les inclinations.

So gewöhnlich es ist, den Geschmack, so ungewöhnlich ist es, den Hang sich ändern zu sehen.

A' melly közönséges dolog azt látni, hogy tetszéseink változnak: olly szokatlan azt látni, hogy hajlandóságaink változzanak.

250. Il n'y a pas moins d'éloquence dans le ton de la voix, dans les yeux, et dans l'air de la personne qui parle, que dans le choix des paroles.

Die Beredsamkeit liegt nicht sowohl im Tone der Stimme, als in der Wahl der Worte.

Az ékesen-szóllás nem áll kevésbé a' szózatban, szemben, a' Szóllónak külsőjében, mint a' szók' megválasztásában.

251. La véritable éloquence consiste à dire tout ce qu'il faut, et à ne dire que ce qu'il faut.

Die wahre Beredsamkeit besteht darin, dass man sagt, was gesagt, und nichts sagt, als was gesagt werden muss.

Az igazi ékesen-szóllás abban áll, hogy azt mondjuk a' mit kell, és csak azt mondjuk a' mit kell.

252. Tous les sentimens ont chacun un ton de voix, des gestes, et des mines qui leur sont propres; et ce rapport, bon ou mauvais, agréable ou désagréable, est ce qui fait que les personnes plaisent ou déplaisent,

Alle Empfindungen haben einzeln ihre eigene Stimme, ihr eigenes Hände- und Mienenspiel, und ihr Zusammenklang, gut oder schlecht, angenehm oder unangenehm, ist es, was einen Menschen gefällig oder widrig macht.

Tulajdon hangzatja van minden érzésnek, tulajdon kéz- és testmozgása, tulajdon játéka a' szem' tekintéseivel; és ezeknek együvéillése, ha jó vagy nem jó, cselekszi, hogy ím' ez tetszik, amaz nem tetszik.

253. Dans toutes les professions chacun affecte une mine et un extérieur pour paroître ce qu'il veut qu'on le croie. Ainsi on peut dire que le monde n'est composé que de mines.

Man nimmt in jedem Stande eine Miene und eine Haltung an, um kund zu thun, für was man sich angesehen wissen will. So kann man sagen, dafs die Welt aus lauter Mienen bestehe.

Az ember minden státusban bizonyos külsőt, bizonyos alakos tartást vész magára, hogy annak láttassék a' minek szeretne tartatni. E' szerint el lehet mondani, hogy a' világ merő alakjáték.

254. La gravité est une mystère du corps, inventé pour cacher des défauts de l'esprit.

Gravität ist eine körperliche Kunst, die erfunden ist, um die Mängel des Geistes zu verbergen.

A' gravitás testnek ravaszsága, melly arra való, hogy az elme' hibájit fedezze-el.

255. La flatterie est une fausse monnoie qui n'a de cours que par notre vanité.

(Schulz ezt a' czikkelyt le nem fordította, és így német magyarázatja elmarad.)

A' csapodárság hamis pénz ; annak csak a' mi hiúságunk ad kelleteret.

256. Le plaisir de l'amour est d'aimer; et l'on est plus heureux par la passion que l'on a que par celle que l'on donne.

Das Vergnügen bey der Liebe ist, zu lieben, und man ist glücklicher durch die Gefühle, die man hat, als die man einflößt.

A' szerelem' minden becse szeretésben áll ; 's a' szerelmes boldogabb azon érzések által a' mellyekkel bír, mint a' mellyeket gerjeszt.

257. La civilité est un désir d'en recevoir, et d'être estimé poli.

Gefälligkeit im Umgange ist Verlangen, gefällig behandelt und als feiner Mann ausgezeichnet zu werden.

A' társasági kedveltetés arra való vágyás, hogy velünk nyájasan bánjanak, 's jó-tónusú embereknek tartassunk.

258. L'éducation que l'on donne d'ordinaire aux jeunes gens est un

Die Erziehung, die man gewöhnlich jungen Leuten giebt, ist eine zwey-

second amour - propre
qu'on leur inspire.

*zweyte Eigenliebe, die
man ihnen einflößt.*

A' fiatal- embereknek adott neve-
lés új kényeztetés az önnszeretetre.

259. Il n'y a point de
passion où l'amour de soi-
même regne si puissam-
ment que dans l'amour ;
et l'on est souvent plus
disposé à sacrifier le re-
pos de ce qu'on aime qu'à
perdre le sien.

*Bey keiner Leiden-
schaft regiert Selbstge-
fühl so mächtig, als bey
der Liebe, und immer ist
man fertiger, die Ruhe
des geliebten Gegenstan-
des aufzuopfern, als den
kleinsten Theil seiner ei-
genen dahin zu geben.*

Egy indúlatban sem érezteti magát
annyira a' magunk' szeretete mint a'
szerelemben ; 's gyakorta készebbek
vagyunk szeretett tárgyainknak egész
nyúgodalmát feldúltni, mint legkissebb
részét elveszteni a' magunkénak.

260. Ce qu'on nomme
libéralité n'est le plus sou-
vent que la vanité de don-
ner, que nous aimons
mieux que ce que nous
donnons.

*Was man Freygebig-
keit nennt, ist fast im-
mer eine Eitelkeit, die
das Geben lieber hat, als
die Gaben.*

A' mit adakozásnak neveznek,
csaknem mindég egy bizonyos hiúság,
melly feljebb becsüli az adhatást mint
a' mit ád.

261. La pitié est souvent un sentiment de nos propres maux dans les maux d'autrui : c'est une habile prévoyance des malheurs où nous pouvons tomber. Nous donnons du secours aux autres pour les engager à nous en donner en de semblables occasions ; et ces services que nous leur rendons sont , à proprement parler, un bien que nous faisons à nous-mêmes par avance.

Oft ist Mitleid Gefühl unserer eigenen Uebel in den Uebeln Anderer. Es ist ein geübter Vorusblick auf Unfälle, die uns begegnen können. Wir helfen Andern, damit sie uns bey ähnlichen Gelegenheiten helfen, und dieser Dienst, den wir ihnen leisten, ist, genau genommen, ein Dienst, den wir uns selbst auf Vorschlag leisten.

A' szánakozás gyakorta tulajdon fájdalomknak érzése a' más' fájdalomában ; sebes előlátása azoknak , a' mik minket is érhetnek. Segéllünk másokat, hogy hasonló esetekben mások is segélljenek minket ; 's ezen másoknak nyújtott szolgálatok, igazán szólván, olly jótétek, mellyeket előre nyújtunk önmagunknak.

262. La petitesse de l'esprit fait l'opiniâtreté : nous ne croyons pas aisément ce qui est au-delà de ce que nous voyons.

Kleinliche Begriffe erzeugen Rechthaberey, und nicht leicht reicht unser Glaube weiter, als unser Auge.

A' lélek' szegény-volta makacsságot szúl; 's ritkán esik-meg, hogy hitünk tovább hasson, mint a' meddig szemünk lát.

263. C'est se tromper que de croire qu'il n'y ait que les violentes passions, comme l'ambition et l'amour, qui puissent triompher des autres. La paresse, toute languissante qu'elle est, ne laisse pas d'en être souvent la maîtresse; elle usurpe sur tous les desseins et sur toutes les actions de la vie, elle y détruit et y consume insensiblement les passions et les vertus.

Es ist falsch, wenn man glaubt, dass nur stürmische Leidenschaften, als Liebe und Ehrsucht, die übrigen besiegen könnten. Verdrossenheit, so schwerfällig sie ist, wird ihrer nicht selten Meisterin. Sie drängt sich bey allen Entwürfen, bey allen Handlungen ein, und untergräbt und verzehrt unmerklich die Leidenschaften, wie die Tugenden.

Csalatkozik a' ki elhitette magával, hogy egyedül a' hánykódó indulatok, a' millyetén a' nagyra-vágyás és szerelem, vehetnek erőt a' többieken. Az únalom, bár mi rest és tunya, gyakorta meggyőzi őket. Kiterjeszti hatalmát minden feltételre, minden célra; 's észrevehetetlenül fojt és emészt-meg minden indulatot, minden virtust.

264. La promptitude à croire le mal sans l'avoir assez examiné est un effet de l'orgueil et de la paresse. On veut trouver des coupables, et l'on ne veut pas se donner la peine d'examiner les crimes.

Az a' készség, a' mellyel megvizsgálás nélkül hisszük-el a' rosszat mások felől, kevélységből ered és restelkedésből. Vétkest akarunk kapni, 's nem akarjuk fárasztani magunkat a' bizonyságok' megfontolásával.

265. Nos recusons des juges pour les plus petits intérêts; et nous voulons bien que notre réputation et notre gloire dépendent du jugement des hommes qui nous sont tous contraires, ou par leur peu de jalousie, ou par leur préoccupation, ou par leur peu de lumière; et ce n'est que pour les faire prononcer en notre faveur que nous exposons en tant de manières notre repos et notre vie.

Die Voreiligkeit, womit wir das Böse, ohne zu untersuchen, glauben, entsteht aus Verdrossenheit und Stolz. Wir wollen Schuldige haben, aber uns nicht mit dem Erweise der Schuld bemühen.

Wir verwerfen Richter, deren Interesse auch nur leise das unsre berührt, und unterwerfen lieber unsern guten Namen und Stolz dem Urtheile von Menschen, die uns, sey es durch Eifersucht, oder vorgefasste Meynung, oder Eingeschränktheit des Kopfes, ganz entgegen gesetzt sind; und bloß um ihre Stimmen uns zu Gunsten zu gewinnen, wagen wir so vielfältig unsre Ruhe und unser Leben.

Nem nyugszunk - meg olly bírákban, kiknek legkissebb interesszéjek is collisióban vagyon a' miénkkel, 's olly emberek' ítéletére bízzuk jó - nevünket 's becsúletünket, a' kik vagy irígységből, vagy mivel előre el vannak ellenünk foglalva, 's néha csak szúk-értelműségből is, velünk nyilván ellenkezésben vannak. 'S egyedül azért tészük - ki olly sok esetekben nyugodalunkat 's életünket, hogy az ő voksait nyerhessük - meg.

266. Il n'y a guère d'homme assez habile pour connoître tout le mal qu'il fait.

Kein Mensch ist scharfsichtig genug, alles das Böse, das er stiftet, aufzufinden.

Nincs olly éleslátású ember, a' ki mind érezze a' kárt, mellyet téssen.

267. L'honneur acquis est caution de celui qu'on doit acquérir.

Errungene Ehre ist Bürge für die zu erringende.

A' nyert becsúlet nyerendőkre való kötelezés.

268. La jeunesse est une ivresse continuelle; c'est la fièvre de la raison.

Die Jugend ist eine fortdauernde Trunkenheit; sie ist ein Fieber des Verstandes.

Az ifjúság szünetlen részegültség, észnek hideglelése az.

269. On aime à deviner les autres, mais on n'aime pas à être deviné.

Man erforscht gern andre, will aber ungern selbst erforscht werden.

Az ember szeret más' szívébe látni; ha az övébe látnak, azt nem szereti.

270. Il y a des gens qu'on approuve dans le monde, qui n'ont pour tout mérite que les vices qui servent au commerce de la vie.

Es giebt Menschen, die im gemeinen Leben gefallen, die statt aller Verdienste nichts besitzen, als die Untugenden, die den gesellschaftlichen Verkehr befördern.

Sok ember tetszik a' közönséges életben, pedig nincs benne semmi érdem, hanemha azok a' vétkes tulajdonságok, mellyek a' társaságos szövetkezést segítik.

271. C'est une ennuyeuse maladie que de conserver sa santé par un trop grand régime.

Es ist etne langweilige Krankheit, über seine Gesundheit durch zu strenge Enthaltbarkeit wachen.

Alkalmatlan betegeskedés szoros vigyázat által nyerni-meg az egészséget.

272. Le bon naturel, qui se vante d'être si sensible, est souvent étouffé par le moindre intérêt.

Gutherzigkeit, die so sehr mit Gefühl prahlt, wird oft durch den kleinsten vorschwebenden Gewinn unterdrückt.

A' jószívűség, melly olly igen óhajt ragyogni érzékeny voltával, gyakran a' legcsekélybb haszon' ságára által is elfojtatik.

273. L'absence diminue les médiocres passions et augmente les grandes, comme le vent éteint les bougies et allume le feu.

Abwesenheit vermindert mittelmäßige Liebe, und vermehrt starke, wie der Wind Lichter ausbläst und Flammen anfacht.

A' távollét fogyasztja a' középszerű passziót, a' nagyot gerjeszti, mint a' hogy' a' szél eloltja a' mécset, a' szövétneket lángoltatja.

274. Les femmes croient souvent aimer, encore qu'elles n'aiment pas : l'occupation d'une intrigue, l'émotion d'esprit que donne la galanterie, la pente naturelle au plaisir d'être aimées, et la peine de refuser, leur persuadent qu'elles ont de

Oft glauben die Weiber schon zu lieben, wenn sie noch nicht lieben. Die Beschäftigung mit einer Liebschaft, die Anstrengung, welche Galanterie bewirkt, natürlicher Hang zu dem Genusse geliebt zu werden, und die Schwierigkeit, Bitten um Ge-

la passion , lorsqu'elles n'ont que de la coquetterie.

genliebe abzuweisen, überreden sie , dass sie lieben während sie blofs kokett sind.

Az asszonyok sokszor azt hiszik , hogy szeretnek, pedig még nem szeretnek. Elméjük a' szerelem' játékos menetele által el van foglalva, fantaziájok lángot kapott, titkos vonzódást érzenek a' szerettetés' örömei felé , küszködnek magokkal szeretőjüknél magokat megadni ; 's mind ez elhitette velük hogy szeretnek, pedig csak kokettíroznak.

275. Ce qui fait qu'on est souvent mécontent de ceux qui négocient , c'est qu'ils abandonnent presque toujours l'intérêt de leurs amis pour l'intérêt du succès de la négociation , qui devient le leur par l'honneur d'avoir réussi à ce qu'ils avoient entrepris.

Wenn man oft mit Geschäftsträgern unzufrieden ist , so kommt es daher , dass sie fast immer das Interesse ihrer Verhandlung aus den Augen verlieren , weil es , wegen des Ruhms , ihre Unternehmung glücklich durchgesetzt zu haben , zum ihrigen wird.

Az, hogy a' Negociánsok' barátságatalansága ellen sokszor panaszra kell fakadnunk, onnan ered , mert ők

igen is készek barátjaiknak javokat a' kereskedés' szerencsés folytának feláldozni, melly azon dicsőségnél fogva, hogy elsült a' mihez fogtak, nékiek saját interesszéjékké vál.

276. Quand nous exagérons la tendresse que nos amis ont pour nous, c'est souvent moins par reconnoissance que par le désir de faire juger de notre mérite,

Wenn wir die Zärtlichkeit unsrer Freunde für uns gröfser machen, als sie ist, so geschieht dies nicht sowohl aus Erkenntlichkeit, als vielmehr aus Begierde, unsere Verdienste ins Licht zu setzen.

Midőn barátinknak erántunk mutatott jóságokat nagyítva hirdetjük, azt bizonyosan nem annyira háládatosságunk' nagy voltából cselekedszük, mint azon kívánságból, hogy a' mi becsünket mások érezzék.

277. L'approbation que l'on donne à ceux qui entrent dans le monde vient souvent de l'envie secrete que l'on porte à ceux qui y sont établis.

Gefällige Aufnahme, denen gewährt, die erst in der grossen Welt auftreten, entsteht oft aus einem heimlichen Neid auf die, welche schon Fufs darin haben,

Nyájasan-fogadása azoknak, a' kik a' nagy világba most lépnek-fel, gyakorta titkos gyűlölést árúl-el azok eránt, a' kik ott már ragyognak.

278. L'orgueil qui nous inspire tant d'envie nous sert souvent aussi à la modérer.

Der Stolz, der uns so großen Neid einflößt, dient uns oft, diesen Neid zu mäßigen.

A' kevélység, melly sokszor irígységet lehell belénk, sokszor ezen irígységet mérsékli is.

279. Il y a des faussetés déguisées qui représentent si bien la vérité, que ce seroit mal juger que de ne s'y pas laisser tromper.

Es giebt verkappte Unwahrheiten, welche die Wahrheit so natürlich spielen, dass es Mangel an Beurtheilungskraft verrathen würde, von ihnen ungetäuscht zu bleiben.

Vannak ál hamisságok is, mellyek olly természetesen játszák az igazat, hogy kevés értelmet gyanítatna maga felől, a' ki magát általok megcsalatni nem hagyná.

280. Il n'y a pas quelquefois moins d'habileté à savoir d'un bon con-

Oft bedarf es nicht geringerer Klugheit, einen guten Rath zu nu-

seil qu'à se bien conseil-
ler soi-même.

*tzen, als sich selbst vor-
theilhaft zu rathen.*

Néha nem kívántatik kevésbb okos-
ság élni tudni a' jó tanáccsal, mint jó
tanácsot adni önmagunknak.

281. Il y a des mé-
chans qui seroient moins
dangereux s'ils n'avoient
aucune bonté.

*Es giebt böse Men-
schen, die nicht so ge-
fährlich seyn würden,
wenn sie durchaus keine
gute Eigenschaft hätten.*

Van egy neme a' rosszaknak,
kik koránt sem volnának annyira ve-
szedelmesek, ha benne semmi jó nem
volna.

282. La magnanimité
est assez bien définie par
son nom même; néan-
moins on pourroit dire
que c'est le bon sens de
l'orgueil, et la voie la
plus noble pour recevoir
des louanges.

*Der Edelmuth ist
durch seine Benennung
schon erklärt: dennoch
könnte man sagen, er sey
der gesunde Verstand des
Stolzes, und das edelste
Mittel, Lob zu erwerben.*

A' széplelkűség már eléggé meg va-
gyon magyarázva neve által: azonban
azt mondhatni felőle, hogy ő a' büsz-
keség' józansága, 's a' legnemesbb út,
dicséretre jutni.

283. Il est impossible d'aimer une seconde fois ce qu'on a véritablement cessé d'aimer.

Es ist unmöglich, zum zweytenmal zu lieben, was man zu lieben wirklich aufgehört hat.

Lehetetlen másod' ízben szeretni, a' mit szeretni igazán megszüntünk eggyszer.

284. C'est moins la fertilité de l'esprit qui nous fait trouver plusieurs expédiens sur une même affaire, que ce n'est le défaut de lumière qui nous fait arrêter à tout ce qui se présente à notre imagination, et qui nous empêche de discerner d'abord ce qui est le meilleur.

Nicht sowohl Fruchtbarkeit des Geistes ist es, wenn wir mehrere Wege zu Einem Zwecke wissen, als vielmehr Mangel an Scharfsinn, der uns bey dem zu verweilen nöthigt, was sich unserer Vorstellungskraft darbietet, und uns hindert, auf den ersten Blick zu unterscheiden, was das wirksamste ist.

Nem annyira leleményes elmének jele az, midőn valaki sok módot talál, baján könnyíteni, hanem a' gyengélkedő értelemé inkább, mint a' melly minden felakad, a' mi magát képzeletének elébe tolja, 's meg nem tudja választani, mi a' sok közt a' legjobb.

285. Il y a des affaires et des maladies que

Es giebt Lagen und Krankheiten, welche in

les remèdes aigrissent en certains temps; et la grande habilité consiste à connoître quand il est dangereux d'en user.

gewissen Zeiten durch Mittel verschlimmert werden; und es ist das Werk grosser Scharfsicht, herauszubringen, wenn es gefährlich ist, sie anzuwenden.

Némelly elakadás, némelly betegség még nehezebbé vál a' segéllő eszközök által, 's mély belátás kívántatik arra, hogy kiismerjük, mikor kell velel élni.

286. La simplicité affectée est une imposture délicate.

Verstellte Einfalt ist eine feine Heucheley.

A' színlelt eggyűgyűség igen elmes csalárdság.

287. Il y a' plus de défauts dans l'humeur que dans l'esprit.

Fehler des Humors sind häufiger, als Fehler des Verstandes.

Több hiba van a' rossz-kedvben, mint az akaratban.

288. Le mérite des hommes a sa saison aussi bien que les fruits.

Die Verdienste des Menschen haben ihre Jahreszeiten, wie die Früchte.

Az ember' érdemeinek szint úgy meg van a' maga érlelő ideje mint a' föld' terméseinek.

289. On peut dire de l'humeur des hommes comme de la plupart des bâtimens , qu'elle a' diverses faces, les unes agréables et les autres désagréables.

Man kann vom Humor wie von manchen Gebäuden sagen , dass er verschiedene Ansichten habe: angenehm diese , widrig jene.

Az emberek' kedvszesszenései felől azt lehet mondani , a' mit némelly architectúrai munkák felől , hogy különböző nézetjek vagyon: némellyíke kedves, némellyíke visszás.

290. La modération ne peut avoir le mérite de combattre l'ambition et de la soumettre; elles ne se trouvent jamais ensemble. La modération est la langueur et la paresse de l'ame, comme l'ambition en est l'activité et l'ardeur.

Der Mäßigung kommt das Lob nicht zu , dass sie den Ehrgeitz bekämpfe und unterdrücke. Sie finden sich nie beyde neben einander. Mäßigung ist Schwerfälligkeit und Verdrossenheit, Ehrgeitz ist Lebhaftigkeit und Thätigkeit der Seele.

A' mérsékletre nem illik az a' dicséret, hogy a' nagyra-vágyást megtámadja és meggyőzi. A' kettő soha nem

jár egy úton. A' mérséklet bágyadt-
sága 's nyugta a' léleknek : a' nagyra-
vágyás heve és munkássága.

291. Nous aimons tou-
jours ceux qui nous ad-
mirent, et nous n'aimons
pas toujours ceux que nous
admirons.

*Beständig haben wir
Die lieb, die uns bewun-
dern, und nicht immer
Die, welche wir bewun-
dern.*

Mindég szeretjük a' kik bennünket
csudálnak, de nem szeretjük mindenkor
a' kiket mi csudálunk.

292. Il s'en faut bien
que nous ne connoissions
toutes nos volontés.

*Glaube nur nicht, dass
du immer weißt, was du
willst.*

Koránt se hidd , hogy tudod min-
dég, mit akarsz.

293. Il est difficile d'ai-
mer ceux que nous n'esti-
mons point; mais il ne
l'est pas moins d'aimer
ceux que nous estimons
beaucoup plus que nous.

*Es ist schwer, Die
lieb zu haben, die wir
nicht schätzen; aber eben
so schwer ist es, Die lieb
zu haben, die wir weit
höher schätzen, als uns.*

Bajos dolog azt szeretni a' kit nem
becsülünk: de nem kevésbbé bajos azo-
kat szeretnünk a' kiket sokkal feljebb
becsülünk magunknál.

294. Les humeurs du corps ont un cours ordinaire et réglé qui meut et tourne imperceptiblement notre volonté: elles roulent insensiblement, et exercent successivement un empire secret en nous; de sorte qu'elles ont une part considérable à toutes nos actions, sans que nous le puissions connaître.

Die Lebenssäfte halten einen gleich- und regelmässigen Lauf, der unvermerkt unsern Willen weckt und lenkt; sie bewegen sich unmerklich und üben abwechselnd eine geheime Herrschaft über uns aus; und so haben sie einen beträchtlichen Antheil an allen unsern Handlungen, ohne dass wir darum wissen.

A' test' éltető nedveinek rendes és kiszabott folyamatajok vagyon, melly észrevehetetlenül költögeti 's kormányozza az akaratot; alattomban van mozgások, 's titkos uralkodást gyakorlanak rajtunk; 's ekként igen nevezetes részek van minden cselekedetinkben, a' nélkül hogy azt magunk tudnánk.

295. La reconnoissance dans la plupart des hommes n'est qu'une forte et secreta envie de recevoir de plus grands bienfaits.

Die Erkenntlichkeit ist bey den meisten Menschen nichts, als ein geheimes Verlangen nach grössern Wohlthaten.

A' háládatosság a' legtöbb emberekben csak arra való titkos vágyás, hogy nagyobb jótéteket végyenek.

296. Presque tout le monde prend plaisir à s'acquitter des petites obligations ; beaucoup de gens ont de la reconnoissance pour les médiocres ; mais il n'y a presque personne qui n'ait de l'ingratitude pour les grandes.

Fast alle Menschen tragen gern kleinere Verbindlichkeiten ab ; viele empfinden Erkenntlichkeit gegen grössere ; aber fast keiner Dankbarkeit für grosse.

Csaknem minden ember örömmel fizeti-le a' mivel kiseded kedvezésekért tartozik ; sokan háládatosok középszerű jótétekért is : de alig van eggy, a' ki nagyért volna az.

297. Il y a' des folies qui se prennent comme les maladies contagieuses.

Es giebt Narrheiten , die wie ansteckende Krankheiten fort erben.

Némelly bolondság úgy ragad-el mint némelly nyavalya.

298. Assez de gens méprisent le bien , mais peu savent le donner.

Manche Leute verschmähen Geld und Gut, aber wenige sind stark genug, es weg zu geben.

Sok ember nem becsúli a' pénzt és gazdagságot : de ritka bír elég erővel, másnak adni.

299. Ce n'est d'ordinaire que dans de petits

Gewöhnlich nehmen wir nur bey unwichtigen

intérêts que nous prenons
le hasard de ne pas croire
aux apparences.

*Planen die Gefahr auf
uns, dem Scheine nicht
zu trauen.*

Közönségesen csak kis tekintetű
dolgokban szánjuk-el magunkat, nem
hinni a' külső színnek.

300. Quelque bien
qu'on nous dise de nous,
on ne nous apprend rien
de nouveau.

*Man sage dir noch so
viel Gutes von dir : im-
mer wird man dir nichts
neues sagen.*

Mondjanak rólad bár mennyi jót,
újságot ugyan előtted nem mondanak.

301. Nous pardonnons
souvent à ceux qui nous
ennuient; mais nous ne
pouvons pardonner à ceux
que nous ennuyons.

*Wir verzeihen es oft
ändern, wenn sie uns lan-
ge Weile machen, aber
nie, wenn wir sie ihnen
machen.*

Hogy bennüket más úntatott-el,
azt néki meg tudjuk bocsátani: nem azt
néki soha, hogy mi úntattuk -el őtet.

302. L'intérêt, que l'on
accuse de tous nos crimes,
mérite souvent d'être loué
de nos bonnes actions.

*Der Eigennutz, dem
wir alle unsre Untugen-
den aufbürden, verdient
oft die Ehre unserer gu-
ten Handlungen.*

A' haszonvadászást azzal vádoljuk,
hogy ő az oka minden botlásunknak:

pedig igen sokszor ő az oka legszebb tetteinknek is.

303. On ne trouve guère d'ingrats tant qu'on est en état de faire du bien.

Man findet selten Undankbare, so lange man im Stande ist, Gutes zu thun.

Ritkán akadsz háládatlanra, míg módod van jól tenni.

304. Il est aussi honnête d'être glorieux avec soi-même qu'il est ridicule de l'être avec les autres.

Es ist nicht unanständig, stolz auf sich selbst, aber lächerlich ist es, auf Andre es zu seyn.

Épen úgy nem illetlen önnmagunk miatt büszkélkedni, mint a' hogy' más miatt kevélykedni nevetséges.

305. On a fait une vertu de la modération, pour borner l'ambition des grands hommes, et pour consoler les gens médiocres de leur peu de fortune et de leur peu de mérite.

Man macht aus der Mäßigung eine Tugend, um die Prahlucht der Großen zu beschränken, und die Mittelleute über ihr geringes Vermögen und ihre geringen Verdienste zu trösten.

Virtust csináltunk a' mérsékletből, hogy határ yettessék a' Nagyok' negédségének, 's a' közepszerű emberkéek

vígasztalást találjanak, hogy nekik kevés érték, kevés érdem jutott.

306. Il y a des gens destinés à être sots, qui ne font pas seulement des sottises par leur choix, mais que la fortune même contraint d'en faire.

Es giebt Leute, die bestimmt sind, Dummköpfe zu seyn, die nicht bloß alberne Streiche aus eigener Wahl begehen, sondern die das Schicksal dazu zwingt.

Sok ember felől el vala végezve, hogy gubó maradjon; 's az efféle gubók a' magok' bohóságaikat nem mindég szabad választások szerint csinálják, hanem azért, mivel a' sors mintegy reá szorítja őket.

307. Il arrive quelquefois des accidens dans la vie, d'où il faut être un peu fou pour se bien tirer.

Es treten öfters im Leben Fälle ein, wo man ein wenig toll seyn muß, um sich heraus zu winden.

Az embert e' világon sok olly viszontagság éri, hogy egy kisség boldognak kell lennie, hogy bajából jól kifejtődhessek.

308. S'il y a des hommes dont le ridicule n'ait

Wenn es Leute giebt, die nie lächerliche Blös-

jamais paru, c'est qu'on ne l'a pas bien cherché.

sen gegeben haben, so kommt es daher, dass man ihnen nicht recht nachgespürt hat.

Ha ezen vagy amazon nevetséges oldalokat nem láttunk, az egyedül onnan vagyon, mert nem néztük-meg szemesen.

309. Ce qui fait que les amans et les maitresses ne s'ennuient point d'être ensemble, c'est qu'ils parlent toujours d'eux-mêmes.

Dass Liebhaber und Geliebte nie lange Weile haben, wenn sie bey einander sind, kommt daher, dass sie beständig von sich selbst sprechen.

Hogy a' Szerelmes és Kedvese el nem únnak együtt-lenni, együtt-csevegni, annak az az oka, mert mindég magok felől foly köztök a' beszéd.

310. Pourquoi faut-il que nous ayons assez de mémoire pour retenir jusqu'aux moindres particularités de ce qui nous est arrivé, et que nous n'en ayons pas assez pour nous souvenir combien de fois nous les avons contées à la même personne?

Warum müssen wir Gedächtnis genug haben, um das, was uns begegnet ist, bis auf die unbedeutendsten Züge zu behalten, und warum nie genug, um uns zu erinnern, wie vielmal wir es schon einer und eben derselben Person erzählt haben?

Miért kell annyi emlékezéssel bírunk, hogy a' rajtunk történeteket legaprólékosbb különösségekig megtartjuk, 's miért nem bírunk annyival, hogy eszünkbe jusson, hány ízben beszéltek el immár ugyan-azon személynek?

311. L'extrême plaisir que nous prenons à parler de nous-mêmes nous doit faire craindre de n'en donner guère a' ceux qui nous écoutent.

Die vorzügliche Freude, die wir daran finden, von uns selbst zu sprechen, sollte uns bange machen, dasz unsre Zuhörer leicht keine daran finden könnten.

Az a' szertelen öröm, mellyet nekünk az ád, ha magunk felől szólhatunk, megsejdtethetné, hogy azzal nem sok örömet adunk másnak.

312. Ce qui nous empêche d'ordinaire de faire voir le fond de notre cœur à nos amis n'est pas tant la défiance que nous avons d'eux que celle que nous avons de nous-mêmes.

Was uns gewöhnlich hindert, unsre Freunde auf den Grund unsers Herzens blicken zu lassen, ist nicht sowohl Mißtrauen gegen sie, als gegen uns selbst.

Hogy barátinkkal szívünk' mélyéig nem hagyunk látatni, az nem annyira az erántok mint a' magunk eránt való bízatlanságból ered.

313. Les personnes foibles ne peuvent être sincères.

Schwache Menschen können nicht aufrichtig seyn.

Gyenge ember nem lehet nyíltszívű.

314. Ce n'est pas un grand malheur d'obliger des ingrats ; mais c'en est insupportable d'être obligé à un mal-honnête homme.

Es ist kein großes Unglück, Undankbaren Gutes gethan, aber ein unerträgliches ist es, einem schlechten Menschen Verbindlichkeit zu haben.

Háládatlannal közleni jótétet, nem felette nagy baj : de elviselhetetlen baj, rossz embernek köszönni jót.

315. On trouve des moyens pour guérir de la folie, mais on n'en trouve point pour redresser un esprit de travers.

Man hat Mittel, Narheiten zu heilen, aber keines, einen schiefen Kopf gerade zu setzen.

Kigyógyítani az örjögőst, arra találhatni szert : nem arra soha, hogy az hozattassék helyre, a' kinek az esze kificzamlott.

316. On ne sauroit conserver long-temps les sentimens qu'on doit avoir pour ses amis et pour ses bienfaiteurs, si on se lais-

Man wird nicht lange die Gefühle, die man für seine Freunde und Wohlthäter zu nähren schuldig ist, bewahren

se la liberté de parler sou-
vent de leurs défauts.

*können, wenn man sich
die Freyheit erlaubt, oft
über ihre Mängel zu spre-
chen.*

Kihal az emberben a' hűség, mel-
lyel barátja 's jóltevőji eránt tartozik, ha
szabadságot enged magának, gyakor-
ta szólni azoknak fogyatkozásaik fe-
lől.

317. Louer les princes
des vertus qu'ils n'ont
pas, c'est leur dire im-
punément des injures.

*Die Fürsten wegen
Tugenden loben, die sie
nicht besitzen, heisst, ih-
nen ungestraft Schmä-
hungen sagen.*

Olly tulajdonságokért magasztal-
ni a' Nagyokat, mellyekkel nem bír-
nak, annyi mint őket szembe szidal-
mazni.

318. Nous sommes
plus près d'aimer ceux
qui nous haïssent que ceux
qui nous aiment plus que
nous ne voulons.

*Wir sind näher daran,
Die lieb zu gewinnen, die
wir hassen, als die uns
mehr lieben, als wir wol-
len.*

Közelébb járunk hozzá, hogy gyű-
lölőinket szeressük, mint azokat, a'
kik bennünket inkább kedvellnek mint
magunk akarjuk.

319. Il n'y a que ceux qui sont méprisables qui craignent d'être méprisés.

Nur verächtliche Menschen besorgen verachtet zu werden.

Csak annak van oka meg-vettetés-től tartani, a' ki méltó hogy megvettes-sék.

320. Notre sagesse n'est pas moins à la merci de la fortune que nos biens.

Unsre Weisheit ist nicht weniger ein Ball des Zufalls, als unser Vermögen.

Az ember' esze szint úgy laptája a' szerencsének mint az erszénye.

321. Il y a dans la jalousie plus d'amour-propre que d'amour.

In der Eifersucht liegt mehr Eigenliebe, als Liebe.

A' féltékenységben több az önnszeretet mint a' szeretet.

322. Nous nous consolons souvent par foiblesse des maux dont la raison n'a pas la force de nous consoler.

Schwäche tröstet uns oft über Unfälle, über welche die Vernunft uns zu trösten, nicht stark genug ist.

Elménk' gyengesége gyakorta olly esetekben is talál vígasztalást, mellyeknek az ész' egész ereje sem nyújthat azt.

323. Le ridicule déshonore plus que le deshonneur.

Lächerlichkeit schändet mehr, als Schande.

A' mi nevetséges, nagyobb gyalázatot vonsz reánk mint a' gyalázat.

324. Nous n'avouons de petits défauts que pour persuader que nous n'en avons pas de grands..

Wir gestehen bloß darum kleine Fehler ein, um Andre zu überreden, daß wir keine großen haben.

Kisded hibákat egyedül azért valunk magunkra, hogy azt hitethessük el másokkal, hogy beennünk nincsenek nagyok.

325. L'envie est plus irréconciliable que la haine.

Neid ist unversöhnlicher, als Haß.

Az irígység engesztelhetlenebb mint a' harag.

326. On croit quelquefois haïr la flatterie, mais on ne hait que la manière de flatter.

Oft glaubst du die Schmeicheley zu hassen, aber du hassest nur die Art wie man dir schmeichelt.

Sokszor azt hiszed, hogy útálsz a' hízelkedést, holott csak a' módját nem szereted, a' mellyel neked hízelkednek.

327. On pardonne tant que l'on aime.

Man verzeiht alles, so lange man liebt.

Míg szeretünk, minden meg vagyon bocsátva.

328. Il est plus difficile d'être fidèle à sa maîtresse quand on est heureux que quand on en est maltraité.

Es ist weit schwerer treu zu seyn, wenn man beglückt, als wenn man unerhört liebt.

Nehezebb híven maradni, midőn Kedvesünk visszonozza érzésünket, mint midőn keménykedik.

329. Les femmes ne connoissent pas toute leur coquetterie.

Die Weiber wissen nicht ganz, wie kokett sie sind.

Az asszonyok magok sem tudják mennyire kokettek.

330. Les femmes n'ont point de sévérité complète sans aversion.

Kein Weib ist wahrhaft spröde, wenn ihm sein Liebhaber nicht zuwider ist.

Nincs igazán-kemény asszony, hanemha imádója szenvedhetetlenek tesszik előtte.

331. Les femmes peuvent moins surmonter leur coquetterie que leurs passions.

Die Weiber können ihre Koketterie weniger beherrschen, als ihre Leidenschaft.

Az asszonyoknak nehezebb csélc-
csapságokon erőt venni mint lángokon.

332. Dans l'amour la
tromperie va presque tou-
jours plus loin que la
méfiance.

*In der Liebe geht der
Betrug immer weiter, als
das Mißtrauen.*

A' szerelemben csaknem mindég
tovább megyen a' csalás mint a' bizat-
lanság.

333. Il y a une certai-
ne sorte d'amour dont l'ex-
cès empêche la jalousie.

*Es giebt eine Art von
Liebe, deren Uebermafs
keine Eifersucht aufkom-
men läßt.*

Van egy neme a' szerelemnek,
melly nagyobb, mint hogy hozzája fér-
hessen a' féltés.

334. Il en est de cer-
taines bonnes qualités
comme des sens; ceux qui
en sont entièrement pri-
vés ne peuvent ni les ap-
percevoir ni les compren-
dre.

*Mit manchen Vorzü-
gen verhält es sich, wie
mit den Sinnen: wer de-
ren keine hat, vermißt
und begreift sie nicht.*

Némelly szép tulajdonságról el-
mondhatni a' mit az érzékek körül ta-
pasztalunk: a' ki nem bír velek, meg
nem foghatja hogy lehessenek.

335. Lorsque notre haine est trop vive, elle nous met au-dessous de ceux que nous haïssons.

Wenn unser Haß sehr lebhaft ist, so setzt er uns über die, welche wir hassen, hinaus.

Midón gyűlölségünk igen eleven, lejjebb ejt bennünket gyűlölségünk' tárgyainál.

336. Nous ne ressentons nos biens et nos maux qu'à proportion de notre amour-propre.

Unsre Eigenliebe giebt den Maßstab für das Gefühl unsers Glücks und Unglücks an.

Szerencsénk' s szerencsétlenségünk' nagy vagy kis voltát az önnszeretet szabja-meg.

337. L'esprit de la plupart des femmes sert plus à fortifier leur folie que leur raison.

Bey den meisten Weibern dient der Witz mehr, ihre Thorheiten auszubilden, als ihren Verstand.

Az elmésség az asszonyoknál közönségesen arra való, hogy bolondságaikban erősödjenek-meg általa, nem az eszességben.

338. Les passions de la jeunesse ne sont guère plus opposées au salut que la tiédeur des vieillés gens.

Das Feuer der Jugend ist dem wahren Glück nicht stärker entgegen gesetzt, als die Lauigkeit des Alters.

Az ifjú kor' lángja nehezen lesz inkább ellenére a' jónak mint az öreg kor' fagya.

339. L'accent du pays où l'on est né demeure dans l'esprit et dans le coeur comme dans le langage.

Der Ausdruck des Landes, worin man gebohren ist, haftet im Verstande und Herzen, wie in der Sprache.

A' honni accentus örökké megmarad az elmében és szívben, valamint a' szóejtésben.

340. Pour être un grand homme il faut savoir profiter de toute sa fortune.

Um ein großer Mann zu seyn, muß man sein Glück in seinem ganzen Umfange zu nutzen verstehen.

Hogy nagy légy, egész szerencsédet kell használni tudnod.

341. La plupart des hommes ont, comme les plantes, des propriétés cachées que le hasard fait découvrir.

Die meisten Menschen haben, wie die Pflanzen, versteckte Eigenschaften, die der Zufall hervorzieht.

A' legtöbb embernek titkos tulajdonságai vannak, valamint a' plántáknak, mellyeket a' történet fedez-fel.

342. Les occasions nous font connoître aux autres, et encore plus à nous-mêmes.

Umstände machen, daß uns Andere, und noch mehr, daß wir uns selbst kennen lernen.

A' környűlállások ismertetnek-meg bennűket másokkal, és még inkább önnmagunkkal.

343. Il ne peut y avoir de règle dans l'esprit ni dans le cœur des femmes si le tempérament n'en est d'accord.

Es giebt für den Verstand und das Herz der Weiber keine andre Regeln, als die das Temperament gut heisst.

Az asszonyi ész és szív csak azt a törvényt ismeri, mellyet a' vér' hevesége mond jónak.

344. Nous ne trouvons guère de gens de bon sens que ceux qui sont de notre avis.

Wir trauen niemand gesunden Menschenverstand zu, als dem, der mit uns gleich denkt.

Az ember azt hiszi, hogy egyedűl annak van helyén az esze, a' ki egygy értelemben van vele.

345. Quand on aime, on doute souvent de ce qu'on croit le plus.

Wenn man liebt, zweifelt man oft an etwas, wovon man am festesten überzeugt ist.

A' ki szeret, gyakran a' felől is kételkedik, a' mi felől tökéletesen meg van győződve.

346. Le plus grand miracle de l'amour, c'est de guérir de la coquetterie.

Das grösste Wunder der Liebe ist: wenn sie die Koketterie heilt.

Legfőbb csodatéte a' szerelemnek az, midőn a' koketterieiből gyógyítja meg az asszonyi szívet.

347. Ce qui nous donne tant d'aigreur contre ceux qui nous font des finesses, c'est qu'ils croient être plus habiles que nous.

Was uns auf Leute, die uns überlisten, so sehr erbittert, ist dies, dass sie sich klüger dünken, als wir.

A' mi bennünket olly annyira elkeserít azok ellen a' kik rajtunk csínyt ejtettek, az annak képzelése, hogy ők szemesebbeknek hiszik magokat nálunknál.

348. On a bien de la peine à rompre, quand on ne s'aime plus.

Es hält schwer, eine Liebschaft abzubrechen, wenn man einander nicht mehr liebt.

Nem könnyű akkor megszegni a' szeretetet, mikor elhúlt már a' szív.

349. On s'ennuie presque toujours avec les gens avec qui il n'est pas permis de s'ennuyer.

Fast immer hat man bey Leuten lange Weile, wo es nicht erlaubt ist welche zu haben.

Csaknem mindég únatkozás szállja-meg az embert azok közt, a' kik körül megúnatkozni nem szabad.

350. Un honnête homme peut être amoureux comme un fou, mais non pas comme un sot.

Ein rechtlicher Mann kann wahnsinnig, aber nicht närrisch verliebt seyn.

Az eszes ember szerethet úgy mint az örült, de nem mint a' bolond.

351. Il y a de certains défauts qui bien mis en œuvre brillent plus que la vertu même.

Es giebt gewisse Fehler, die, geschickt heraus gehoben, heller glänzen, als die Tugend selbst.

Némelly hiba, ha vele bánni tudnak, magánál a' virtusnál is inkább csillog.

352. On perd quelquefois des personnes qu'on regrette plus qu'on n'en est affligé, et d'autres dont on est affligé et qu'on ne regrette guère.

Man verliert zuweilen Menschen, die man mehr bedauert als betrauert, und andre, die man betrauert aber nicht bedauert.

Néha ollyak halnak-el körülttünk, a' kiket inkább szánunk mint keser-

günk: néha ollyak, a' kiket inkább ke-
sergünk mint szánunk.

353. Nous ne louons
d'ordinaire de bon cœur
que ceux qui nous admirent,

*Nur die pflegen wir
aufrichtig zu loben, die
uns bewundern.*

Inkábbára igazán csak azokat di-
csérjük, a' kik bennünket csudálnak.

354. Les petits esprits
sont trop blessés des pe-
tites choses; les grands
esprits les voient toutes
et n'en sont point blessés.

*Kleinen Geistern thun
Kleinigkeiten wehe; gros-
se Geister rücken sie sich
alle vor das Auge und
bleiben gleichgültig.*

Kis lelkeknek nagyon fájnak a' ki-
csinységek. A' nagy lelkek is érzik a'
bántást, de általa meg nem bántatnak.

355. L'humilité est la
véritable preuve des ver-
tus chrétiennes: sans elle
nous conservons tous nos
défauts, et ils sont seu-
lement couverts par l'or-
gueil, qui les cache aux
autres, et souvent à nous-
mêmes.

*Demuth ist das wah-
re Kennzeichen christli-
cher Tugenden. Ohne sie
bleiben uns alle unsre
Fehler, und sie werden
bloß vom Stolze überklei-
det, der sie Andern und
oft uns selbst verbirgt.*

Az alázatosság igazi próbaköve a'
keresztyéni virtusnak. Ez nélkül min-
den hibáink megmaradnak, csak hogy

fogva tartja a' kevélység, melly őket mások, sőt gyakran magunk előtt is elrejti.

336. Les infidélités devroint éteindre l'amour; et il ne faudroit point être jaloux quand on a sujet de l'être : il n'y a que les personnes qui évitent de donner de la jalousie qui soient dignes qu'on en ait pour elles.

Untreue sollte die Liebe auslöschen, und man müßte nicht eifersüchtig seyn, wenn man wahren Grund dazu hätte. Nur die, welche jede Ursache zur Eifersucht vermeiden, sind der Eifersucht werth.

A' hűségtelenségnek el kellene oltani a' szeretetet, 's nem kellene féltésre gerjedni, ha a' féltésnek van helye. Egyedül azok érdemlik hogy féltsük, a' kik nem adnak okot hogy féltsük.

357. On se décrie beaucoup plus auprès de nous par les moindres infidélités qu'on nous fait, que par les plus grandes qu'on fait aux autres.

Man macht sich durch die kleinste Untreue, die uns trifft, mehr bey uns verhasst, als durch die schwärzeste, die Andre trifft.

A' legkissebb hűségtelenség által is útáltabbá teszi előttünk magát a' vétke, ha az ellenünk vagyon elkövetve, mint a' legnagyobb által, melly más ellen követtetett.

358. La jalousie naît toujours avec l'amour, mais elle ne meurt pas toujours avec lui.

Eifersucht lebt beständig zugleich mit der Liebe auf, aber nicht immer stirbt sie mit ihr.

A' féltékenység mindenkor együtt támad a' szerelemmel, de nem együtt hal-meg vele.

359. La plupart des femmes ne pleurent pas tant la mort de leurs amans pour les avoir aimés que pour paroître plus dignes d'être aimées.

Nicht sowohl aus Liebe beweinen die meisten Weiber den Tod ihrer Liebhaber, als aus Verlangen, neuer Liebe werth zu scheinen.

A' legtöbb asszony nem annyira szerelemből siratja' férje' halálát, mint azon kívánságból, hogy érdemesnek tessenék újobban szerettetni.

360. Les violences qu'on nous fait nous font souvent moins de peine que celles que nous nous faisons à nous-mêmes.

Oft greift uns die Gewalt, die uns Andre anthun, nicht so schmerzlich an, als die wir uns selbst anthun.

A' melly erőszakot mások követnek-el rajtunk, az nekünk sokszor kevésbé fáj, mint a' mit magunk követünk-el magunkon.

361. On sait assez qu'il ne faut guère parler

Dafs man nicht von seiner Frau sprechen müs

de sa femme ; mais on ne sait pas assez qu'on devrait encore moins parler de soi.

se , weifs man ziemlich allgemein ; aber nicht so allgemein weifs man , dafs man noch weniger von sich selbst sprechen müssse.

Hogy feleségeink felől szóllani nem illik, azt a' világ alkalmasint megtanulta: de azt nem tanulta-meg olly formán, hogy még kevésbbé illik, magunk felől szóllani.

362. Il y a de bonnes qualités qui dégènerent en défauts quand elles sont naturelles, et d'autres qui ne sont jamais parfaites quand elles sont acquises : il faut , par exemple, que la raison nous rende ménagers de notre bien et de notre confiance , et il faut au contraire que la nature nous donne la bonté et la valeur.

Es giebt Vorzüge, die in Fehler ausarten, wenn es natürliche, und andre, die nie vollkommen werden, wenn sie erworbene sind. So muss uns die Vernunft mit unserm Vermögen, wie mit unserm Vertrauen, Wirthschaft lehren ; aber die Natur muss uns mit gutem Herzen und Muth ausstatten.

Némelly jó tulajdonság hibává változik-el, ha természeti, némelly ismét soha nem lesz tökéletes , ha szerebbe vagyon. Példának okáért: hogy taka-

rékosan kell mind pénzünkkel mind bizodalunkkal bánnunk, arra bennünket megtanít az ész: de jó szívet, bátor lelket a' természettől kell kapnunk.

363. Quelque défiance que nous ayons de la sincérité de ceux qui nous parlent, nous croyons toujours qu'ils nous disent plus vrai qu'aux autres.

So misstrauisch wir auch gegen die Aufrichtigkeit mancher Menschen sind, die uns etwas sagen, so glauben wir doch beständig, dass sie gegen uns wahrer sind, als gegen Andre.

Bár melly kevés hitelt nyújtunk is ennek vagy amannak midőn nekünk valamit mond: mindazáltal azt hiszük, hogy nekünk csak-ugyan inkább mond igazat mint másnak.

364. Il y a peu d'honnêtes femmes qui ne soient lasses de leur métier.

Es giebt wenig treue Weiber, denen es nicht lästig würde, es zu seyn.

Kevés tisztas asszony van, a' ki belé ne újon mesterségébe.

365. La plupart des honnêtes femmes sont des trésors cachés, qui ne sont en sûreté que parcequ'on ne les cherche pas.

Meist sind treue Weiber verborgene Schätze, die nur deshalb in Sicherheit sind, weil man sie nicht sucht.

A' mi tisztos asszonyaink rejtett kincsek; de csak azért vannak bátor-ságban, mert senki nem kereste.

366. Les violences qu'on se fait pour s'em-pêcher d'aimer sont sou-vent plus cruelles que les rigueurs de ce qu'on aime.

Die Gewalt, die man sich anthut, seine Liebe zu unterdrücken, ist oft schmerzlicher als die Un-empfindlichkeit, womit einen das geliebte Weib quält.

Az a' küszködés, mellybe nekünk szerelmünk' elfojtása kerül, sokszor kí-nosabb mint a' szeretett személy' min-den hidegsége.

367. Il n'y a' guère de poltrons qui connois-sent toujours toute leur peur.

Ein Feiger weiß sel-ten ganz, wie feig er ist.

A' gyáva ritkán tudja egészen mennyire gyáva ő.

368. C'est presque toujours la faute de ce-lui qui aime, de ne pas connoitre quand on cesse de l'aimer.

Fast immer liegt die Schuld an Dem, der liebt, wenn er nicht merkt, dass man ihn nicht mehr liebt.

Csaknem mindenkör annak a' hi-bája, a' ki szeret, ha meg nem sejdíti, hogy már nem szerettedik.

369. On craint toujours de voir ce qu'on aime quand on vient de faire des coquetteries ailleurs.

Man scheut beständig den Anblick des, das man liebt, wenn man eben anderwärts erobernde Netze ausgelegt hatte.

Mindég reszket az ember meglátni a' kit szeret, ha alattomban kaczerkoddott.

370. Il y a de certaines larmes qui nous trompent souvent nous-mêmes, après avoir trompé les autres.

Es giebt eine Art von Thränen, die oft uns selbst täuschen, nachdem sie Andre getäuscht haben.

Van egygy neme a' sírásnak, melly megcsalván másokat, végre sokszor önmagunkat is megcsal.

371. Si l'on croit aimer sa maitresse pour l'amour d'elle, on est bien trompé.

Wenn man sein Mädchen aus Liebe für sie zu lieben glaubt, irrt man stark.

A' ki azt hiszi, hogy Szépjét Szépjé miatt szereti, nagyon csalatkozik.

372. On doit se consoler de ses fautes quand on a la force de les avouer.

Man kann sich über seine Fehler beruhigen, wenn man stark genug ist, sie einzugestehen.

Az ember nyugton lehet hibáji miatt, ha elég ereje van, megvallani.

373. L'envie est détruite par la véritable amitié, et la coquetterie par le véritable amour.

Wahre Freundschaft verdrängt den Neid, wahre Liebe die Koketterie.

Az igazi barátság eltolja az irigységet; a' kaczérságot az igazi szerelem.

374. Le plus grand défaut de la pénétration n'est pas de n'aller point jusqu'au but, c'est de la passer.

Der Hauptfehler des Scharfsinns ist nicht, dass er nicht zum Ziele, sondern dass er darüber hinaus dringt.

Az élesen-látásnak nem az a' legfőbb hibája hogy nem hat-el a' czélig, hanem hogy túlhat rajta.

375. On donne des conseils, mais on n'inspire point de conduite.

Man kann guten Rath geben, aber nicht handeln lehren.

Tanácsot könnyű adni : bár sikert is adhatna véle az ember!

376. Quand notre mérite baisse, notre goût baisse aussi.

Wenn unsre Vorzüge sinken, sinkt auch unser Geschmack.

Ha becsünk alább száll, alább szállanak izleteink is.

377. La violence qu'on se fait pour demeurer fi-

Die Gewalt, die man sich anthut, in der Lie-

déle á ce qu'on aime ne vaut guère mieux qu'une infidélité.

be treu zu bleiben, ist nicht viel besser, als Untreue.

Az az erőlködés, a' mellyel állandóak igyekszünk lenni szerelmünkben, nem sokkal jobb a' hitszegésnél.

378. Nos actions sont comme les bouts-rimés, que chacun fait rapporter à ce qui lui plaît.

Unsre Handlungen sind wie Endreime, die jeder anpasst, woran er will.

Tetteink olyanok mint a' versek' sorain az eggyező két szótag; kiki oda alkalmaztatja, a' hová tetszik,

379. L'envie de parler de nous, et de faire voir nos défauts du côté que nous voulons biens les montrer, fait une grande partie de notre sincérité.

Der Hang von uns selbst zu sprechen und unsre Fehler in dem Lichte zu zeigen, worin wir sie wünschen, macht einen grossen Theil unserer Offenherzigkeit aus.

Az ember' szertelen vágyása, magát emlegetni, 's az a' kívánság, hogy hibáji abban a' fényben nézettessenek, a' mellyben magunk szeretjük, nagy részben okai nyíltszívűségünknek.

380. On ne devrait s'étonner que de pouvoir encore s'étonner.

Nur darüber sollte man erstaunen, dass man noch erstaunen kann.

Azon az eggyen kellene csudálkoznunk, hogy még tudunk csudálkozni.

381. On est presque également difficile à contenter quand on a beaucoup d'amour et quand on n'en a plus guère.

Man ist fast eben so schwer zu befriedigen, wenn man heftige Liebe, als wenn man gar keine fühlt.

Csaknem épen olly nehéz annak tenni valamit kedvére a' ki hévvel szeret, mint a' ki már nem szeret.

382. Il n'y a point de gens qui aient plus souvent tort que ceux qui ne peuvent souffrir d'en avoir.

Kein Mensch hat öfter Unrecht als der nicht leiden kann, dass er Unrecht habe.

Senkinek sincs többször nem igazza, mint a' ki épen nem tűrheti, hogy igazza ne legyen.

383. Un sot n'a pas assez d'étoffe pour être bon.

Ein Tropf hat nicht Stoff genug, um gut zu seyn.

Gubónak nincs miből jó lenni.

384. Si la vanité ne renverse pas entièrement les vertus, du moins elle les ébranle toutes.

Wenn die Eitelkeit auch nicht gerade alle Tugenden umwirft, so erschüttert sie doch alle.

Ha a' hiúság fel nem döntögeti is
mind a' virtust, legalább mindeniket
megtántorgatja.

385. Ce qui nous rend
la vanité des autres in-
supportable, c'est quelle
blesse la nôtre.

*Was uns die Eitelkeit
Anderer unerträglich
macht, ist dies, dass sie
unsre beleidigt.*

A' mások' hiúságát az teszi elöt-
tünk eltúrhetetlenné, hogy a' miénknek
ád dőfést.

386. On renonce plus
aisément à son intérêt qu'à
son goût,

*Man entsagt leichter
seinem Vortheile, als sei-
ner Neigung.*

Könnyebb lemondani hasznunkról
mint hajlandóságunkról.

387. La fortune ne
paroît jamais si aveugle
qu'à ceux à qui elle ne
fait pas de bien.

*Keinem Menschen
däucht das Glück so
blind, als dem, welchem
es nicht wohl will.*

Senkinek sem látszik a' szerencse
olly vaknak, mint a' kinek nem kedve-
zett.

388. Il faut gouverner
la fortune comme la san-
té ; en jouir quand elle
est bonne, prendre pati-

*Man muss des Glücks
warten, wie der Gesund-
heit : es geniefsen, wenn es
uns begünstigt, Geduld ha-*

ence quand elle est mauvaise, et ne faire jamais de grands remèdes sans un extrême besoin.

ben, wenn es uns drückt, und zu gewaltsamen Mitteln nur im dringendsten Nothfalle greifen.

A' szerencsével úgy kell bánni mint az egészséggel: használni kell ha kedvez, túrni kell ha nyom, 's csak épen akkor nyúlni erőszakos szerekhez, midőn a' legnagyobb szükség kívánja.

389. L'air bourgeois se perd quelquefois à l'armée; mais il ne se perd jamais à la cour.

Kleinstädtisches Wesen verliert sich zuweilen unter der Armee, aber nie am Hofe.

Az alszületési mód néha lefaragódik a' katonai életben, nem más szolgálatban soha egészen.

390. On peut être plus fin qu'un autre, mais non pas plus fin que tous les autres.

Man kann feiner seyn, als ein Anderer, aber nie feiner, als alle Andre.

Ravaszabb mint más, lehet az ember: de ravaszabb mint más minden, nem lehet.

391. On est quelquefois moins malheureux d'être trompé parce qu'on

Oft ist man minder unglücklich, von einer geliebten Person betrogen

aine, que d'en être dé-
trompé.

zu werden, als zu wissen,
dafs man betrogen wird.

Az ember néha kevésbbé szeren-
tsétlen az által, hogy Kedvese megcsal-
ta, mint az által, hogy tudja hogy meg-
csalta.

392. On garde long-
temps son premier amant
quand on n'en prend pas
un second.

*Man behält seinen er-
sten Liebhaber lange ,
wenn man sich keinen
zweyten zugelegt.*

Sok ideig bírja első szeretőjét, a' ki
mást nem vesz nem mellé.

393. Nous n'avons pas
le courage de dire en
général que nous n'avons
point de défauts, et que
nos ennemis n'ont point
de bonnes qualités; mais
en détail nous ne som-
mes pas trop éloignés de
le croire.

*Wir haben nicht Herz
genug, im Allgemeinen
zu behaupten, dafs wir
keine Fehler, und unsre
Feinde keine Tugenden
haben, aber in einzelnen
Fällen sind wir nahe da-
ran, es zu glauben.*

Nem merjük általjában állatni,
hogy nincsenek fogyatkozásaink 's el-
lenséginkben nincsenek jeles tulajdon-
ságok: de egyes esetekben igen kö-
zel vagyunk hozzá, hogy higgyük.

394. De tous nos défauts celui dont nous demeurons le plus aisément d'accord c'est la paresse : nous nous persuadons qu'elle tient à toutes les vertus paisibles, et que, sans détruire entièrement les autres elle en suspend seulement les fonctions.

Eggy hibánkat sem valljuk - meg készebben mint a' restséget. Azt hisszük, hogy az minden nyugodalmas virtust magában foglal, és hogy ő nem oltja-el a' több virtust, hanem azoknak munkásságokat csak felfüggeszti.

395. Il y a une élévation qui ne dépend point de la fortune; c'est un certain air qui nous distingue et qui semble nous destiner aux grandes choses; c'est un prix que nous nous donnons imperceptiblement à nous-mêmes; c'est par cette qualité que nous usurpons les déférences des

Keinen unserer Fehler gestehen wir lieber ein, als Faulheit. Wir meinen, sie schliesse alle friedliche Tugenden ein, und, ohne die übrigen zu vernichten, hindre sie blofs die Ausübung derselben.

Es giebt eine Art von Erhebung, die vom Glück unabhängig ist : eine gewisse Ueberlegenheit, die uns für grosse Dinge zu bestimmen scheint ; ein Gewicht , das wir unmerklich auf uns selbst legen. Dies nöthigt Andern Ehrfurcht ab, und erhebt uns weiter über sie , als Ge-

autres hommes ; et c'est elle d'ordinaire qui nous met plus au-dessus d'eux que la naissance, les dignités, et le mérite même.

burt, Würden und selbst Verdienste.

Vagyon egy bizonyos neme az emelkedésnek, melly nem függ a' szerencsétől; egy bizonyos felsőség, melly bennünket nagy dolgokra látszik elrendelni; egy érdem, mellyet észrevehetetlenül magunk adunk önmagunknak. Ez másokat tiszteletre hajt erántunk, 's feljebb emel náloknál, mint a' hogy' születés, hivatal, sőt maga az érdem is emelhetnének.

396. Il y a du mérite sans élévation, mais il n'y a point d'élévation sans quelque mérite.

Es giebt Verdienste, die nicht empor kommen, aber kein Emporkommen ohne einiges Verdienst.

Van érdem emelkedés nélkül: de emelkedés nincs valamelly érdem nélkül.

397. L'élévation est au mérite ce que la parure est aux belles personnes.

Erhebung ist dem Verdienste, was Putz der Schönheit ist.

Az emelkedés az az érdemre nézve, a' mi a' szépségre nézve az öltözködés.

398. Ce qui se trouve le moins dans la galanterie, c'est de l'amour.

Was man bey der Galanterie am wenigsten findet, ist — Liebe.

A' mit legkevésbbé találunk-fel a' szerelem' lepdéséseiben az — a' szerelem.

399. La fortune se sert quelquefois de nos défauts pour nous élever; et il y a des personnes incommodés, dont le mérite seroit mal récompensé si l'on n'étoit bien aise d'acheter leur absence.

Zuweilen bedient sich das Glück unsrer Mängel, um uns empor zu bringen; und es giebt gewisse lästige Menschen, deren Verdienste schlecht belohnt würden, wenn man ihre Gegenwart nicht abkaufen wollte.

A' szerencse néha hibáinkon kap hogy bennünket felemeljen; 's vannak holmi alkalmatlanok, kiknek rosszúl fogna megjutalmaztatni érdemek, ha jelen-nem-léteket örömet meg nem vásárlanánk.

400. Il semble que la nature ait caché dans le fond de notre esprit des

Es scheint, als ob die Natur im Innern unsres Geistes Talente und An-

talens et une habilité que nous ne connoissons pas : les passions seules ont le droit de les mettre au jour, et de nous donner quelquefois des vues plus certaines et plus achevées que l'art ne pourroit le faire.

lagen versteckt hielte, von denen wir nichts wissen. Die Leidenschaften allein haben das Vorrecht, sie hervor zu ziehen und uns öfters gewissere und gebahntere Wege zu zeigen, als selbst die Kunst nicht vermöchte.

Úgy tetszik, hogy a' természet lelkeink' rejtekeiben olly ajándékokat 's ösztönöket tett-le, mellyeket magunk sem ismerünk. A' passzióké az a' jus, hogy őket kinyilatkoztassák, 's előnkbe bizonyosbb és töröttebb útat terjesszenek, mint a' mesterség tehetne.

401. Nous arrivons tout nouveaux aux divers âges de la vie, et nous y manquons souvent d'expérience malgré le nombre des années.

Jede Stufenzeit des Lebens findet uns als Schüler, und oft fehlt es uns trotz allen Jahren an Erfahrung.

Járatlanúl lépünk-fel az életnek mindenik korába, 's tapasztalás nélkül maradunk, bár meddig éltünk is.

402. Les coquettes se font honneur d'être jalouses de leurs amans, pour cacher qu'elles sont en-

Die Koketten suchen etwas darin, eifersüchtig auf ihre Liebhaber zu seyn, um zu verbergen,

vieuses des autres femmes.

dass sie neidisch auf die andern Weiber sind.

A' kaczér asszony betsúletet keres abban, hogy féltékenynek mutatja magát imádója eránt. Nem akarná magát elárúlni, hogy irígyen néz más szép asszonyokat.

403. Il s'en faut bien que ceux qui s'attrapent à nos finesses nous paroissent aussi ridicules que nous nous le paroissions à nous-mêmes quand les finesses des autres nous ont attrapés.

Meyne nur nicht, dass dir Leute, die du überlistet hast, so lächerlich sind, als du es dir selbst bist, wenn sie dich überlistet haben.

Koránt se hidd, hogy a' kiknél fortélyosabb valál, olly nevetségesek neked, mint te vagy az önnmagadnak, mikor téged ők szedtek rá.

404. Le plus dange-reux ridicule des vieilles personnes qui ont été aimables, c'est d'oublier qu'elles ne le sont plus.

Die gefährlichste Lächerlichkeit, die alte Personen, welche ehemals lebenswürdig waren, treffen kann, ist die, zu vergessen dass sie es nicht mehr sind.

Veszedelmesbb nevetségesség nem érheti azokat a' koros személyeket, a'

kik valaha szépek voltak, mint midőn felejtik, hogy nem azok többé.

405. Nous aurions souvent honte de nos plus belles actions si le monde voyoit tous les motifs qui les produisent.

Oft würden wir uns unsrer schönsten Handlungen schämen, wenn die Welt alle ihre Triebfedern wüßte.

Gyakorta pirúlnánk legszebb tetteink miatt, ha a' világ tudná azoknak minden indító okait.

406. Le plus grand effort de l'amitié n'est pas de montrer nos défauts à un ami, c'est de lui faire voir les siens.

Die höchste Stufe der Freundschaft ist nicht, einem Freunde unsre Fehler, sondern ihm seine bemerkbar zu machen.

Nem az a' legfőbb erőlködése a' barátságának, midőn barátunknak önn hibánkat felfedjük, hanem az, midőn az övéket látatjuk vele.

407. On n'a guère de défauts qui ne soient plus pardonnables que les moyens dont on se sert pour les cacher.

Keiner unserer Fehler ist so unverzeihlich, als die Mittel, die wir anwenden, ihn zu verstecken.

Hibáinknak egyike sincs olly bocsáthatatlan, mint azon módok, melyekkel azokat elfedezni igyekszünk.

408. Quelque honte que nous ayons méritée, il est presque toujours en notre pouvoir de rétablir notre réputation.

So grosse Schande wir uns auch zugezogen haben könnten: fast immer ist es in unserer Gewalt, unsern guten Ruf wieder herzustellen.

Bár melly nagy gyalázatot vont is reánk botlásunk, de csakugyan inkábbára magunkon áll, visszaszerzeni becsületünket.

409. On ne plaît pas long-temps quand on n'a qu'une sorte d'esprit.

Man gefällt nicht lange, wenn man nur Eine Art von Witz hat.

Nem tetszhetik sokáig, a' kinek csak egynemű elmésség jutott.

410. Les fous et les sots ne voient que par leur humeur.

Narren und Tröpfe sehen alles durch die Brille ihres Humors.

A' bolond Mihókok és a' fa-Jankók mindent hűmorok' pápaszemén által néznek.

411. L'esprit nous sert quelquefois à faire hardiment des sottises.

Der Verstand dient uns oft kräftig, alberne Streiche zu begehen.

Az elme gyakorta igen nevezetes szolgálatokat tesz körülttünk, oktalan lépéseket tenni.

412. La vivacité qui augmente en vieillissant ne va pas loin de la folie.

Lebhaftigkeit, die mit dem Alter steigt, gränzt nahe an Narrheit.

A' hanyatlás' esztendeivel nőttön-nevekedő elevenség nem messze jár az örültségtől.

413. En amour celui qui est guéri le premier est toujours le mieux guéri.

Wer in der Liebe zuerst geheilt ist, bleibt immer am besten geheilt.

A' szerelemben az gyógyúlt-meg legigazábban, a' ki leghamarább gyógyúlt-meg.

414. Les jeunes femmes qui ne veulent point paroître coquettes, et les hommes d'un âge avancé qui ne veulent pas être ridicules, ne doivent jamais parler de l'amour comme d'une chose où ils puissent avoir part.

Junge Weiber, die nicht Koketten, und älterliche Männer, die nicht lächerlich scheinen wollen, dürfen nie von der Liebe sprechen, als von einem Dinge, woran auch sie Theil haben könnten.

A' kaczeróknak látszani nem akaró asszonyok és a' korba eredt férjfiak, a' kik nem szeretnék nevetségessé tenni magokat, jól cselekszik, ha a' szerelem felől nem szóllnak úgy, mint-ha abban nékiek is lehetne részek.

415. Nous pouvons paroître grands dans un emploi au-dessous de notre mérite ; mais nous paroissions souvent petits dans un emploi plus grand que nous.

Wir können gross scheinen in einer Würde, die unter unsern Verdiensten ist; aber oft scheinen wir klein in einer, die gröfser ist, als wir.

Az érdemünk alatt való hivatalokban nagyoknak mutathatjuk magunkat: de az olyanban, a' melly nagyobb nálunknál, gyakran kissebbeknek tesszünk.

416. Nous croyons souvent avoir de la constance dans les malheurs, lorsque nous n'avons que de l'abattement; et nous les souffrons sans oser les regarder, comme les poltrons se laissent tuer de peur de se défendre.

Wir glauben Standhaftigkeit im Unglück zu haben, wenn es blofs Ermattung ist, und wir dulden es, ohne es ins Auge zu fassen, gerade wie Kleinmüthige sich niederhauen lassen, vor lauter Furcht sich zu wehren.

Gyakran azt hisszük, hogy bátor szívvel viseljük a' csapást, holott elcsüggedésben vagyunk, 's szemébe nem mervén pillantani a' veszélynek, úgy túrjuk azt mint azok a' gyávák, a' kik öszvetett kézzel szenvedik a' nyakazást, mert nem merik magokat védeni.

417. La confiance fournit plus à la conversation que l'esprit.

Zutraulichkeit befördert die Konversation mehr, als Witz.

A' bizakodás inkább segéli a' társaságos együttléteket mint az elméség.

418. Toutes les passions nous font faire des fautes; mais l'amour nous en fait faire de plus ridicules.

Jede Leidenschaft verleitet uns zu Fehlern, aber die Liebe zu den lächerlichsten.

Minden heves indulat botlásra tudja az embert tántorítani: de a' szerelem a' legnevetségesebbre tántorítja.

419. Peu de gens savent être vieux.

Wenig Leute verstehen alt zu seyn.

Kevés ember tud lenni öreg.

420. Nous nous faisons honneur des défauts opposés à ceux que nous avons: quand nous sommes foibles, nous nous vantons d'être opiniâtres.

Wir suchen eine Ehre in Fehlern, die denen entgegenstehen, die wir wirklich haben: wenn wir schwach sind, rühmen wir uns der Starrköpfigkeit.

Büszkélkedünk az olly hibákkal, mellyek ellenkezésben vannak a' miénkkel. Ha félénkek 's gyengék vagyunk, makacsoknak akarunk látszani.

421. La pénétration a un air de deviner qui flatte plus notre vanité que toutes les autres qualités de l'esprit.

Scharfsicht giebt eine Art von Prophezeyungsgabe, die unsrer Eitelkeit mehr schmeichelt, als alle übrige Vorzüge des Verstandes.

Az éles belátás azt sejdíteti rajtunk, hogy jövendölés' lelkével bírunk; 's hiúságunk éppen több örömet lél, mint az elmének minden egyéb tulajdonságaiban.

422. La grace de la nouveauté et la longue habitude, quelque opposées qu'elles soient, nous empêchent également de sentir les défauts de nos amis.

Reitz der Neuheit und lange Gewohnheit, so sehr sie einander entgegen stehen, hindern uns in gleichem Grade, die Fehler unsrer Freunde zu bemerken.

Az újság' kecsse és a' hosszas szokás, ámbár egymással egészen ellenkeznek, egyenlően vannak gátlásunkra, meglátni barátink' fogyatkozásait.

423. La plupart des amis dégoûtent de l'amitié, et la plupart des dévots dégoutent de la dévotion.

Die meisten Freunde werden der Freundschaft überdrüssig, die meisten Andächtigen der Andacht.

A' legtöbb barát belé csömörlik a' barátságba: a' legtöbb áhítatos az áhítatosságba ún belé.

424. Nous pardonnons aisément à nos amis les défauts qui ne nous regardent pas.

Wir verzeihen leicht Fehler an unsern Freunden, wenn sie uns nicht drücken.

Könnyen el tudjuk nézni barátink' hibájit, mikor nem minket érdekelnek.

425. Les femmes qui aiment pardonner plus aisément les grandes indiscretions que les petites infidélités.

Weiber, welche lieben, verzeihen leichter große Plauderhaftigkeit, als kleine Untreue.

A' lángoló asszony könnyebben megbocsátja a' nagy titok' kifeccsentését mint a' kis hűségtelenséget.

426. Dans la vieillesse de l'amour, comme dans celle de l'âge, on vit encore pour les maux, mais on ne vit plus pour les plaisirs.

Im Alter der Liebe, wie im Alter des Lebens, empfindet man nur noch für ihre Uebel, nicht mehr für ihre Freuden.

A' szeretet' vénségében, mint az élet' agg korában, immár tsak bajainak érzése miatt élünk, nem gyönyörűségeinek.

427. Rien n'empêche tant d'être naturel que l'envie de la paroître.

Nichts verhindert so sehr, ungekünstelt zu seyn, als Begierde, es zu scheinen.

Azt, hogy természetesek legyünk, semmi nem gátlja annyira, mint annak szertelen óhajtása, hogy természeteseknek tessünk.

428. C'est en quelque sorte se donner part aux belles actions que de les louer de bon cœur.

Es heisst gleichsam sich Theil an schönen Handlungen verschaffen, wenn man sie aufrichtig rühmt.

Osztozik az idegen szép tettben, ha ki azt szívesen magasztalja.

429. La plus véritable marque d'être né avec de grandes qualités, c'est d'être né sans envie.

Der wahre Beweis, dass man mit grossen Vorzügen geboren sey, ist ohne Neid geboren seyn.

A' legigazibb bizonyosága annak, hogy ez vagy amaz nagy tulajdonsággal született, az, ha irigység nélkül született.

430. Quand nos amis nous ont trompés, on ne doit que de l'indifférence aux marques de leur amitié; mais on doit tou-

Haben unsre Freunde uns getäuscht, so dürfen wir Gleichgültigkeit bey ihren Freundschaftsver sicherungen, aber nie

jours de la sensibilité à
leurs malheurs.

*Hartherzigkeit bey ihrem
Unglücke zeigen.*

Ha barátom megcsalt, elég hideg-
séget éreztetnem barátságá' biztatásai
eránt, de nem kell soha örömet, midőn
baj érte.

431. La fortune et l'hu-
meur gouvernent le mon-
de.

*Zufall und Laune re-
gieren die Welt.*

Szerencse és vak ösztön kormá-
nyozza a' világot.

432. Il est plus aisé
de conoître l'homme en
général que de connoître
l'homme en particulier

*Es ist leichter, die
Menschen, als einen ein-
zelnen Menschen, kennen
zu lernen.*

Könnyebb az embert az egész ne-
mében mint egyenként kitanúlni.

433. On ne doit pas
juger du mérite d'un hom-
me par ses grandes qua-
lités, mais par l'usage
qu'il en sait faire.

*Man muss auf die
Verdienste eines Men-
schen nicht nach seinen
grossen Vorzügen, son-
dern nach dem Gebrauche
schliesen, den er davon
macht.*

Az ember' érdemét nem nagy tu-
lajdonságaiból kell megítélni, hanem
arról, hogy azokkal mint tud élni.

434. Il y a une certaine reconnoissance vive qui ne nous acquitte pas seulement des bienfaits que nous avons reçus, mais qui fait même que nos amis nous doivent en leur payant ce que nous leur devons.

Es giebt eine Art von lebhaftem Erkenntlichkeitsgefühl, das nicht nur empfangene Gefälligkeiten gleich abträgt, sondern sogar unsre Freunde zwingt, sich für unsre Schuldner zu bekennen, wenn sie aufhören, unsre Gläubiger zu seyn.

Van egy neme az elevenebb háladatosságnak, melly nem egyedül azt fizeti-le a' mit vett, hanem jóltevéinket mintegy kényszeríti is, adósainknak tartani magokat, midőn nékiek azt adtuk-meg, a' mit tőlök vevénk.

435. Nous désirerions peu de choses avec ardeur si nous connoissions parfaitement ce que nous désirons.

Schwerlich würden wir nach einer Sache feurig verlangen, wenn wir genau kennten, was wir verlangen.

Nem kapnánk holmin olly mohón, ha tökéletesen ismernénk a' mit óhajtunk.

436. Ce qui fait que la plupart des femmes sont peu touchées de l'amitié, c'est qu'elle est

Dass die meisten Weiber wenig Werth auf die Freundschaft legen, kommt daher, dass sie

fade quand on a senti
l'amour.

*matt ist wenn man die
Liebe gefühlt hat.*

Hogy sok asszony olly kevés be-
cset érez a' barátságban, az onnan jó,
mert a' barátság a' szerelem után ízet-
len.

437. Dans l'amitié,
comme dans l'amour, on
est souvent plus heureux
par les choses qu'on ig-
nore que par celles que
l'on sait.

*In der Freundschaft,
wie in der Liebe, ist
man oft glücklicher durch
Dinge, die man nicht
weiss, als durch Dinge,
die man weiss.*

A' barátságban, mint a' szerelem-
ben, boldogabbak vagyunk holmi által
a' mit nem tudunk, mint a' mit tudunk.

438. Nous essayons de
nous faire honneur des
défauts que nous ne vou-
lons pas corriger.

*Wir streben, uns ei-
ne Ehre aus den Fehlern
zu machen, die wir nicht
ablegen wollen.*

Még kérkedni szeretnénk azon hi-
báinkkal, mellyekről nem akarunk le-
mondani.

439. Les passions les
plus violentes nous lais-
sent quelquefois du relâ-
che, mais la vanité nous
agite toujours.

*Die heftigsten Leiden-
schaften lassen uns oft
Erholung, aber die Eitel-
keit erhält uns in rast-
loser Bewegung.*

A' leghevesbb indúlatok is enged-
nek néha pihenést, de a' hiúság szün-
telen hánykódásban tart bennünket.

440. Les vieux fous
sont plus fous que les
jeunes.

*Alte Narren sind weit
nährischer, als junge.*

A' vén bolondok bolondabbak mint
a' fiatalok.

441. Lorsque la for-
tune nous surprend en
nous donnant une grande
place sans nous y avoir
conduits par degrés, ou
sans que nous nous y
soyons élevés par nos es-
pérances, il est presque
impossible de s'y bien
soutenir et de paroître
digne de l'occuper.

*Wenn uns das Glück
durch Erhebung zu ei-
nem grossen Posten über-
rascht, und uns nicht erst
stufenweise hinanführt,
oder wenn unsre Hoff-
nungen uns nicht schon
dahin empor gehoben ha-
ben: so ist es fast un-
möglich, sich gut in dem-
selben zu erhalten und
seiner werth zu scheinen.*

Midőn a' szerencse valamely nagy
polczra emelés által meglep bennünket,
's nem grádicsonként vitt fel oda, vagy
ha reményeink által már előre nem ha-
tottunk-el reá, csaknem lehetetlen, hogy
magunkat jól tartsuk benne, 's reá ér-
demeseknek tessünk.

442. Notre orgueil s'augmente souvent de ce que nous retrançons de nos autres défauts.

Oft nimmt unser Stolz durch die Fehler zu, die wir an uns verbessern.

Kevélységünk gyakorta hízik azon hibákkal, mellyeket magunkról levetettünk.

443. Il n'y a point de sots si incommodes que ceux qui ont de l'esprit.

Keine beschwerlicheren Tröpfe, als die witzigen.

Nincs alkalmatlanabb bolond mint az elmés bolond.

444. Il n'y a point d'homme qui se croie en chacune de ses qualités au-dessous de l'homme du monde qu'il estime le plus.

Es giebt keinen Menschen in der Welt, der in irgend einem seiner Vorzüge sich unter dem glaubte, den er in der Welt am meisten schätzt.

Nincs ember a' világon, a' ki egyik vagy másik tulajdonságában kevésbbre becsúlje magát mint a' kit a' világon legfeljebb becsúl.

445. Dans les grandes affaires on doit moins s'appliquer à faire naître des occasions qu'à profi-

Bey entscheidenden Gelegenheiten muss man minder, suchen, neue Gelegenheiten zu erzeugen, als

ter de celles qui se présentent.

als die zu nutzen, die sich darbieten.

Fontos alkalmatosságokban nem azon kell igyekezni, hogy új alkalmatosságokat tenyésztesünk, hanem hogy használni tudjuk a' mik önnként jönnek.

446. Il n'y a guère d'occasions où l'on fit un méchant marché de renoncer au bien qu'on dit de nous, à condition de n'en dire point de mal,

Es giebt keinen Fall, wo wir einen schlechten Tausch träfen, wenn wir das Gute, das man von uns spricht, aufgeben, unter dem Bedinge, dafs man nichts Böses von uns sagen soll.

Ritka eset, a' hol rossz vásárt fog-nánk csinálni, ha lemondanánk azon jó-ról, mellyet rólunk ez 's amaz mond, olly kötés alatt, hogy ne mondják azt a' nem-jót, a' mit mondhatnának.

447. Quelque disposition qu'ait le monde à mal juger, il fait encore plus souvent grace au faux mérite qu'il ne fait injustice au véritable.

So geneigt auch die Welt zu falschen Urtheilen ist, erkennt sie doch öfter falsches Verdienst an, als sie dem wahren Unrecht thut.

Bár melly hajlandó a' világ, hamisan ítélni, az csakugyan való, hogy többször ad kegyelmet a' nem-való ér-

demnek, mint a' valón követ igazságtalanságot.

448. On est quelquefois un sot avec de l'esprit, mais on ne l'est jamais avec du jugement:

Man kann öfters ein Tropf seyn und Witz haben; aber nie ist man ein Tropf, wenn man gesunden Verstand hat.

Az ember néha tacskó minden elmességével. De józan észszel senki nem lehet tacskó.

449. Nous gagnions plus de nous laisser voir tels que nous sommes, que d'essayer de paroître ce que nous ne sommes pas.

Wir würden mehr dabey gewinnen, wenn wir uns zeigten wie wir sind, als wenn wir streben zu scheinen, was wir nicht sind.

Többet nyernénk, ha ollyaknak mutatnánk magunkat a' millyek vagyunk, mint midőn azoknak akarunk látszani a' mik nem vagyunk.

450. Nos ennemis approchent plus de la vérité dans les jugemens qu'ils font de nous que nous n'en approchons nous-mêmes.

Unsre Feinde kommen in ihren Urtheilen über uns der Wahrheit näher, als wir selbst.

Ellenségeink közelébb járúlnak az igazsághoz, midőn felőlünk ítélnek, mint önnmagunk.

451. Il y a plusieurs remèdes qui guérissent de l'amour, mais il n'y en a point d'infailibles.

Es giebt mehrere Mittel, die Liebe zu heilen, aber kein einziges, das unfehlbar wäre.

Egynehány szere van a' szerelemből való meggyógyúlhatásnak, de csálhatatlan nincsen egy is.

452. Il s'en faut bien que nous connoissions tout ce que nos passions nous font faire.

Wir wissen bey weitem nicht, wozu alle unsre Leidenschaften uns vermögen.

Koránt sem tudjuk, hogy passzióink mire nem vihetnek.

453. La vieillesse est un tyran qui défend sur peine de la vie tous les plaisirs de la jeunesse.

Das Alter ist ein Tyrann der bey Lebenstrafe jedes jugendliche Vergnügen verbietet.

Kemény bíró a' vénség; halált mond az ifjúság' örömeinek mindegyikére.

454. Le même orgueil qui nous fait blâmer les défauts dont nous nous croyons exempts nous

Derselbe Zug von Stolz, der uns gegen Fehler, die wir nicht haben, zu schreyen dringt;

porte à mépriser les bonnes qualités que nous n'avons pas. *bewegt uns, Tugenden zu verachten.*

Ugyan-az a' kevélység, melly zajgásra fakaszt bennünket mind azon hibák ellen, a' mellyek nem a' miéink, arra is indít, hogy becsmelve szóljunk azon jó tulajdonságok felől, mellyekkel nem bírunk.

455. Il y a souvent plus d'orgueil que de bonté à plaindre les malheurs de nos ennemis : c'est pour leur faire sentir que nous sommes au-dessus d'eux que nous leur donnons des marques de compassion.

Oft ist es mehr Stolz als Gutherzigkeit, wenn wir unsre Feinde im Unglücke beklagen. Um ihnen zu zeigen, das wir über sie erhaben sind, geben wir ihnen Beweise unsers Mitleids.

Sokszor inkább kevélységből esik-meg mint jószívúségből, hogy ellenségeinket, midőn csapás érte, szánjuk. Azért bizonyítunk erántok szánakozást, hogy érezzék, hogy mi önálóknál nagyobbak vagyunk.

456. Il y a un excés de biens et de maux qui passe notre sensibilité.

Es gibt Gutes und Böses, was über unser Gefühl geht.

Van jó is, rossz is, a' mi érzékenységünket túlhaladja.

457. Il s'en faut bien que l'innocence trouve autant de protection que le crime.

Man glaube nur nicht, dass die Unschuld mehr Beschützer finde als das Laster.

Ne higyje senki, hogy az ártatlanság talál annyi pártfogót mint a' vétek.

458. De toutes les passions violentes, celle qui sied le moins mal aux femmes, c'est l'amour.

Unter allen gewaltsamern Leidenschaften, steht den Weibern die Liebe am wenigsten schlecht.

Minden erőszakos indulatok közt a' szerelem áll legkevésbé rosszul az asszonyoknak,

459. La vanité nous fait faire plus de choses contre notre goût que la raison.

Die Eitelkeit vermag uns öfter Dinge zu thun, die gegen unsern Geschmack sind als die Vernunft.

A' hiúság többször tétet velünk ízlésünkkel ellenkezőt, mint az ész.

460. Il y a de méchantes qualités qui font de grands talens.

Es gibt bösertige Eigenschaften, die grosse Talente erzeugen.

Némelly rossz tulajdonság nagy talentumokat nemz.

461. On ne souhaite jamais ardemment ce qu'on ne souhaite que par raison.

Nie wünscht man feurig, was man nur vernunftmässig wünscht.

Soha sem kívánjuk azt igen monhon, a' mit velünk csak az okosság kívántat.

462. Toutes nos qualités sont incertaines et douteuses en bien comme en mal, et elles sont presque toutes à la merci des occasions.

Alle unsre Anlagen sind ungewiss und zweifelhaft, im Guten wie im Bösen, und fast alle sind das Spiel der Gelegenheit.

Minden tulajdonságaink bizonytalanok és kétségesek úgy a' jóban mint a' rosszban ; és csaknem mindegyik az alkalmatosság' játéka.

463. Dans les premières passions les femmes aiment l'amant; dans les autres elles aiment l'amour.

Bey der ersten Liebe haben die Weiber den Liebhaber, bey den folgenden, die Liebe lieb.

Az első szerelem alatt az asszonyok kedveseiket szeretik, a' többi alatt a' szerelmet.

464. L'orgueil a ses bizarreries comme les autres passions : on a honte d'avouer qu'on ait de la jalousie, et l'on se fait honneur d'en avoir eu et d'être capable d'en avoir.

Der Stolz hat seine Widersinnigkeiten, wie alle übrige Leidenschaften. Man schämt sich zu bekennen, dass man eifersüchtig ist, und sucht etwas darin, es gewesen, oder fähig zu seyn, es zu werden.

A' kevélységnek úgy vannak fonákosságai mint minden más passziónak. Az ember szégyelli megvallani hogy féltékeny, 's tetszik magának, hogy az tud lenni.

465. Quelque rare que soit le véritable amour, il est encore moins que la véritable amitié.

So selten wahre Liebe ist, so ist sie es doch nicht so sehr, als wahre Freundschaft.

Bár melly ritka az igaz szereleni, az csakugyan nem olly ritka mint az igaz barátság.

466. Il y a peu de femmes dont le mérite dure plus que la beauté.

Es giebt wenig Weiber, deren Verdienste älter würden, als ihre Schönheit.

Ritka asszony, a' kinek belső becsé tovább tart mint szépsége.

467. L'envie d'être plaint ou d'être admiré fait souvent la plus grande partie de notre confiance.

Vertraulichen Herzensergießungen liegt oft nichts zum Grunde, als das Verlangen, beklagt oder bewundert zu werden.

A' biztos szívömlődözéseket gyakorta egyedül az a' kívánság fakasztja, hogy szánattassunk vagy csudáltassunk.

468. Notre envie dure toujours plus longtemps que le bonheur de ceux que nous envions.

Unser Neid dauert beständig länger, als das Glück derer, die wir beneiden.

Irígységünk szüntelen tovább tart mint azoknak boldogságok , a' kiket irígylünk.

469. La même fermeté qui sert à résister à l'amour sert aussi à le rendre violent et durable; et les personnes foibles qui sont toujours agitées des passions n'en sont presque jamais véritablement remplies.

Dieselbe Festigkeit, die gegen Liebe schützt, dient auch, sie heftig und anhaltend zu machen; und schwache Menschen, die beständig ein Spiel der Leidenschaften sind, haben sehr selten wahre.

Épen az az erő , melly ellent áll a' szerelemnek , hevessé és állandóvá is teszi azt; 's a' gyenge ember, a' ki

mindég játéka a' passzióknak, ritkán érez igazit.

470. L'imagination ne sauroit inventer tant de diverses contrariétés qu'il y en a naturellement dans le cœur de chaque personne.

Die Einbildungskraft kann nicht so viel Verkehrtheiten hervorbringen, als von Natur in dem Herzen jedes Menschen liegen.

A' képzelet nem teremthet annyi visszásságot mint a' mennyi kinek - kinek szívében természet szerint vagyon.

471. Il n'y a que les personnes qui ont de la fermeté qui puissent avoir une véritable douceur; celles qui paroissent douces n'ont d'ordinaire que de la foiblesse, qui se convertit aisément en aigreur.

Nur Menschen, die Festigkeit haben, sind wahrer Sanftheit fähig: Die sanft scheinon, sind gewöhnlich blofs schwach, und werden leicht bitter.

Egyedül azokban lakhatik igaz szelídség, a' kikben élesség is van. A' kik szelídeknek látszanak, legtöbbsnyire csak erőtlenek, 's hirtelen kesernyékké válnak.

472. La foiblesse est plus opposée à la vertu que le vice.

Seelenschwäche steht der Tugend stärker entgegen, als Laster.

A' lélek' erőtlen volta inkább van
ellenére a' virtusnak mint a' vétek.

473. Ce qui rend les
douleurs de la honte, et de
la jalousie si aiguës, c'est
que la vanité ne peut
servir à les supporter.

*Was den Schmerz der
Schaam und Eifersucht
so quälend macht, ist :
dafs die Eitelkeit nicht
angewandt werden kann,
ihn zu tragen.*

A' mi a' szégyen' és féltékenység'
kínjait olly élesekké teszi, az az, hogy
a' hiúság nem hagyja magát azoknak
elviselésére fordítatni.

474. La bienséance est
la moindre de toutes les
lois, et la plus suivie.

*Der Wohlstand wird
nicht als Gesetz einge-
schärft, und wird doch
am meisten befolgt.*

Az illendőség leghátrább áll tisz-
teink' sorában, 's még is olly gon-
dosan teljesítetik, mintha legelől ál-
lana.

475. Un esprit droit a
moins de peine de se
soumettre aux esprits de
travers que de les con-
duire.

*Einem geraden Ver-
stande wird es nicht so
schwer, verkehrten Kö-
pfen nachzugeben, als sie
zu leiten.*

Az egyenes észnek könnyebb a' vizsgálás fejnek engedni, mint azt gyepelőzni.

476. La timidité est un défaut dont il est dangereux de reprendre les personnes qu'on en veut corriger.

Schüchternheit ist ein Fehler, dessen man nicht ohne grosse Gefahr Leute strafen kann, die man davon befreien will.

A' félénkség olly fogyatkozás, a' melly miatt nem piríthatjuk-meg nagy veszély nélkül azokat, a' kikben azt meg akarnánk változtatni.

477. Rien n'est plus rare que la véritable bonté: ceux même qui croient en avoir, n'ont d'ordinaire que de la complaisance ou de la foiblesse.

Nichts ist seltner, als wahre Gutherzigkeit; selbst die sie zu besitzen glauben, haben gewöhnlich blos Gefälligkeit oder Schwachheit.

Nincs ritkább dolog az igazi jó-ságnál; az azokban is, a' kik ezt bírni látszanak, csak kedvezet és gyengeség.

478. L'esprit s'attache par paresse et par constance à ce qui lui est facile ou agréable: cette habitude met toujours des

Der Verstand hält sich aus Verdrossenheit oder Beständigkeit an Dinge, die ihm leicht oder angenehm sind.

bornes à nos connoissances; et jamais personne ne s'est donné la peine d'étendre et de la conduire son esprit aussi loin qu'il pouvoit aller.

Diese Angewohnheit setzt unsern Kenntnissen beständig Gränzen, und nie hat sich ein Mensch die Mühe gegeben, seinen Verstand so weit auszubreiten oder zu führen, als er kommen könnte.

Az ész restelkedésből, néha állhatatosságból, olly dolgokba tapad, melyek könnyük és kedvesek. Ez a megszokás mindég határt vét ismérteinknek, 's nincs ember, a' ki addig igyekezett volna kivinni 's kiszéleszteni értelmét, a' meddig az érhetett vala.

479. On est d'ordinaire plus médisant par vanité que par malice.

Gewöhnlich redet man Andern mehr aus Eitelkeit, als aus Bosheit übel nach.

Közönségesen inkább hiúságból mint rossz szívből szóllunk-meg mást.

480. Quand on a le cœur encore agité par les restes d'une passion, on est plus près d'en prendre une nouvelle que quand on est entièrement guéri.

Wenn das Herz von dem Nachgefühl einer Leidenschaft noch in Bewegung gehalten wird, ist man näher daran, in eine andre zu fallen, als wenn man ganz geheilt ist.

Mikor a' szív valamelly passzió-
nak maradványai által még hányatta-
tik, közelebb járunk eggy újba rogy-
ni, mint mikor belőle tökéletesen ki-
gyógyúltunk.

481. Ceux qui ont eu
de grandes passions se
trouvent toute leur vie
heureux et malheureux
d'en être guéris.

*Wer heftige Leiden-
schaften hat, ist seingan-
zes Leben hindurch glück-
lich, und unglücklich,
wenn er davon geheilt
wird.*

A' ki hév indulatokkal bírt, sze-
rencsés is szerencsétlen is egész életé-
ben, hogy belőlök kigyógyúlt.

482. Il y a encore plus
de gens sans intérêt que
sans envie.

*Es giebt doch mehr
Menschen ohne Eigen-
nutz, als Menschen ohne
Neid.*

Csak ugyan több ember vagyon
haszonlesés nélkül mint irígység nél-
kül.

483. Nous avons plus
de paresse dans l'esprit
que dans le corps.

*In unserm Geiste liegt
mehr Verdrossenheit, als
in unserm Körper.*

Lelkünkben még több restelkedés
ül mint testünkben.

484. Le calme ou l'agitation de notre humeur ne dépend pas tant de ce qui nous arrive de plus considérable dans la vie, que d'un arrangement commode ou désagréable de petites choses qui arrivent tous les jours.

Die ruhige oder unruhige Stimmung unsres Humors hängt nicht sowohl von dem ab, was uns im Leben entscheidendes begegnet ist, als vielmehr von dem behaglichen oder drückenden Zusammenflusse kleiner Dinge, die uns täglich zustossen.

Az ember' csendes vagy nem-csendes hómora nem annyira attól függ, a' mi nagy és nevezetes ötet az életben éri, mint azon kéjes vagy szorongató kis dolgoknak szövedékjétől inkább, melly mindennap adja-elő magát.

485. Quelque méchans que soient les hommes, ils n'oseroient paroître ennemis de la vertu; et lorsqu'ils la veulent persécuter, ils feignent de croire qu'elle est fausse, ou ils lui supposent des crimes.

So böseartig die Menschen auch seyn mögen, so wagen sie es doch nicht, als Feinde der Tugend aufzutreten; und wenn sie dieselbe bedrängen, stellen sie sich, als ob sie solche für unächt hielten, oder sie büden ihr Verbrechen auf.

Bár melly romlottak is az emberek, de úgy mutatni magokat csakugyan nem mérészlik, mint ellenségeit

a' virtusnak. 'S mikor a' virtust üldözik, azt hazudják, hogy ők azt virtusnak nem látják, vagy vétket kennek reá.

486. On passe souvent de l'amour à l'ambition; mais on ne revient guère de l'ambition à l'amour.

Man geht oft von der Liebe zur Ruhmsucht über, aber selten kehrt man von der Ruhmsucht zur Liebe zurück.

Sok ember mégyen-által a' szeretkezésből dicsőségre-vágyásra: dicsőségre-vágyásból ritka tér vissza szeretkezésre.

487. L'extrême avarice se méprend presque toujours; il n'y a point de passion qui s'éloigne plus souvent de son but, ni sur qui le présent ait tant de pouvoir au préjudice de l'avenir.

Der Geitz auf seiner höchsten Stufe geht fast immer irre. Keine Leidenschaft entfernt sich öfter von ihrem Zweck, über keine hat die Gegenwart auf Kosten der Zukunft so viel Gewalt.

A' legfőbb pontig ment fösვნység csaknem mindég megtéved. Nincs passzió, melly gyakrabban essék-el a' maga céljától, 's a' mostannak egyen sincs a' jövendő' kárával annyi ereje.

488. L'avarice produit souvent des effets con-

Der Geitz bewirkt oft ihm entgegengesetzte Er-

traires : il y a un nombre infini de gens qui sacrifient tout leur bien à des espérances douteuses et éloignées; d'autres méprisent de grands avantages à venir pour de petits intérêts présents.

A' fösvenység sokszor egészen el-
lenkező munkákat mivel. Temérdek
számú emberek minden vagyonjokat
kétséges és távol reményeknek áldoz-
zák-fel; mások ellenben megvetik a'
jövendő tetemes hasznot a' mostaniak-
nak kedvéért.

489. Il semble que les hommes ne se trouvent pas assez de défauts : ils en augmentent encore le nombre par de certaines qualités singulières dont ils affectent de se parer; et ils les cultivent avec tant de soin, qu'elles deviennent à la fin des défauts naturels qu'il ne dépend plus d'eux de corriger.

scheinungen: es giebt sehr viel Menschen, die ihr ganzes Vermögen zweifelhaften und entfernten Hoffnungen aufopfern, und andre, die große künftige Vortheile um kleine gegenwärtige verschmähren.

Es scheint, als ob die Menschen noch nicht Fehler genug an sich finden: sie vermehren ihre Anzahl noch durch gewisse seltsame Eigenheiten, mit denen sie sich ausschmücken, und sie bilden diese mit so viel Sorgfalt, dass sie am Ende natürliche Fehler werden, die abzulegen nachher nicht mehr in ihrer Gewalt stehn.

Úgy tetszik, hogy az emberek nem lelnék elég fogyatkozást magokon, mert bizonyos sajátságok által, mellyekkel magokat piperézik, még nevelik számokat, 's ezeket olly gonddal mívelik, hogy végre természeti fogyatkozásokká válnak, 's le nem rázhatják többé.

490. Ce qui fait voir que les hommes connoissent mieux leurs fautes qu'on ne pense, c'est qu'ils n'ont jamais tort quand on les entend parler de leur conduite : le même amour-propre qui les aveugle d'ordinaire, les éclaire alors, et leur donne des vues si justes, qu'il leur fait supprimer ou déguiser les moindres choses qui peuvent être condamnées.

Ein Beweis, das die Menschen ihre begangenen Fehler besser einsehen, als man glaubt, ist dies: das sie nie Unrecht haben, wenn sie von ihrem Benehmen sprechen. Eben die Eigenliebe, die sie verblendet, öffnet ihnen hier die Augen, und giebt ihnen einen so richtigen Blick, das sie die kleinsten Umstände, die ihnen Rüge zuziehen könnten, unterdrücken oder überkleiden.

Eggy bizonyosága, hogy az emberek a' magok' botlásaikat jobban áltlátják, mint véljük, az; hogy mikor tetteik felől szóllanak, mindég igazok vagyon. Ugyan-az az önnszeretet, melly őket vakítja, itt meg-nyitja sze-

meket, 's olly igazán hagyja látni, hogy a' leg apróságosabb környülállást is, melly dorgálást érdemlene, vagy elhallgatják vagy felszépítve adják-elő.

491. Il faut que les jeunes gens qui entrent dans le monde soient honteux ou étourdis: un air capable et composé se tourne d'ordinaire en impertinence.

Junge Leute, die zuerst in der grossen Welt auftreten, müssen verächtelt oder unüberlegt seyn: ein freyes und gesetztes Wesen verwandelt sich in diesem Falle gewöhnlich in Zudringlichkeit.

Fiatal embernek, midőn először lép-fel a' világban, szemérmesnek kell lenni, vagy hebehurgyának. A' ki ekkor csendesen bátor, többnyire szemtelen lesz idővel.

492. Les querelles ne dureroient pas long-temps, si le tort n'étoit que d'un côté.

• *Zänkerereyen würden nie lange dauern, wenn das Unrecht immer auf einer Seite wäre.*

A' versengések nem tartanának sok ideig, ha csak az eggyik félé volna a' hiba.

493. Il ne sert de rien d'être jeune sans être bel-

Es hilft einem Weibe nichts, wenn sie jung

le, ni d'être belle sans être jeune.

und nicht schön, oder schön und nicht jung ist.

Kevésre mégyen vele a' szép asszony ha fiatal de nem szép, vagy ha szép de nem fiatal.

494. Il y a des personnes si légères et si frivoles qu'elles sont aussi éloignées d'avoir de véritables défauts que des qualités solides.

Es giebt Menschen, die so flüchtig und gehaltlos sind, dass sie eben so wenig wahre Fehler, als fruchtbare Vorzüge haben können.

Vannak olly karakter nélkül való emberek, a' kik szint olly kevésbé alkalmasok igaz fogyatkozásokkal bírni mint becses tulajdonságokkal.

495. On ne compte d'ordinaire la première galanterie des femmes que lorsqu'elles en ont une seconde.

Gewöhnlich spricht man dann erst von der ersten Liebchaft eines Weibes, wenn sie schon eine zweyte gehabt hat.

Közönségesen akkor esik szó az az asszonyok' első csínytalanságok felől, mikor már a' másodikat teszik.

496. Il y a des gens si remplis deux-mêmes, que, lorsqu'ils sont amoureux, ils trouvent moyen d'être occupé de leur

Es giebt Menschen, die ihrer selbst so voll sind, dass sie, wenn sie lieben, Mittel finden, mit ihrer Leidenschaft be-

passion, sans l'être de la personne qu'ils aiment.

schäftigt zu seyn, ohne es mit der Person zu bedürfen, die sie lieben.

Vannak némelly magokkal annyira eltölt emberek, hogy midőn szerelmesek, el tudnak foglalva lenni szerelmekkel, a' nélkül hogy a' szeretett tárggyal elfoglalva volnának.

497. L'amour, tout agréable qu'il est, plaît encore plus par les manières dont il se montre que par lui-même.

Die Liebe, so angenehm sie ist, gefällt doch noch mehr durch die Weise, wie sie sich zeigt, als durch sich selbst.

A' szerelem, bár melly édes is, még is sokkal inkább tetszik megjelenése' módjai miatt, mint önn maga miatt.

498. Peu d'esprit avec de la droiture ennuie moins à la longue que beaucoup d'esprit avec du travers.

Wenig, aber treffender Witz, ermüdet in die Länge nicht so sehr, als viel aber schielender.

A' nem sok, de igaz elme kevésbbé úntatja - meg sokára magát mint a' sok, de félszeg.

499. La jalousie est le plus grand de tous les maux, et celui qui fait le

Die Eifersucht ist das grösste aller Uebel, und erweckt gerade den

moins de pitié aux personnes qui le causent.

Personen, die es verursachen, am wenigsten Mitleid.

A' féltékenység mindenkinök közt a' legkínosabb, és épen azokat nem indítja szánakozásra, a' kik annak okai.

500. Après avoir parlé de la fausseté de tant de vertus apparentes, il est raisonnable de dire quelque chose de la fausseté du mépris de la mort: j'entends parler de ce mépris de la mort que les païens se vantent de tirer de leurs propres forces sans l'espérance d'une meilleure vie. Il y a de la différence entre souffrir la mort constamment, et la mépriser. Le premier est assez ordinaire; mais je crois que l'autre n'est jamais sincère. On a écrit néanmoins tout ce qui peut le plus persuader que la mort n'est point un mal; et les hommes les plus foibles, aussi bien que les héros, ont donné mille exemples cé-

Wir haben bisher den falschen Schein so vieler Tugenden dargelegt; also ist es billig, auch etwas von dem Ungrunde der Verachtung des Todes zu sagen. Ich meine diejenige Verachtung des Todes, welche die Alten aus ihrer eigenen Kraft, ohne Hoffnung auf ein besseres Leben, zu nehmen sich rühmen. Es ist ein Unterschied, den Tod mit Festigkeit ertragen, und ihn verachten. Jenes ist ziemlich gemein, aber dieses, glaube ich, ist nie aufrichtig gemeint. Indessen, man hat alle Künste der Ueberredung erschöpft, um zu beweisen, dass der Tod kein Uebel sey; und die schwächsten Menschen

lebres pour établir cette opinion. Cependant je doute que personne de bon sens l'ait jamais crû; et la peine que l'on prend pour le persuader aux autres et à soi-même fait assez voir que cette entreprise n'est pas aisée. On peut avoir divers sujets de dégoûts dans la vie; mais on n'a jamais raison de mépriser la mort. Ceux même qui se la donnent volontairement ne la comptent pas pour si peu de chose, et ils s'en étonnent et la rejettent comme les autres lorsqu'elle vient à eux par une autre voie que celle qu'ils ont choisie. L'inégalité que l'on remarque dans le courage d'un nombre infini de vaillans hommes vient de ce que la mort se découvre différemment à leur imagination, et y paroît plus présente en un temps qu'en un autre. Ainsi il arrive qu'après avoir méprisé ce qu'ils ne connoissoient pas, ils craignent enfin

so gut als die stärksten, haben tausend berühmte Beyspiele gegeben, um diese Meynung zu unterstützen; aber dennoch zweifle ich, dasz irgend ein Mensch mit gesundem Verstande es geglaubt habe. Die Mühe, die man sich giebt, sie andern und sich selbst glaublich zu machen, zeigt klar genug, dasz diese Unternehmung so leicht nicht sey. Man kann mancherley Ursachen haben, des Lebens überdrüssig zu seyn, aber nie einen Grund, den Tod zu verachten. Selbst die ihn freywillig wählen, halten ihn nicht für so unbedeutend; er macht sie bestürzt und sie weichen ihm aus, wenn er auf einem andern Wege kommt, als den sie selbst wählten. Die Verschiedenheit, die man bey dem Muthe einer Menge unerschrockner Männer bemerkt, kommt daher, dasz sich der Tod unter verschiedenen Gestalten ihrer Einbildungskraft,

ce qu'ils connoissent. Il faut éviter de l'envisager avec toutes ses circonstances, si on ne veut pas croire qu'elle soit le plus grand de tous les maux. Le plus habiles et les plus braves sont ceux qui prennent de plus honnêtes prétextes pour s'empêcher de la considérer ; mais tout homme qui la sait voir telle qu'elle est, trouve que c'est une chose épouvantable. La nécessité de mourir faisoit toute la constance des philosophes. Ils croyoient qu'il falloit aller de bonne grace où l'on ne sauroit s'empêcher d'aller ; et ne pouvant éterniser leur vie, il n'y avoit rien qu'ils ne fissent pour éterniser leur réputation, et sauver du naufrage ce qui en peut être garanti. Contentons-nous, pour faire bonne mine, de ne nous pas dire à nous-mêmes tout ce que nous en pensons, et espérons plus de notre tempérament que de ces foibles raisonnemens qui

und dazu bald näher bald entfernter zeigt. So geschieht es, das sie anfangs verachten, was sie nicht kennen, und am Ende scheuen, was sie kennen. Man muss sich hüten, ihn mit allen seinen Einfassungen, anzuschauen, wenn man sich nicht überzeugen will, das er das grösste aller Uebel sey. Die Klügsten und Entschlossensten dabey sind die, welche die anständige Binde vor die Augen nehmen, um ihn nicht anzusehen ; aber jeder Mensch, der ihn zu sehen versteht wie er ist, findet, das er ein schreckliches Ding sey. Die Nothwendigkeit zu sterben, machte die ganze Festigkeit der Philosophen aus ; sie glaubten mit guter Manier hingehen zu müssen, wo sie nicht weg bleiben konnten, und da sie ihr Leben nicht ewig zu machen vermochten, thaten sie alles, um ihrem Rufe diese Ehre zu verschaffen.

nous font croire que nous pouvons approcher de la mort avec indifférence. La gloire de mourir avec fermeté, l'espérance d'être regretté, le desir de laisser une belle réputation, l'assurance d'être affranchi des misères de la vie, et de ne dépendre plus des caprices de la fortune, sont des remèdes qu'on ne doit pas rejeter; mais on ne doit pas croire aussi qu'ils soient infaillibles. Ils font pour nous assurer ce qu'une simple haie fait souvent à la guerre pour assurer ceux qui doivent approcher d'un lieu d'où l'on tire. Quand on en est éloigné, on s' imagine quelle peut mettre à couvert; mais quand on en est proche on trouve que c'est un foible secours. C'est nous flatter, de croire que la mort nous paraisse de près ce que nous en avons jugé de loin, et que nos sentimens, qui ne sont que foiblesse, soient d'une trempe assez forte pour

und vom Schiffbruche zu retten, was nicht davor gesichert werden kann. Begnügen wir uns also damit, dass wir, um die Miene nicht zu verziehen, vor uns selbst verbergen, was wir davon halten; und hoffen wir mehr von unserer körperlichen Stärke, als von den schwachen Vernünfteleyen, die uns beweisen wollen, dass wir uns ihm gleichgültig nähern könnten. Der Ruhm entschlossen gestorben zu seyn, die Hoffnung bedauert zu werden, das Verlangen einen glänzenden Nachruf zu hinterlassen, die Gewissheit von den Mühseligkeiten des Lebens, und von dem launischen Spiele des Schicksals befreyt zu seyn: dies sind Hülfsmittel, die man nicht verwerfen muss. Nur muss man nicht glauben, dass sie unfehlbar sind. Wir brauchen das, was im Kriege ein gemeiner Zaun oft zur Sicherheit derer leistet, die

ne point souffrir d'atteinte par la plus rude de toutes les épreuves. C'est aussi mal connoître les effets de l'amour-propre, que de penser qu'il puisse nous aider à compter pour rien ce qui le doit nécessairement détruire ; et la raison, dans laquelle on croit trouver tant de ressources, est trop foible en cette rencontre pour nous persuader ce que nous voulons. C'est elle au contraire qui nous trahit le plus souvent, et qui, au lieu de nous inspirer le mépris de la mort, sert à nous découvrir ce qu'elle a d'affreux et de terrible. Tout ce qu'elle peut faire pour nous est de nous conseiller d'en détourner les yeux pour les arrêter sur d'autres objets. Caton et Brutus en choisirent d'illustres. Un laquais se contenta il y a quelque temps de danser sur l'échafaud où il alloit être roué. Ainsi, bien que les motifs soient différens, ils

sich einer Stelle, von der aus man schießt, nähern müssen. Ist man weit davon, so glaubt man, er decke; kommt man aber näher, so findet man seine Hülfe sehr schwach. Es heißt uns schmeicheln, wenn wir glauben, daß der Tod uns in der Nähe eben das sey, was er uns in der Ferne scheint, und daß unsre Gefühle, die nur Schwachheiten sind, stark genug wären, um dem heftigsten aller Angriffe, dem wir ausgesetzt werden können, nicht zu erliegen. Auch heißt es die Wirkungen der Eigenliebe schlecht kennen, wenn man glaubt, daß sie uns helfen könnte, für nichts zu achten, was sie nothwendig vernichten muß; und die Vernunft, in welcher man so viel Hülfquellen finden soll, ist in diesem Falle zu schwach, uns zu überreden, was wir gern möchten. Sie täuscht uns vielmehr am öftesten und, statt uns Verachtung des

produisent les mêmes effets ; de sorte qu'il est vrai que, quelque disproportion qu'il y ait entre les grands hommes et les gens du commun, on a au mille fois les uns et les autres recevoir la mort d'un même visage ; mais c'a toujours été avec cette différence, que, dans le mépris que les grands hommes font paroître pour la mort, c'est l'amour de la gloire qui leur en ôte la vue ; et dans les gens du commun, ce n'est qu'un effet de leur peu de lumières qui les empêche de connoître la grandeur de leur mal, et leur laisse la liberté de penser à autre chose.

Todes einzuflossen, dient sie gerade, uns bemerkbar zu machen, was er Gräßliches und Schreckliches hat. Alles, was sie für uns thun kann, ist, dass sie uns rüth, die Augen davon weg auf andre Gegenstände zu richten. Cato und Brutus wählten ihrer sehr glänzende. Ein Lakey begnügte sich vor kurzem, auf dem Schaffot zu tanzen, auf dem er gerädert werden sollte. So brachten ungleiche Triebfedern gleiche Wirkungen hervor. Wahr ist es also, dass, so beträchtlich der Unterschied unter großen und gemeinen Seelen ist, man tausendmal diese wie jene den Tod mit gleichem Gesichte hat empfangen sehen; aber immer mit dem Unterschiede, dass bey der Verachtung, die große Menschen gegen den Tod zeigten, Ruhmsucht ihn ihren Augen entrückte, und dass es bey dem gemeinen Mann Mangel an

Bildung war, der sie hinderte, das Uebel in seiner Größe zu umfassen, und ihnen Freyheit liefs, an etwas Andres zu denken.

Minekutána olly sok virtus' ál színe felől szóllottunk, illő, hogy a' halál' megvetésének hibás okai felől is mondjunk valamit. Értem azt a' halál' megvetését, mellyet a' hajdani Bölcsék, a' mint dicsekszenek, eggy jobb élet' reménye nélkül, önn magokból merítették. Külömböző két dolog, a' halált bátor lélekkel túrni és megvetni. Az elsőbb elégé közönséges, de az utolsóbb, én leg alább úgy hiszem, soha sem volt való. Kimerítették az elhite-tés' minden mesterségét, hogy megmutattassék hogy a' halál nem baj; 's a' leggyávább emberek, mint szintén az első karbeli hérósok, ezer nevezetes példát adtanák ennek megbizonyítására. Mindazáltal nagyon kétlem, hogy azt józan - fejű ember valaha hitte légyen. Az a' ne-

hézség, a' mellybe azt magunkkal és másokkal elhíttetni kerül, eléggé mutatja, hogy a' szándék nem könnyű. Sok okaink lehetnek, hogy az életet meg-únjuk: de nincs egy is, hogy a' halált megvessük. A' halált még azok sem nézik csekélységnek, a' kik önnként adják reá magokat; elröptennek tőle, 's kikerülnek, midőn más úton közelít felejek mint a' mellyet magok választottak. Az a' külfömség, melly anynyi nagylelkű ember' bátorságán tapasztaltatik, onnan jó, mivel a' halál az ő képzeleteknek különböző alakok alatt, még pedig majd távolabb', majd közelebb', jelen meg. Így szokott niegesni, hogy a' mit nem ismertek, eleintén megvetették, 's utoljára rettegik a' mit ismernek. Kerülni kell látását minden környülállásaival, ha nem akarjuk hinni, hogy nálánál nincsen nagyobb rossz. A' legokosabbak, legbátrabbak a' legdíszesbb szemkötényt veszik-fel, hogy ne láthassák: de min-

den megvallja , ha a' maga valóságában tudja látni , hogy ő a' legir-
tóztatóbb dolog a' világon. A' Phi-
losophusoknak' minden állhatatossá-
gok azon kéntelenség' érzéséből ál-
lott , hogy meg kelletik halni. Azt
tartották , hogy minthogy menni kell ,
jobb lesz szép szerével menni ; 's
nem tehetvén élteket örökké - tartó-
vá , mindent elkövettek , hogy ne-
veket tehessék azzá , 's a' hajótörés-
ből meg - menthessék a' mi megtar-
tathatott. Elégedjünk - meg tehát ve-
le , ha el akarjuk kerülni a' gyá-
va nyifogást , hogy ne mondogassuk
magunknak mit tartunk róla , 's vár-
junk többet a' vér' felhevületeitől mint
azon nyavalyás okoskodástól , melly
azt hitegeti-él velünk , hogy halni le-
het hideg vérrel. A' bátor kimúlás'
dicsősége , annak reméllése hogy ben-
nünket siratni fognak , annak óhaj-
tása hogy magunk után ragyogó ne-
vet hagyassunk , az a' bizonyosság
hogy megszabadulunk az élet' nyo-
morúságai és a' sors' vak játszisága

alól, olly vígasztalások, a' mellyek megérdemlik, hogy becsben tartassanak: de épen ne higyjük, hogy csalhatatlan vígasztalások. Úgy öntenek belénk bátorodást, mint egy nyomorútt vesszősövény nyújt azt a' háborúban a' seregnek, midőn lövés felé vezettetik; messzéről nézván, úgy tetszik, hogy védelmekre lesz, de közelébbre érvén felé, látják, hogy semmi haszna nincs. Megcsaljuk magunkat, midőn azt hisszük, hogy a' halál közélről is az, a' minek távolról tetszett, és hogy érzéseink, mellyek merő gyengeségek, nem engednek leroskadnunk a' bennünket érhető csapások' legrettentesebbike alatt. Az önnszeretet' erejéről is hibásan ítél pedig, a' ki azt gondolja, hogy az csekélységnek fogja azt, a' mi őtet elsemmíti, nézethetni. Osztán az értelem is, mellytől olly sok vígasztalást várunk, gyenge ezen ellenkezésben velünk elhitétni a' mit olly igen óhajta-

nánk. Sőt inkább ő csal-meg legtöbbször, 's a' helyett hogy bennünket a' halált megvetni tanítana, ő mutatja-ki, mi benne a' legiszonyatosabb és rettentőbb. Mind az, a' mit ő minékünk javunkra tehet, abból áll, hogy szemeinket róla elvonni 's más tárgyakra erányozni tanácsolja. Cátó és Brútus igen ragyogó tárgyakat választottak. Eggy cseléd nem régiben azt látta a' legjobbnak, hogy végigtánczolja a' hóhérpolczot, a' hol kerékbe töretett. Így eszközlének a' különböző indító okok gyakorta ugyan-azon egy munkát. Igaz tehát, hogy, bár melly nagy légyen a' külömbség a' fent és alacsony lelkek között, ezer példáját lehetett látni, hogy mind ezek mind amazok bátran mentek a' halálnak; de mindég azon egy külömbséggel, hogy azon megvetésben, mellyet a' nagy ember mutat a' halál eránt, azt annak szeme elől a' dicsőségre-vágyás vonta-el; a' köz-embernél pe-

dig a' lélek' kurta - látása cselekedte,
hogy nem érzette a' rossz' nagy vól-
tát, 's így szabadsága maradt egyéb-
ről gondolkozni.



X

BÉCSBEN,
NEMES HAYKULANTALNÁL,

1809.

